29th July 2020

Gudoomiyaha baarlamaanka
D/G Jubbaland ee Soomaliya
Kismaayo, Soomaaliya

Mudane Gudoomiye,

Iyadoo laga duulayo Qodobka 32(3) ee xeerka PFM 2017 iyo Qodobbada 30, 32 iyo 33 xeerka hantidhowrka 2016 ee dowlad goboleedka jubaland, waxaa sharaf wayn ii ah in aan kuu soo gudbiyo warbixinta hantidhowrka misaaniyad sanadeedka 2018, si aad u hor geyso baarlamaanka Dowlad Goboleedka jubaland. Arrimaha ugu waaweyn ee lagu iftiimiyey warbixinnada la socda warqaddan waa natiijada ka soo baxday baaritaanka sannadlaha ah ee xisaabaadka dawladda, iyo sidoo kale habraacyada lagu dabaqay hirgelinta sharciga ee miisaaniyadda dowlada ee 2018.

Kaalinta Xafiiska Hantidhowrka Guud(XHG)

Xafiiska XHG waa hay'adda hantidhowr ee ugu sareeysa dowlad goboleedka jubaland Somalia, hantidhowrka dowlad goboleedka waxa uu xisaabiyaa si uu u hubiyo in dhaqaalaha si wanagsan looga faa'iideystay iyadoo laga duulayo shuruudaha loo asteeyay xeerka PFM-ka 2017 iyo in lagu saleeyo qawaaniinta. Shaqada asaasiga ah ee XHG waa in uu soo saaro warbixin loo diyaariyey si madaxbaan oo tayo sare leh taas oo katurjumeysa in dhaqalaha dadweynaha loo maareyey si laga dheehan karo hufanan iyo in uu siiyo baarlamaanka warbixin xaqiiqda ku saleysan oo ku saabsan sida loo isticmalay dhaqaalaha dadweynaha ee unugyada miisaaniyadda sida ku cad qodobbada 6(2) iyo 7(1) ee xeerka hantidhowrka 2016. Ujeedada shaqadeenna waa inaan bixinno xaqiijin macquul ah in hantida guud la qorsheeyay, la maareeyay, loo isticmaalay, loogana warbixiyay si sax ah. Waxaan sidoo kale si dhow ula shaqeynaa baarlamaanka si aan u balaarino awooddeena gudbinta macluumaad tayo sare leh.

Awoda sharci ee XHG

Qodobka 28 (1) xeerka Hanti-dhowrka ee 2016 ayaa qeexaya mas'uuliyadda XHG ee hubinta xisaabaadka dhammaan hay'adaha dowladda ee DGJ. Qodobka 7 (1) xeerka Hantidhawrka 2016 wuxuu sheegayaa in Hantidhawrka Guud (HG) uu si madaxbanaan u qabto una fuliyo shaqadiisa, waajibaadkiisa iyo awoodihiisa. Madaxbanaanidu waa astaan aasaasi u ah hay'ada hantidhowrka guud (SAI) taasoo u shaqeeysa si waafaqsan Heerarka Caalamiga ah ee Hay'adaha Hantidhawrka guud (ISSAIs).

Iyada oo la raacayo qodobka 32 (3) xeerka PFM 2017 iyo qodobka 30 (4) xeerka Hanti-dhowrka 2016, HG waa inuu u soo gudbiyaa Baarlamanka Warbixinta Sannadlaha ah ee Hantidhawrka afar bilood gudahood ka dib marka ay ka soo helaan Bayaannada Maaliyadeed Wasiirka Maaliyadda. Gudoomiyaha baarlamaankana waa in uu horgeeyaa dhamaan warbixinada xisaabta Golaha Barlamaanka shan maalmood oo maalmaha shaqada gudahood ah kadib markii warbixinta uu helo sida ku xusan qodobka 33 (1) xeerka Hantidhawrka 2016.

Masuuliyadda wasiirka maaliyadda

Mas'uuliyada Wasiirka Maaliyaddu waa in uu diyaariyo Xisaabaadka kama-dambaysta ah ee aan hantidhowrka lagu sameynin ee Miisaaniyadda Isku-dhafan una gudbiyo Hantidhawrka Guud ugu dambeyn afar bilood kadib dhammaadka sannad-maaliyadeedka sida lagu sheegay Qodobka 32 (1) xeerka PFM 2017 . Si aan u xaqiijiyo madax-bannaanideyda, door kuma lihi diyaarinta bayaanadan maaliyadeed ama oggolaanshaha ama xakamaynta mid ka mid ah macaamil-hoosaadka.

Habraaca hantidhowrka sanad maaliyadeedka 2018

Xilliga baaritaanka la sameynaayey, XHG ma lahayn shaqaalihii daruuriga u ahaa in ay sameeyaan baaritaan buuxa oo lugu sameeyo warbixinta maaliyadeed (Xafiisku wuxuu lahaa 2 xisaabiye oo aan khibrad laheyn mana uusan lahayn shaqaale joogta ah). Tani waxay daruuri ka dhigeysay shaqaaleynta shirkad xisaabeed oo gaar loo leeyahay, Baker Tilly (BT), si ay u qabato howsha hanti dhowrka, iyada oo wakiil ka ah, XHG iyada oo la raacayo qodobada 20-23 xeerka Hanti-Dhowrka 2016. Waxaan qaatay mas'uuliyadda guud ee xisaab hubinta iyo isku xirka u dhexeeya shirkadda BT iyo Wasaaradda Maaliyadda.
XHG hadda wuxuu leeyahay dhowr saraakiil oo dhawaan la shaqaleysiiyey; Tani waxay la macno tahay XHG in uu awoodo qaadashada mas'uuliyad dheeri ah oo ku saabsan howsha hantidhowka. Xisaabaadka soo socda ee sanad maaliyadeedka(FY) 2019, waxaa wali sii wadaya shirkad xisaab hubineed oo gaar loo leeyahay oo ay wehelinayaan shaqaalaha dhawaan la shaqaaleysiiyay; hase yeeshe, astaan muhiim ah ee uu leyahay baaritaankan wuxu noqon doona kor u qaadista xirfada shaqalaha cusub ee XHG.

Fikradaha Hantidhowrka ee miisaaniyad sanadeedka 2018

Waxaan hubinnay Bayaanka Maaliyadeed ee DGJ sanadkii dhamaaday 31-kii Diseembar 2018, kaas oo ay kujirto Qoraalka Isku-dhafka maaliyadeed ee Rasiidyada iyo Lacag-bixinta, Qoraalka Maaliyadeed ee Isku-Dhafan ee Isbarbar-dhigga Miisaaniyadda iyo Qaddarka Dhabta ah iyo sidoo kale nuqulka Qoraallada Maaliyadeed, waxaan ka soo saarnay aragti hantidhowr oo ah mid dhexdhaxaad ah. Bayaannada maaliyadeed waxaa loo arkaa in ay intooda badan yihiin kuwo la jaan qaadaya qodobbada xeerka PFM 2017 iyo Jaangoynta Xisaabaadka Dadweynaha ee Caalamiga ah (IPSAS), Warbixinta Maaliyadeed ee hoos timaadda Nidaamka Lacagta kaashka ee Xisaabaadka. Aragtida buuxda ee Hanti Dhowrka ayaa lagu soo daray (oo uu la socdo Bayaanka Maaliyadeed) lifaaqa 1 - bogga lambarka iv**.**

Waxaa macquul ah in Bayaanka Maaliyadeed ee 2018 sida loo soo bandhigay, aysan cadaalad aheyn una dhigmin howlaha maaliyadeed ee dowladda, marka laga eego labo dhinac oo muhiim ah:

1. Lacag bixin ay wadarteedu tahay $ 2,469,726 una dhiganta 14.5% wadarta lacagaha la bixiyay inta lagu gudajiray 2018, oo aan loo haynin caddeyn ku filan oo lagu taageerayo mucaamaladan. Haddii aan la haysan caddeyn noocaas ah waxa uu shaki galaya sax nimada bayanka maaliyadeed.
2. Marka labaad, rasiidyo gaaraya $ 1,871,614 una dhigma 10.7% wadarta rasiidyada lagu diiwaangeliyay Warbixinta Sanduuqa Isku dhafan ee dakhliga iyo Bixinta, oon lugu taageerin Rasiidyada canshuurta. Sidaa darteed, ma xaqiijin karno in rasiidyadan si sax ah loogu sheegay bayaanka maaliyadeed iyo in kale.
Waxyaabaha kale ee la soo ogaaday ee muhiimka ah waxaa lagu soo bandhigay Warqadda Hantidhawrka ee Maamulka (Lifaaqa 2) taasoo leh talooyin wax ku ool ah oo wax lagu hagaajinayo.
Talooyinkaan si loo wanaajiyo shaqada dowlada waxay u baahan yihiin in la hirgeliyo.
Sidaa darteed, ka qeyb qaadashada baarlamaanka iyo dawladda oo kordhinaya isla xisaabtanka maamulka hantida dadweynaha iyo wax ka qabashada talooyinka hantidhowrka ayaa muhiimad weyn leh.

Mahadcelin

Ugu dambeyn, baarlamaanka waxaan uga mahadcelinayaa taageerada joogtada ah oo ay siinayaan XHG iyo wadashaqeynta diirran ee guddiyada baarlamaanka, si aan u gaarno hiigsigeenna. Sidoo kale waxaan u mahadcelineynaa hay'adaha dowlada kuwas oo garab nagu siiyay in aan gaarno ujeeedooyinkeena hantidhowr, sidoo kale shirkadda xisaabaadka ee gaarka loo leeyahay bakar tilly oo iyadana gacan naga siisay howlaha dhameystirka hantidhowrka.

Lifaaqyada ku xiran warqadan

- Bayaannada maliyadeed 2018 ee dowlad goboleedka jubbaland iyo ra'yiga hantidhowrka (lifaaqa 1)
- Waraaqda Hantidhawrka ee maamulka, sanadka 2018 oo ay kujirto natiijooyinka iyo talooyinka faahfaahsan ee ku saabsan sara-u-qaadista iyo jawaababa rasmiga ah ee Wasaaradda Maaliyadda (Lifaaqa 2)

Si daacadnimo ah ,

Cabdicasiis xuseen Dhayib
Hantidhowraha guud
CC;
1. Madaxweeynaha DGJS
2. Wasiirka maaliyadda DGJS

DOWLAD-GOBOLEEDKA JUBBALAND EE SOOMAALIYA (JSS)
HANTIDHOWRKA BAYAAMADA MAALIYADEED EE ISKUDHAFAN
SANNADKII DHAMMAADEY 31KA DISMEBAR 2018

WARBIXINTA KAMA-DAMBEYSTA AH

TUSMO

i) BAYAANKA MAS'UULIYADDA WASAARADDA MAALIYADDA

Xeerka Maareynta Maaliyadda Maamulka/Dadweynaha (PFM) ee 2017 ee Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya waxaa ay Wasaaradda Maaliyadda (Wasaaradda) ku waajibineysaa in ay diyaariso Bayaanka Maaliyadda Iskudhafan ee Qabashada iyo Bixinta Lacagaha ee sannad maaliyadeed kasta oo aqoonsaneysa dhammaan lacagta kaashka ah ee la bixiyo iyo lacag-bixinta kale iyo lacagta kaashka ee baaqiga ah ee uu gacanta ku hayo Dowlad-goboleedka. Dowlad-goboleedka waxaa looga baahan yahay in uu hubiyo diyaarinta diiwaannada xisaabaadka ee habboon oo dad ugu filan in ay sharraxaan tacaamulaadka (wax-isdhaafsiyada) Dowlad-goboleedka kuwaas oo si sax ah oo caqligal ah, shaaca uga qaadaya, xaaladda dhaqaale ee Dowlad-goboleedka. Dowlad-goboleedka ayaa sidoo kale mas'uul ka ah ilaalinta hantida Dowladda, iyo in uu tallaabooyin caqligal ah u qaado ka hortagga iyo oggaanshaha khayaamooyinka iyo wax-isdabamarinada kale.

Wasaaraddu waxaa ay dhabarka u ridanaysaa mas'uuliyadda diyaarinta iyo soo-bandhigidda Bayaamadan Maaliyadeed oo loo diyaarinayo si waafaqsan Jaangooyada Caalamiga ah ee Xisaabaadka Waaxda Dowladda/*International Public Sector Accounting Standards (IPSAS)*) – oo ah Ka-warbixinta Maaliyadda ee Xisaabinta ku Kaashka ee 2017 iyo sida uu waajibinayo Xeerka Maareynta Maaliyadda Maamulka/Dadweynaha ee 2017 ee Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya. Wasaaradda ayaa sidoo kale dhabarka u ridanaysa mas'uuliyadda:

i) Nakh-shadeynta, hirgelinta iyo joogteynta kantaroollada gudaha ee u habboon diyaarinta iyo in Bayaamada Maaliyadeed ee Iskudhafan loo soo bandhigo si miisaaman;

ii) Xulashada iyo adeegsiga siyaasado xisaabeedka hagaagsan; iyo

iii) Sameynta qiyaaso xisaabeed iyo qaadashada go'aamo caqligal ah oo xikmad ku dhisan.

Markii la qiimeeyay awoodda ay Dowladdu u leedahay in ay sii jirto, Maamulka kama war hayo wax hubaal la'aan la taaban karo ah oo la xiriira dhacdooyinka ama xaaladaha madmadowga gelin kara awoodda Dowladdu u leedahay in ay sii jirto.

Maamulku waxaa uu garwaaqsan yahay in hantidhowrka madaxa-bannaan ee Bayaamada Maaliyadeed uusan ka cafinayn ma'suuliyadahooda.

Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya (JSS) ayaa ansixiyey....................………………2020.

....

Minister for Finance

For ....

Signature

ii) WARBIXINTA HANTIDHOWRKA MADAXA-BANNAAN

Ra'yiga Hantidhowrka ee Sii Wanaajinta Mustaqbalka ee Warbixinnada (*Modified Opinion*)

Waxaan hantidhowr ku sameyney bayaamada maaliyadeed ee Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya kuwaas oo ka kooban Bayaanka Maaliyadaha Iskudhafan ee Qabashada iyo Bixinta Lacagaha, Bayaanka Maaliyadda Iskudhafan ee Isbarbardhigga Qaddarka Miisaaniyada Lasii Dejiyay iyo Tan Rumoowday iyo Istaatistikada Maaliyadeed ee Dowladda/ *Government Financial Statistic (GFS) ee* Bayaanka Hawlgalka ee sanadkii dhammaadey 31kii Disembar 2018 iyo Qoraallada Bayaamada Maaliyadda oo ay ku jiraan Siyaasadaha Xisaabaadka Mugga Leh ee Kooban.

Ra'yi ahaan, marka laga reebo arrimaha lagu sharxay Waxyaabaha Lagu Saleeyay qaybta Ra'yiga waxa la sii wanaajin karo ee ku jira warbixinteenna, bayaamada maaliyadeed ee la socda si caddaalad ah ayaa ay u soo bandhigayaan xaaladda dhaqaale ee Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya ee 31kii Disembar 2018 iyo waxqabadkeeda dhaqaale ee muddadaa dhammaatey iyada oo la raacayo Xeerka Maareynta Maaliyadda Maamulka/Dadweynaha ee 2017 iyo si waafaqsan Jaangooyada Caalamiga ah ee Xisaabaadka Waaxda Dowladda ee (IPSAS) – Warbixin Maaliyadeed Waafaqsan Xisaabaadka Kaashka Ku Saleysan ee 2017.

Waxyaabaha Lagu Saleeyey Ra'yiga hantidhowrka sii wanaajinta mustaqbalka ee warbixinnada (*Modified opinion)*

Waxaan in sidii la rabey aan loo bayaamin aan soo ogaanney arrimahan muhiimka ah ee soo socda:

- Hantidhowrkeenna wuxuu soo ogaadey lacag-bixinno wadartoodu tahay USD 2,469,726.3 oo u dhiganta 14.45% guud ahaan lacag-bixinnada lagu sheegay Bayaanka Maaliyadda Iskudhan ee Lacag-qabashada iyo Lacag-bixinta kuwaas oo aan laheyn caddeymo dad ku filan oo muujinaya jiritaanka iyo in wax-is-dhaafsigaasi uu dhacay.

- Waxaan sidoo kale aragney lacag-qabasho (risiidho) ay lacagtoodu tahay USD 1,871,614.98 oo ka dhigan 10.69% wadarta lacag-qabashada (risiidhada) ee ku diiwaangashan Bayaanka Maaliyadda Iskudhafan ee Lacag-qabashada iyo Lacag-bixinta oo aan la socon risiidhada cashuurta. Sidaa daraaddeed ma xaqiijin karno dhammeystirnaanta risiidhada cashuurta.

Waxaan hantidhowrkeenna u sameyney si waafaqsan Jaangooyooyinka Caalamiga ah ee Hantidhowrka/*International Standards on Auditing (ISAs*). Mas'uuliyadda ay ina saarayaan jaangooyooyinkaas ayaa sharraxaad dheeri ah looga bixiyey qaybta Mas'uuliyadaha Hantidhowraha ka saaran Hantidhowrka Bayaamka Maaliyaddda Iskudhafan ee qaybta Lacag-qabashada iyo Lacag-bixinta ee warbixinteena.

Waan ka madax-bannaanahay Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya sida uu dhigayo Xeer-Anshaxeedka Xirfadlayaasha Xisaabiyayaasha ah uu u dhigey Guddiga Caalamiga ah ee Jaangooyooyinka Anshaxa ee *International Ethics Standards Board for Accountants' Code of Ethics for Professional Accountants (IESBA Code)*, oo la socda shuruudaha anshaxa u habboon hantidhawrkeenna ee Bayaanka Maaliyadda Iskudhafan ee Lacag-qabashada iyo Lacag-bixinta ee Soomaaliya, waxaana mas'uuliyadaheenna kale ee dhinaca anshaxa uga soo baxney si waafaqsan Xeerka IESBA. Waxaan aaminsannahay in caddeynta hantidhowr ee aan helnay ay dad ugu filan tahay ayna u habboon tahay in sal looga dhigo ra'yigeena ah hantidhowrka sii wanaajinta mustaqbalka ee warbixinnada (*Modified Opinion)*.

Macluumaadka Kale

Maamulka ayaa ka mas'uul ka ah macluumaadka kale. Macluumaadka kale ayaa ka kooban macluumaadka ku jira Warbixinta Sannadlaha ah balse aan ku jirin Bayaanka Maaliyadda Iskudhfan ee Lacag-qabahsada iyo Lacag-bixinta iyo warbixinta hantidhawraheenna.

Ra'yigeenna ku saabsan Bayaanka Maaliyadda Iskudhafan ee Lacag-qabashada iyo Lacag-bixinta kama hadlayo macluumaadka kale mana bixiyo go'aanka ballanqaad dad ku filan nooc kasta ha ahaadee.

Marka la eego hantidhowrkeenna Bayaanka Maaliyadda Iskudhafn ee Lacag-qabashada iyo Lacag-bixinta, mas'uuliyadeenna waa in aannu akhrino macluumaadka kale, annaga oo sidaa wadna, ayaan haddana waxaan u fiirsanaa in macluumaadka kale uu yahay mid si la taaban karo uga duwan Bayaanka Maaliyadda Iskudhafan ee Lacag-qabashada iyo Lacab-bixinta ama waxyaabaha aan ka ogaanney hantidhowrka, ama haddii kale u muuqda in uu khalad ku jiro. Haddii, iyada oo lagu saleynayo shaqada aannu ka qabanay macluumaadka kale, aan go'aan ku gaarno in macluumaadkan kale uu ku jiro khalad la taaban karo: waxaa nalaga doonayaa in aan ka warbixinno oo aan sheegno xaqiiqdaas. Ma hayno wax aan ka sheegno arrintan.

Arrimaha Hantidhowrka ee Muhiimka ah

Arrimaha hantidhowrka ee muhiimka ah, ra'yi ahaan, fikirkeenna xirfadlenimo, ahaayeen arrimaha ugu muhiimsan hantidhowrkeenna Bayaamada Maaliyadeed ee muddada. Arrimahan waxaa looga hadley guud ahaan nuxurka Hantidhowrkeenna Bayaamada Maaliyadeed, qaadashada ra'yiga aan ka bixineyno arrimahan, ra'yi gaar ahna kama bixineyno arrimahaas. Marka laga soo tago arrimahaa lagu soo sharxay qaybta Waxyaabaha Lagu Saleeyey Ra'yiga Hantidhowrka sii wanaajinta mustaqbalka ee warbixinnada (*modified opinion)* waxaan go'aaminey in arrimaha hoos lagu sharxay ay yihiin arrimaha hantidhowrka ee muhiiimka ah ee ay tahay in ay ka hadasho warbixinteenna.

Soo-ururinta iyo diiwaangelinta lacag-qabashada (risiidhada)

Habaaracyada uu Maamulka Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya ma ahan mid ku filan in uu ka hortago cashuurta ee meelo ka dusta (*tax leakage*) iyo khalad laga soo gudbiyo bayaamada maaliyadeed. Taasna waxaa sabab u ah:

- Dowlad-goboleedka Jubbaland ma hayo liis dhammeystiran oo ay ku qoran yihiin hay'adaha iyo ganacsiyada cashuuro lagu soo rogi karo taas oo sii kordhineysa culeyska lagala kulmo in xaqiijiyo dhammeystirnaanta dakhliga lagu diiwaangeliyey bayaamada maalilyadeed.
- Lacag-qabashada (risiidhada) ayaa hannaanka xisaabaadka loogu diiwaangeliyaa iyada oo lagu saleynayo lacagta bankiga la dhigey ee laga soo dheegtey waraaqda lacag-qabashada ee bankigu bixiyo halkii laga soo dheegan lahaa risiidhada la siiyo qofka cashuurta bixiya.
- Hannaanka cashuur-ururinta ma aha mid otoomatik u shaqeeya.
- Cashuuraha la ururiyo oo la isticmaalo ka hor inta aan loo soo gudbinin saraakiisha dakhli-ururinta oo aan laguna diiwaangelinin hannaanka xisaabaadka.
- Dowlad-goboleedku ma hirgelin hannaan hawlaha kala duwan ee maamulka cashuuraha loogu kala dhiibayo dad kala duwan. Sarkaal loo keeno cashuurta ay soo ururiyeen wakiillada cashuur-ururinta, ayaa sidoo kale mas'uul ka ah banki-ku shubista lacagta iyo in lacataas lagu diiwaangeliyo Hannaanka Maareynta Macluumaadka Maaliyadda.
- Cashuurta la soo ururiyo lama barbardhigo tirada lacagta lagu shubo bankiga iyo hannaanka xisaabaadka.
- Nusqaan ka ji jirta qandaraaas la gelidda Wakiillada Dakhliga u Ururiya Dowladda iyo sida risiidhada cashuurta loogula xisaabtamo wakiilladan. Wakiilladu waxa ay ujuurada hawshooda (*commission)* kula harayaan halka ay lacagta ku qaadaan taas oo kordhineysa halis loo galo in ay sheegaan lacag ka yar cashuurtii ay u qaadeen Dowladda.

Si wax looga qabto halistan, waxaan sameyney geeddi-socodyadan hantidhowr ee soo socda:

- Waxaan wareysiyo la yeelaney saraakiil ka tirsan Wasaaradda maaliyadda, shaqaalaha Hay'adda Cashuur-Ururinta iyo sharikadaha qandaraaska lagu siiyey cashuur-ururinta si aan u fahamno habraacyada loo maro cashuur-ururinta.
- Waxaan sameyney tijaabooyin mug leh si aan u xaqiijinno in habraacyadu ay shaqeynayaan.
- Waxaan booqanney oo aan wareysiyo la yeelaney shaqaalaha sharikadaha qandaraaska ay Dowladdu ku siisey in ay dakhliga u soo ururiyaan.
- Waxaa dib-u-eegis ku sameyney diiwaangelinta iyo risiidhada lacag-qabashada ee halka cashuurta lagu qaado sida; Xarunta Dakhli-Ururinta; Dekadda iyo Garoonka Diyaaradaha si aan u xaqiijin saxnaanta qaddarta lacagta lagu sheegey risiidhada isla hay'adda sameysatey.
- Waxaan meel kale ka raadiney xaqiijin la xiriirta dakhliga laga heley Dowladda Federaalka Soomaaliya (DFS) iyo deeq-bixiyeyaasha waxaana aan xaqiijinta aan helney barbardhigney bayaamada maaliyadeed.

- Waxaan risiidhada lagu diiwaangeliyey diiwaannada gaargaarka (*ledgers*) ka eegney bayaamada bankiga iyo buugaagta lacag-qabashada si aan u xaqiijinno saxnaanta risiidhka lagu diiwaangeliyey bayaamada maaliyadeed.
- Waxaan bayaamada maaliyadeed ee bankiga ka eegney waxyaabo tilmaamaya risiidho aan shaaca laga qaadin si aan u xaqiijinno dhammeystirnaanta risiidhada.
- Waxaan tijaabinney (baarney) risiidho shaaca looga qaadey bayaamada maaliyadeed annaga oo u eegeyna dokumentiyada kaabaya waxaana aan ku sameyney tijaabooyin (baaritaanno) mug leh, habraacyo dib-u-eegis lafaguris ah iyo tijaabooyin la xiriira in dakhliga lagu diiwaangeliyey muddadii u habbooneyd (*cut off tests*).
- Waxaan mas'uuliyiintii u habboonnaa aan su'aalo ka weydiiney kala duwanaanshaha lala xiriiriyey risiidhada waxaana aan kaga warbixinney warqadda maamulka (*management letter*) waxaana jawaabihii laga bixiyey ay ahaayeen kuwo aan dad ku filneyn oo aan lagu qancin.

Mas'uuliyadaha Maamulka iyo kuwa ay mas'uuliyaddu ka saaran tahay maamulka Bayaannada Maaliyadda

Maamulka ayaa ka mas'uul ah diyaarinta iyo si wanaagsan u soo bandhigidda Bayaamo Maaliyadeed oo waafaqsan Xeerka Maareynta Maaliyadda Maamulka ee 2017 iyo Jaangooyada Caalamiga ah ee Xisaabaadka Waaxda Dowladda (IPSAS) - Warbixinta Maaliyadeed ee Xisaabaadka Kaashka Ku Saleysan iyo kantaroolka gudaha ee Guddiga Maamulka u aragto in ay lagamamaarmaan u yihiin diyaarinta Bayaamo Maaliyadeed oo aan lahayn khalad la taaban karo, khayaamo ama ilduuf mid uu ku yimaadaba.

Marka uu diyaarinayo Bayaamada Maaliyadeed Maamulka ayaa ka mas'uul ah u-kuurgelidda awoodda uu Dowlad-goboleedka Jubbaland u leeyahay in uu sii jiro, sheegidda, sida ku habboon, arrimaha la xiriira in uu sii jiro iyo adeegsiga xisaabaadka ku saleysan sii jiridda haddii Maamulku u ku talo jiro lacagaynta ama iibinta hantida hay'adda mooyaane, ama in ay hawlahooda joojiyaan, ama aan lahayn wax kaloo dhab ah oo aan la hayn in uu sidaa la sameeyo ma ahee.

Kuwa ay mas'uuliyaddu ka saaran tahay maamulka waxaa ay mas'uul ka yihiin kormeerka geeddi-socodka warbixinta maaliyadeed ee hay'adda.

Mas'uuliyadaha Hantidhowraha ee Hantidhowr-ku-sameynta Bayaamada Maaliyadeed

Ujeeddooyinkeennu waa in aan helno ballanqaad caqligal ah oo ku saabsan Bayaamo Maaliyadeed oo marka si guud loo eego aaney ku jirin khaladaad, khayaanno iyo ilduuf mid uu ku yimaadaba, iyo in aan soo saarno warbixin hantidhowr oo aanu sal uga dhigeyno ra'yigeena. Ballanqaad caqligal ah waa ballanqaad heerkiisu sarreeyo, laakiin ma aha damaanadqaad sheegaya in hantidhowr loo sameeyey si waafaqsan Jaangooyooyinka Caalamiga ah ee Hantidhowrka (ISAs) uu mar walba soo helayo khaladaad marka uu jiroba. Khalad waxaa uu ku imaan karaa khayaanno ama ifduuf. Hawsha hantidhowrka mar walba waa ay ogaaneysaa khalad la taaban karo marka uu jiro. Khaladku waxaa ay ka dhalan karaan khayaanno ama ilduuf waxaana loo qaadanayaa in uu yahay mid la taaban karo haddii, mid ahaan ama wadar ahaanba, si caqligal ah loo fili karo in ay saameyn ku yeeshaan go'aanka la xiriira kheyraadka dhaqaale ee isticmaalayaashu ay qaateen marka lagu saleynayo Bayaannada Maaliyadeed.

Iyada oo qayb ka ah hantidhowrka sida ay dhigayaan Jaangooyooyinka Caalamiga ah ee Hantidhowr-sameynta ee hantidhowrka (ISAs), waxaan qaadanaynaa fikir xirfadlenimo waxaana joogteynaa shaki guud ahaan inta uu socdo hantidhowrka. Waa in aan sidoo kale:

- Soo ogaanno oo aan u-kuurgalno halisaha khalad la taaban karo uu ugu jiri karo Bayaamada, Maaliyadeed, khayaano ama ilduuf midka uu doono ha ku yimaadee, in aan nakh-shadeyno oo aan sameyno habraacyada hantidhowrka oo wax ka qabanaya halisahan, oo aan u helno caddeyn dad ku filan oo u habboon si aan sal ugu yeelno ra'yigeenna. Halista ah in aan la soo ogaan khalad la taaban karo oo ku yimid khayaano ayaa ka badan tan midka ku yimid ilduufka, maaddaama khayaamadu ay ku lug lahaan karto mu'aamarad, been-abuur, in si ku-talogal ah wax looga tago, maldahaad, ama in laga dul-boodo kontoroolkii gudaha hay'adda.

- Soo helno faham ku aaddan kantarool gudaha hay'adda ah oo u habboon hantidhowrka si aan u nakh-shadeyno habraacyo hantidhowr oo ku habboon xaaladaha jira, laakiin aanu hadafka laga leeyahay ahayn in la bixiyo ra'yi ku aaddan taabogalnimada kantaroolka gudaha ee hay'adda.
- Qiimeyno habboonaanshaha siyaasadaha xisaabaadka ee la adeegsadey iyo caqligalnimada qiyaasaha xisaabaadka iyo shaac-ka-qaadista la xiriirta ee ay sameeyeen xubnaha.
- Go'aan ka gaarno habboonaanshaha in Maamulkua isticmaalo waxyaabaha lagu saleeyo xisaabaadka ee ah in ay sii jiri doonaan oo ku saleysan caddeynta hantidhowrka/baarista ee la helay, haddii aan la hubin waxyaabaha la taaban karo oo la xiriira dhacdooyin ama xaalado shaki mug leh gelin kara in Dowlad-goboleedku uu awoodo in uu sii jiro mustaqbalka. Haddii aan go'aan ku gaarno in aan la hubin waxyaabaha la taaban karo, waxaa nalooga baahan yahay in aan ku muujino warbixinta hantidhowrkeenna shaac-ka-qaadista Bayaanka Maaliyadda ama, haddii shaac-ka-qaadistaasi aan ku filnayn, in aan wax-ka-beddelno ra'yigeenna. Go'aannadeenna waxaa ay ku saleysan yihiin caddeynta hantidhowrka la helay ilaa taariikhda warbixinta hantidhowrkeenna. Hase-yeeshee, dhacdooyinka ama xaaladaha mustaqbalka waxaa ay sababi karaan in Mashruucu uu sii shaqeyn waayo.
- Qiimeyno guud ahaan sida loo soo bandhigey, loo diyaariyey iyo waxa ku jira Bayaanka Maaliyadda, ee ay ka mid yihiin shaac-ka-qaadista, iyo in Bayaanka Maaliyadda uu tacaamulaadka iyo dhacdooyinka aasaaska u ah u muujiyo si ka bixineysa sawir dhab ah oo caddaalad ku dhisan.

Kuwa maamulka loo xilsaaray waxaan kala xiriireynaa arrimo, ay ka mid yihiin, baaxadda iyo waqtiga loo qorsheeyey hantidhowrka iyo waxyaabihii muhiimka ahaa ee hantidhowrka lagu soo ogaadey, oo ay ka mid yihiin haddiiba ay jiraan nusqaamo mug leh oo la xiriira kantaroolka gudaha ee aan soo ogaanno inta uu socdo hantidhowrkeenna.

La-hawlgalaha ka mas'uulka ah natiijada hantidhowrka ee warbixintan madaxa-bannaan ee hantidhowrka waa Xisaabiye Guud (CPA) John Mucheru ee Lambarkiisa P/No yahay 1854.

Baker Tilly Merali's
Certified Public Accountants
P.O. Box 67486 – 00200, Nairobi

Date: 06 Apr **2020**

BAYAAMADA MAALIYADEED EE WASAARADAHA & TAN ISKUDHAFAN EE DOWLAD-GOBOLEEDKA JUBBALAND EE SOOMAALIYA

31ka Disembar ee Sannadkii Dhammaadey 2018

Loo diyaariyay si waafaqsan Jaangooyada Caalamiga ah ee Xisaabaadka Waaxda Dowladda (IPSAS) – Warbixin Maaliyadeedka Xisaabaadka Kaashka Ku Saleysan ee 2017

Waxaa Diyaariyey Wasaaradda Maaliyadda
Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya

Bayaanka Caddaynta – Bayaamada Maaliyadeed ee 2018

Bayaamada Maaliyadeed ee 2018, qoraallada la socda, waxaa loo diyaariyay si waafaqsan Jaangooyada Caalamiga ah ee Xisaabaadka Waaxda Dowladda , Warbixin Maaliyadeedka Xisaabaadka Kaashka Ku Saleysan ee 2017 iyo habka loogu baahan yahay Xeerka Maareynta Maaliyadda Maamulka/Dadweynaha (PFM).

Ra'yiga Wasiirka Maaliyadda, Bayaamada Maaliyadeed ee Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya (JSS) sida loogu gudbiyay hantidhowrka ee waafaqsan Qaybta 32aad ee Xeerka Maareynta Maaliyadda Maamulka/Dadweynaha ee 2017, waa kuwo sax ah oo sawir dhab ah oo miisaaman ka bixinaya waxqabadyada dhaqaale ee sannadkii dhammaadey 31ka disembar ee 2018. Wasiirka ayaa sii xaqiijiyay dhammeystirnaanta diiwaannada xisaabaadka ay gacanta ku hayso Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya, kuwaas oo lagu saleeyay diyaarinta bayaannada maaliyadeed ee Jubbaland iyo sidoo kale habboonaanta hannaanka kantaroolka maaliyadeed ee gudaha.

Aniga oo ka wakiil ah Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya

ABDIRASHID JIRE KHALINLE

Minister for Finance

JUNE /02/2019.

Taariikh

Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya

Warqadda Maaliyadda Iskudhafan ee Qabashada iyo Lacag-bixinta

Xisaabta Mideysan ee Waaxda Khasnadda

31ka Disembar ee sannadkii Dhammaadey 2018

		2018	2017
		Waxaa Kantaroola TSA	**Waxaa Kantaroola TSA**
	Lacagta	**USD**	**USD**
Lacag-qabashada (Receipts / Inflows)			
Canshuuraha			
Canshuuraha dakhliga, faa'iidooyinka, iyo faa'iidooyinka raasumaalka	**2**	174,721	106,197
Cashuuraha mushaaraadka iyo shaqaalaha	**3**	426,428	180,590
Canshuuraha alaabada iyo adeegyada	**4**	3,571,648	2,974,705
Canshuuraha ganacsiga iyo macaamulaadka caalamiga ah	**5**	6,077,527	8,927,373
Canshuuraha kale	**6**	264,244	312,987
Canshuuraha		**10,514,568**	**12,501,852**
Deeqaha			
Ka yimid dowlado shisheeye			161,210
Ka yimid ururrada caalamiga ah	**7**	5,598,949	2,038,762
Ka yimid qaybaha kale ee dowladda guud	**8**	870,000	1,553,940
Deeqaha		**6,468,949**	**3,753,912**
Dakhli Kale			
Dakhliga guryaha			35,000
Iibka alaabada iyo adeegyada	**9**	522,188	744,226
Qanaaxyada iyo ciqaabaha			32,954
Dakhli Kale		**522,188**	**812,180**
Lacag-qabashada (Receipts / Inflows)		**17,505,705**	**17,067,944**
Lacag-bixinnada (Payments / Outflows)			
Gunnooyinka La Siiyo Shaqaalaha			
Mushaaraadka iyo Ujuurooyinka	**10**	12,066,277	12,137,717
Gunnooyinka La Siiyo Shaqaalaha		**12,066,277**	**12,137,717**
Adeegsiga Alaabada iyo Adeegyada			
Safarrada & Shirarka	**11**	1,025,247	504,695
Kharashaadka Hawlgallada	**12**	1,709,317	1,718,141
Kiro	**13**	95,315	5,600
Kharashaadka Kale ee Hawlgallada La Xiriira	**14**	701,156	373,612
Kharashaadka Xallinta Khilaafaadka			540,155
Ku-talgal			183,134
Adeegsiga Alaabada iyo Adeegyada		**3,531,035**	**3,325,336**
Deeqaha			
Deeqaha Qaybaha Kale ee Dowladda Guud	**15**	74,970	58,940
Deeqaha		**74,970**	**58,940**
Dheefaha/Faa'iidooyinka Bulshada			
Dheefaha/Faa'iidooyinka bulshada ee shaqada la xiriira	**16**	236,804	332,571
Dheefaha/Faa'iidooyinka Bulshada		**236,804**	**332,571**
Kharashaadka Kale			
Xawilaadaha aan meel kale lagu soocin	**17**	746,490	225,607
Kharashaadka Kale		**746,490**	**225,607**
Hantida Aan Maaliyadda Ahayn			
Hantida Ma Guurtada ah	**18**	431,265	969,397
Hantida aan maaliyadda ahayn		**431,265**	**969,397**
Lacag-bixinnada (Payments / Outflows)		**17,086,842**	**17,049,568**
Kororka Hoos-u-dhaca Kaashka		418,863	28,090
Kaashka Bilowga Sannadka		55,254	36,878
Kaashka Dhammaadka Sannadka	**1.4**	**474,117**	**55,254**

Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya

Warqadda Maaliyadda Iskudhafan ee Isbarbardhigga Qaddarka Miisaaniyada Lasii Dejiyay iyo Ta Rumoowday

Sannadkii Dhammaadey 31ka Disembar, 2018

Miisaaniyadda Qoondeynta ee Loo Ansaxiyey Habka Kaashka Ku Saleysan

Kala-sooca Lacag-bixinnada oo Heerka Dhaqaale ah

		2018				2017
		Qiyaasta Asalka ah ee Qoondeynta	Qiyaasta Kama-dambeysta ah ee Qoondeynta	Waxaa Kantaroola TSA	Farqiga u Dhexeeya Miisaaniyadda Kama Dambeysta & Ta Rumoowday	Waxaa Kantaroola TSA
		A	B	C	B-C	
	Lacagta	USD	USD	USD	USD	USD
Lacag-qabashada (Receipts / Inflows)						
Canshuuraha						
Canshuuraha dakhliga, faa'iidooyinka, iyo faa'iidooyi		86,521	86,521	174,721	88,200	106,197
Cashuuraha mushaaraadka iyo shaqaalaha		110,292	110,292	426,428	316,136	180,590
Canshuuraha alaabada iyo adeegyada		3,694,850	3,694,850	3,571,648	(123,202)	2,974,705
Canshuuraha ganacsiga iyo macaamulaadka caalamig		10,389,568	10,389,568	6,077,527	(4,312,041)	8,927,373
Canshuuraha kale		272,610	272,610	264,244	(8,366)	312,987
Canshuuraha	**19**	**14,553,841**	**14,553,841**	**10,514,568**	**(4,039,273)**	**12,501,852**
Deeqaha						
Ka yimid dowlado shisheeye			412,713		(412,713)	161,210
Ka yimid ururrada caalamiga ah		4,533,655	7,189,302	5,598,949	(1,590,353)	2,038,762
Ka yimid qaybaha kale ee dowladda guud		2,112,181	3,982,181	870,000	(3,112,181)	1,553,940
Deeqaha	**20**	**6,645,836**	**11,584,196**	**6,468,949**	**(5,115,247)**	**3,753,912**
Dakhli Kale						
Dakhliga guryaha		70,560	70,560		(70,560)	35,000
Iibka alaabada iyo adeegyada		758,742	758,742	522,188	(236,554)	744,226
Qanaaxyada iyo ciqaabaha		63,108	63,108		(63,108)	32,954
Dakhli Kale	**21**	**892,410**	**892,410**	**522,188**	**(370,222)**	**812,180**
Lacag-qabashada (Receipts / Inflows)		**22,092,087**	**27,030,447**	**17,505,705**	**(9,524,742)**	**17,067,944**

Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya

Warqadda Maaliyadda Iskudhafan ee Isbarbardhigga Qaddarka Miisaaniyada Lasii Dejiyay iyo Ta Rumoowday

Sannadkii Dhammaadey 31ka Disembar, 2018

Miisaaniyadda Qoondeynta ee Loo Ansaxiyey Habka Kaashka Ku Saleysan

Kala-sooca Lacag-bixinnada oo Heerka Dhaqaale ah

		2018				2017
		Qiyaasta Asalka ah ee Qoondeynta	Qiyaasta Kama-dambeysta ah ee Qoondeynta	Waxaa Kantaroola TSA	Difference Between Final Budget and Actual	Waxaa Kantaroola TSA
		A	B	C	B-C	
	Lacagta	USD	USD	USD	USD	USD
Lacag-bixinnada (Payments / Outflows)						
Gunnooyinka La Siiyo Shaqaalaha						
Mushaaraadka iyo Ujuurooyinka		13,367,585	16,134,726	12,066,277	(4,068,449)	12,137,717
Gunnooyinka La Siiyo Shaqaalaha	**22**	**13,367,585**	**16,134,726**	**12,066,277**	**(4,068,449)**	**12,137,717**
Adeegsiga Alaabada iyo Adeegyada						
Safarrada & Shirarka		1,028,164	1,499,442	1,025,247	(474,195)	504,695
Kharashaadka Hawlgallada		3,345,471	3,967,746	1,709,317	(2,258,429)	1,718,141
Kiro		36,800	134,065	95,315	(38,750)	5,600
Kharashaadka Kale ee Hawlgallada La Xiriira		479,644	1,578,568	701,156	(877,411)	373,612
Kharashaadka Xallinta Khilaafaadka		342,324				540,155
Kharashka Aan Mushaarka Ahayn ee Mashruuca RCRF		500,000	500,000		(500,000)	
Ku-talgal		55,501	137,642		(137,642)	183,134
Adeegsiga Alaabada iyo Adeegyada	**23**	**5,787,903**	**7,817,463**	**3,531,035**	**(4,286,428)**	**3,325,336**
Deeqaha						
Deeqaha Qaybaha Kale ee Dowladda Guud		61,910	115,028	74,970	(40,058)	58,940
Deeqaha	**24**	**61,910**	**115,028**	**74,970**	**(40,058)**	**58,940**
Dheefaha/Faa'iidooyinka Bulshada						
Dheefaha/Faa'iidooyinka bulshada ee shaqada la xiriira		440,436	429,764	236,804	(192,960)	332,571
Dheefaha/Faa'iidooyinka Bulshada	**25**	**440,436**	**429,764**	**236,804**	**(192,960)**	**332,571**
Kharashaadka Kale						
Xawilaadaha aan meel kale lagu soocin		651,174	803,903	746,490	(57,413)	225,607
Kharashaadka Kale	**26**	**651,174**	**803,903**	**746,490**	**(57,413)**	**225,607**
Hantida aan maaliyadda ahayn						
Hantida Ma Guurtada ah		1,737,439	1,729,563	431,265	(1,298,298)	969,397
Alaabooyinka		45,640				
Hantida aan maaliyadda ahayn	**27**	**1,783,079**	**1,729,563**	**431,265**	**(1,298,298)**	**969,397**
Lacag-bixinnada (Payments / Outflows)		**22,092,087**	**27,030,447**	**17,086,842**	**(9,943,606)**	**17,049,568**

Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya

Bayaanka Hawlgallada Dowladda

Ee Sannadka Dhammaadey 31ka Disembar, 2018

	2018	2017
Macaamulaadka Saameynaya Qiimaha Sugan		
Dakhli	**17,505,705**	**17,067,944**
Canshuuraha	**10,514,568**	**12,501,852**
Canshuuraha dakhliga, faa'iidooyinka, iyo faa'iidooyinka raasumaalka	174,721	106,197
Cashuuraha mushaaraadka iyo shaqaalaha	426,428	180,590
Canshuuraha alaabada iyo adeegyada	3,571,648	2,974,705
Canshuuraha ganacsiga iyo macaamulaadka caalamiga ah	6,077,527	8,927,373
Canshuuraha kale	264,244	312,987
Deeqaha	**6,468,949**	**3,753,912**
Ka yimid dowlado shisheeye	-	161,210
Ka yimid ururrada caalamiga ah	5,598,949	2,038,762
Ka yimid qaybaha kale ee dowladda guud	870,000	1,553,940
Dakhli Kale	**522,188**	**812,180**
Dakhliga guryaha	-	35,000
Iibka alaabada iyo adeegyada	522,188	744,226
Qanaaxyada iyo ciqaabaha	-	32,954
Kharash	**16,655,576**	**16,080,171**
Gunnooyinka La Siiyo Shaqaalaha	**12,066,277**	**12,137,717**
Mushaaraadka iyo Ujuurooyinka	12,066,277	12,137,717
Adeegsiga Alaabada iyo Adeegyada	**3,531,035**	**3,325,336**
Safarrada & Shirarka	1,025,247	504,695
Kharashaadka Hawlgallada	1,709,317	1,718,141
Kiro	95,315	5,600
Kharashaadka Kale ee Hawlgallada La Xiriira	701,156	373,612
Kharashaadka Xallinta Khilaafaadka	-	540,155
Ku-talgal	-	183,134
Deeqaha	**74,970**	**58,940**
Deeqaha Qaybaha Kale ee Dowladda Guud	74,970	58,940
Dheefaha/Faa'iidooyinka Bulshada	**236,804**	**332,571**
Dheefaha/Faa'iidooyinka bulshada ee shaqada la xiriira	236,804	332,571
Kharashaadka Kale	**746,490**	**225,607**
Xawilaadaha aan meel kale lagu soocin	746,490	225,607
Haraaga Guud ee Hawlaha La Xiriira	850,128	987,773
Macaamulaadka Hantida Aan Maaliyadda Ahayn		
Isbeddelka Macaamulaadka Qiimaha Sugan (Hantida)	431,265	969,397
Hantida aan maaliyadda ahayn	**431,265**	**969,397**
Hantida Ma Guurtada ah	431,265	969,397
Alaabooyinka	-	-
Macaamulaadka Hantida Maaliyadeed & Deymaha		
Isbeddelka Macaamulaadka Qiimaha Sugan (Hantida)	**418,863**	**18,376**
Hantida maaliyadeed	**418,863**	**18,376**
Gudaha	**418,863**	**18,376**
Deymaha	**-**	**-**
Deymaha	-	-
Kala-bandaanshah Guud ee Istaatistik	-	-

Qoraallada Bayaamada Maaliyadeed
Qoraalka 1aad Siyaasadaha Xisaabaadka

1.1 Aasaaska Diyaarinta Lagu Saleeyay

Bayaamada maaliyadeed ee iskudhafan ee Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya (JSS) waxaa la diyaariyey si waafaqsan *Xeerka Maareynta Maaliyadda Maamulka/Dadweynaha ee 2017* iyo Jaangooyada Caalamiga ah ee Xisaabaadka Waaxda Dowladda ee loo yaqaanno *International Public Sector Accounting Standard* (IPSAS) – *Warbixinta Maaliyadeed ee Waafaqsan Xisaabaadka Kaashka Ku Saleysan ee 2017*. Qoraalladan ku qoran bayaamada maaliyadeed waxay noqdaan qayb aan looga maarmayn fahamka bayaamada waana in lala akhriyaa bayaamada.

Waxaa si joogto ah muddada oo dhan loo adeegsanayay siyaasadaha xisaabaadka.

Bayaamada maaliyadeed waxaa loogu talagalay Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya. Bayaamada maaliyadeed waxaa ku jira hay'adaha ka warbixinaya sida ku xusan *Xeerka Qoondeynta JSS ee Lr. 2aad ee 2018* waxayna ka kooban yihiin:

1. Wasaaradda Beeraha
2. Wasaaradda Waxbarashada iyo Tacliinta Sare
3. Wasaaradda Biyaha, Macdanta iyo Tamarta
4. Wasaaradda Maaliyadda
5. Wasaaradda Caafimaadka
6. Wasaaradda Warfaafinta iyo Isgaarsiinta
7. Wasaaradda Amniga
8. Wasaaradda Garsoorka iyo Arrimaha Diinta
9. Wasaaradda Qorsheynta iyo Iskaashiga Caalamiga
10. Wasaaradda Ganacsiga iyo Warshadaha
11. Wasaaradda Arrimaha Haweenka
12. Wasaaradda Madaxtooyada
13. Maamulka Garoonka Diyaaradaha ee Kismaayo
14. Maamulka Dekadda Kismaayo
15. Xafiiska Hantidhawrka Guud
16. Guddiga Shaqaalaha Rayidka
17. Baarlamaanka Jubbaland
18. Wasaaradda Arrimaha Gudaha
19. Wasaaradda Xanaanada Xoolaha
20. Wasaaradda Kalluumeysiga iyo Kheyraadka Badda
21. Wasaaradda Dhalinyarada & Isboortiga
22. Wasaaradda Gaadiidka
23. Wasaaradda Degaanka iyo Dalxiiska
24. Wasaaradda Hawlaha Guud & Guryeynta
25. Guddiga Adeegga Garsoorka.
26. Wasaaradda Dastuurka iyo Arrimaha Federaalka

Wasaaradaha oo dhan waxaa lagu dhisey ***Wareegtada Madaxeyne ee XM/J/772014*** oo cinwaankeedu uu ahaa *Wareegto Lagu Dhisayo Wasaaradaha Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya oo lagu Qeexay Doorarka iyo Shaqooyinka Wasaaradaha* kuna taariikheysan 25ka Disembar 2014. Iyada oo sabab u ah dib-u-habeyn lagu sameeyay wasaaradaha, afar (4) wasaaradood oo cusub ayaa waxaa lagu dhisey ***Wareegtada Madaxweyne ee XM/DGS/112/2018*** oo soo baxday 27^{ka} Nofembar, 2018. Xeerka Dhisidda Wasaaradda Maaliyadda iyo Maamulka Dakhli Ururinta ee 2017 ee Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya ayaa loo abuuray ujeeddooyin lagu dhisayo Wasaaradda Maaliyadda iyo Maamulka Dakhli Ururinta si loo xaqiijiyo in Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya ay leedahay Wasaarad Maaliyadeed oo ka mas'uul ah guud ahaan maamulka maaliyadd ee Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya iyo sidoo kale xaqiijinta in Wasaaradda Maaliyadda gudaheeda in uu ka jiro Maamulka Dakhli Ururinta kaas oo si buuxda u haysta shaqaale, u abaabulan, loo maamulo oo awood buuxda loo siiyay in uu ururiyo oo dhigo xisaabta mideysan ee waaxda khasnadda (TSA) dhammaan canshuuraha sharciga ah iyo dakhliyada kale ee Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya. Xafiiska Hantidhawrka guud ayaa lagu dhisay Xeerka Hanti-dhowrka ee 2016; haseyeeshee, Xafiiska ayaa keliya si rasmi ah loo dhisay intii lagu guda jiray sannad maaliyadeedkii 2018. Maamullada Garoonka Diyaaradaha iyo Dekadda Kismaayo ayaa si gaar ah loo sharciyeeyay.

Wareegto ku xigtey oo ku saabsan dhisidda Guddiga Shaqaalaha Rayidka ah (CSC) iyo ujeeddadiisa oo cinwaankeedu uu ahaa *Xeerka lagu dhisayo Guddiga Shaqaalaha Rayidka ah ee Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya oo ku taariikheysan 23ka Abriil*, 2018 ayaa lagu dhisey xafiiska Guddiga Shaqaalaha Rayidka ah. Xeer la socda ayaa sidoo kale lagu dhisey Shaqaalaha Rayidka ah iyo qaab-dhismeedka Mushahaarka Shaqaalaha Rayidka ah. Dastuurka Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya (JSS) ayaa si otomaatik ah u dhisey Baarlamaanka Jubbaland. Bayaamada kala duwan ee dhammaan hay'adaha liiska taxan ayaa waxay noqdaan qayb ka mid ah bayaamada maaliyadeed ee iskudhafan maadaama hay'adahan ay qayb ka ahaayeen *Xeerka Qoondeynta Lr. 2 ee 2016 2018*.

Bayaamada maaliyadeed ee iskudhafka ah waxaa ka mid ah dhammaan hay'adaha la kantaroolay intii lagu guda jirray sannadka. Hay'daha midkoodna iskama laha hay'ad kale haseyeeshee Dowladda Hoose ee Kismaayo ee ah dowladda hoose ee magaalada Kismaayo, ayaa waxaa kantaroola Wasaaradda Arrimaha Gudaha.

1.2 Saxitaanka Khaladaad

Kani wuxuu la xiriiraa kala duwanaanshaha kaashkii ku harsanaa xisaabaha bilowga sannad maaliyadeedka ee u dhaxeeyay diiwaanka guud iyo bayaannada maaliyadeed ee la baaray sannadkii hore. Lacagahii ku harsanaa dhammaadka sannad maaliyadeedka 2017 Xisaabta Mideysan ee Waaxda Khasnadda ayaa dib loogu sheegay bayaamada maaliyadeed iyada oo sabab u ah khaladaad ku yimid iswaafajintii sannadkii la soo dhaafay. Intii lagu guda jiray geeddi-socodka xiridda xisaabta iyo iswaafajinta bankiga ee sannad maaliyadeedkii 2018, waxaa la go'aamiyay in kaashka harsan ee lagu furayo (lacagtii hartay ee la sheegay 31ka Disembar 2017) in laga badiyay intii ahayd lacag dhan $9,714. Lacagaha xad-dhaafka ah ee la sheegay ayaa sabab u ah khaladaad diiwaangelin aan la saxin ee lagu xusay geeddi-socodka iswaafajinta bankiga marka ay taariikhdu ahayd 31ka Disembar 2017. Macluumaadka isbarbardhigga ee 2017 ayaa dib loo sheegay mar kale sida in khaladaadkii la saxay sannadkii 2017. Shaxda hoose ayaa soo koobaysa dabciga dib u sheegidda ama dib ugu soo celinta isbarbardhiga tirooyin 2017.

	Sida La Sheegay 2017	Haraaga La Isku Hagaajiyay 2017	Kaashka Saafiga ah ee La Isku Hagaajiyay 2017	Haraaga Kaashka ee La Isku Hagaajiyay 2017
Haraaga kaashka ee xisaabta lagu xiray, 31ka Disembar, 2017				**64,968**
Isku Hagaajinnada:				
Dakhliga				
Canshuuraha dakhliga, faa'iidooyinka, iyo faa'iidooyinka raasumaalka	110,404	106,197	(4,207)	
Canshuuraha alaabada iyo adeegyada	2,979,959	2,974,705	(5,254)	
Kharashaadka				
Mushaaraadka iyo Ujuurrooyinka	12.137,724	12,137,717	7	
Kharashaadka Hawlgallada	1,717,881	1,718,141	(260)	
Wadarta Guud ee Isbeddelka Saafiga ah				(9,714)
Haraaga kaashka xisaabta lagu xirayo ee la isku hagaajiyay, 31ka disembar, 2017				**55,254**

1.3 Xisaabta Mideysan ee Waaxda Khasnadda & Xisaabaadka Mashruuca

Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya ayaa isticmaasha dhowr xisaabo banki oo ka fursan bankiyada Dahabshiil iyo Salaam ee sannadkii dhammaadey 31ka Disembar, 2018. Kala-dhigdhigista xisaabaha, oo leh haraa ku harsan, ayaa lagu bixiyay 1.3.1 iyo 1.3.2 ee hoose.

1.3.1 Xisaabaha Banki ee Dahabshil

Sannadkii 2018, hal xisaab oo cusub ayaa lagu furay oggolaansho qoraal ah oo laga helay Wasiirka Maaliyadda, iyada oo la raacayo Qaybta 27aad, farqadda 2aad ee Xeerka PFM ee 2017. Xisaabtu waxay la xiriirtaa mashruuca taageerada Wasaaradda Caafimaadka oo ay maalgeliso GIZ. Gaar ahaan, dhammaan xisaabo-hoosaadyada ayaa waxay la xiriiraan mashruucyada deeq-bixiyaha waxaanna loo furay in loo hoggaansamo shuruudaha deeq-bixiyaha. Dhammaadkii sannad-maaliyadeedka 2018, lacagaha ku harsanaa xisaabaha TSA iyo mashruuca waxay ahaayeen sidan soo socota:

Magaca Xisaabaha Bankiga Dahabshil	2018 USD	2017 USD
Xisaabta Mideysan ee Waaxda Khasnadda ee JSS	1	20,599
Xisaabta Mashruuca-RCFR11	-	1,116
Xisaabta Mashruuca Taageerada Baarlamaanka-Jubbaland	-	4,770
Wasaaradda Garsoorka iyo Arrimaha Diinta - Xisaabta Taageerada	8,430	-
Wasaaradda Kalluumeysiga iyo Kheyraadka Badda - Xisaabta Taageerta	858	1,608
Wasaaradda Arrimaha Haweenka - Xisaab Taageero	-	1,860
Wasaaradda Qorsheynta iyo Iskaashiga Caalamiga - Xisaabta Taageerada	1	15,772
Wasaaradda Degaanka iyo Dalxiiska-Xisaabta Proscal	18,987	399
Arrimaha Jria & Idps - Xisaabta GIZ	1	1
Sanduuqa Xaaladaha Degdegga ah ee Arrimaha JRIA & IDPS - Xisaabta GIZ	4	1
Taageerada Jria - Xisaabta UNHCR	13,758	1
Wasaaradda Beeraha - Xisaab Taageero	-	4
Xisaabta Xafiiska Guddooyimaha Jubbada Hoose	-	9,114
Wasaaradda Xanaanada Xoolaha - Xisaab Taageero	-	10
	42,039	**55,254**

1.3.2 Xisaabaha Bankiga Salaam Somali Bank

Sannadkii 2018, JSS waxay bilowday hawlgallada Bankiga Salaam Bank. Sideed iyo labaatan xisaab ayaa lagu furay oggolaansho qoraal ah oo laga helay Wasiirka Maaliyadda, iyada oo la raacayo Qaybta 27aad, farqadda 2aad ee Xeerka PFM ee 2017. Dhammaadkii sannad-maaliyadeedka 2018, lacagaha ku harsanaa xisaabaha TSA iyo mashruuca waxay ahaayeen sidan soo socota:

	2018 USD
Xisaabta Mideysan ee Waaxda Khasnadda ee Jubbaland	60,911
Wasaaradda Caafimaadka - Xisaab Taageero	-
Wasaaradda Arrimaha Haweenka & Xuquuqda Aadanaha - Xisaab Taageero	53,622
Wasaaradda Beeraha - Xisaab Taageero	-
Wasaaradda Garsoorka iyo Arrimaha Diinta - Xisaab Taageero	30
Wasaaradda ICT - Xisaab Taageero	-
Wasaaradda Kalluumeysiga iyo Kheyraadka Badda - Taageerta GIZ	-
Wasaaradda Qorsheynta iyo Iskaashiga Caalamiga	-
Mashruuca RCFR II ee Bankiga Adduunka	32,460
Wasaaradda Arrimaha Gudaha - Xisaabta Taageerada Xasillinta	-
Wasaaradda Biyaha, Macdanta iyo Tamarta	-
Wasaaradda Kalluumeysiga iyo Kheyraadka Badda - Taageerta FAO	4,289
Wasaaradda Waxbarashada iyo Tacliinta Sare -Xisaabta Taageerada Mashruu	2,788
Wasaaradda Maaliyadda - Xisaabta Taageerada Mashruuca, JSS	-
Xisaabta Wadahadallada ee Wasaaradda Arrimaha Gudaha ee Jubbaland	2,043
Xisaab-hoosaadda Mashruuca Dib-ugu-biiridda Bulshada ee JRIA	23,408
Wasaaradda Caafimaadka JSS-Bukaan-eegtada Guurguurta ee New Kismayo	96,930
Barnaamijka Dib-u-dhexgalka Bulshada ee Soomaaliya ee MOPW	20,853
MOT - Taageerada Soo-jiidashada Maalgashiga	-
MOJ-Mashruuca Helidda Garsoorka ee Haweenka	-
Mashruuca Taageerada Dib-u-eegista Dastuurka (CRSP II) ee MOCFA	40
Wasaaradda Garsoorka - Xisaabta Barnaamijka Garsoorka ee Wadajirka ah	-
Qaybaha Caafimaadka Dhimirka ee Degmada Kismaayo ee MoH	22,750
Wacyigelinta Caafimaadka Bulshada Kismaayo ee MOH	24,000
HMIS Xoojinta Degmooyinka Baardheere iyo Ceelwaaq ee who	25,130
Dhisidda Xeerka Xirfadaha Caafimaadka ee MoH Jubbaland	14,750
Hindisaha Wacyigelinta Kobicinta Kartida ee MoH	22,900
Xoojinta Degmooyinka Afmadow iyo Badhaadhe ee WoH	25,175
	432,078

1.4 Kaash & La Mid Ah Kaash

Kaash iyo La Mid ah Kaash waxaa loola jeedaa lacagaha waraaqda ah iyo qadaadiicda la hayo iyo dhigaal kasta ee lagu hayo banki ama hay'ad maaliyadeed. Kaashka waxaa loo aqoonsan yahay qaddarkiisa ee qiimaha lacageed. Bankiyada Soomaaliya ma bixiyaan wax dulsaar ah.

Kaashka lagu darey warqadda qabashada iyo bixinta lacagta wuxuu ka kooban yahay qaddarkan lacageed ee soo socda:

	2018	2017
	USD	**USD**
Kaashka La Hayo iyo Lacagaha Ku Harsan Bankiyada	**474,117**	**55,254**

Waxaa ku jira tirada lacagta $474,117 ee kor ku xusan $60,912 oo lagu hayo Xisaabta Mideysan ee Waaxda Khasnadda, iyada oo kaashka lacagaha harsan oo dhan $413,205 lagu hayo xisaabo-hoosaadyada TSA loo xaddiday ujeeddooyinka mashruuc gaar ah.

1.5 Nooca Lacagta Looga Warbixinayo

Nooca lacagta looga warbixinayo waa Doolarka Mareykanka (USD), oo la duubay lagana dhigay doolarka ugu dhow.

1.6 Miisaaniyadda Asalka ama Kama Dambeysta ah ee La Ansaxiyay iyo Isbarbardhigga Qaddarka Miisaaniyadda iyo Ta Rumoowday

Miisaaniyadda la ansaxiyey waxaa la diyaariyey iyadoo lagu saleynayo isla xisaabaadka (Kaash ku saleysan), isla aasaaska kala-soocidda iyo muddada (Laga bilaabo 1da Jannaayo 2018 ilaa 31ka Disembar 2018) ee bayaamada maaliyadeed. Waxaa ku jira isla hay'adaha ku jira bayaanka maaliyadeed ee iskudhafka ah (Kuwan waxaa lagu aqoonsadey Qoraalka 1.1aad)

Miisaaniyadda asalka waxaa ansaxiyey Baarlamaanka Jubbaland bishii Disembar 2017. Waxaana miisaaniyadda dheeriga ah ansaxiyey Baarlamaanka Jubbaland bishii Agoosto 2018.

1.7 Taariikhda Oggolaanshaha

Bayaamada maaliyadeed waxaa 2da Juunyo 2019 ansaxiyay in la bixiyo Mudane Cabdirashiid Jiire Khalinle, Wasiirka Maaliyadda.

1.8 Qaadashada Waqtiga Hore ee Jaangooyada Caalamiga ah ee Xisaabaadka Waaxda Dowladda – Warbixinta Maaliyadeed ee Waafaqsan Xisaabaadka Kaashka Ku Saleysan ee 2017

Taariikhda dhaqangalka ah in la adeegsado jaangooyada cusub ee Warbixinta Maaliyadeed ee Waafaqsan Xisaabaadka Kaashka Ku Saleysan ee 2017 waxaa loogu talagalay bayaamada maaliyadeed ee sannadlaha ah ee muddada laga bilaabayo ama ka-dib 1da Jannaayo 2019, haseyeeshee qaadashada waqtiga hore ah ayaa waxaa dhiirrigeliya jaangooyada. JSS ayaa waxay sannadihii la soo dhaafey adeegsatay jaangooyada Warbixinta Maaliyadeed ee Waafaqsan Xisaabaadka Kaashka Ku Saleysan (2017), waxayna dooratay in ay u adeegsato jaangooyada cusub ee Warbixinta Maaliyadeed ee Waafaqsan Xisaabaadka Kaashka Ku Saleysan (2017) sannad maaliyadeed bilaabanaya 1da Jannaayo, 2018.

Iyada oo sabab u ah adeegsiga jaangooyada cusub ee warbixinta maaliyadeed ee waafaqsan xisaabaadka kaashka ku saleysan ee muddada ka-warbixinta bayaamadan maaliyadeed, raadadka ay ku reebeen bayaamada maaliyadeed waa kuwan soo socda:

1. Ma jirin isbeddelo ku yimid siyaasadda xisaabaadka oo saameysa kaashka harsanaa ee xisaabta lagu furay, waxaa ay ahaayeen kuwo aan isbeddelin sannadada oo dhan.
2. Joog-u-taxyada shaacinta Dhinaca Saddexaad ee ku qoran wejiga hore ee Bayaamada Qabashada iyo Lacag-bixinnada iyo Isbarbardhigga Qaddarka Miisaaniyada Lasii Dejiyay iyo Ta Rumoowday ayaa laga saaray iyada oo la raacayo adeegsiga jaangooyada cusub. Soo bandhiga kaalmada Dhinaca 3aad ayaa loo guuriyay qaybta shaacinta ikhtiyaari ahaanta ah (Eeg qoraalka 28aad ee loogu talagalay soo-bandhigga isbarbardhiga u dhaxeeya sannadaha).

Qoraalka 2aad Canshuuraha Dakhliga, Faa'iidooyinka, iyo Faa'iidooyinka Raasumaalka

Intii lagu guda jiray sannad maaliyadeedka 2018, JSS ayaa ururisay Canshuuraha dakhliga, faa’iidooyinka, iyo faa’iidooyinka raasumaalka oo gaaraya $174,721 ($106,197 sannad-maaliyadeedkii 2017). Canshuurta waxaa bixiyay Shaqaalaha Rayidka ah iyo Shaqaalaha Kale ee ganacsiga taas oo lagu soo rogay mushaarkooda guud ee ay bixiso Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya iyada oo la adeegsanayo nisbo jaango’an oo gaaraysa 5%.

Qoraalka 3aad Cashuuraha Mushaaraadka iyo Shaqaalaha

Canshuurta waxaa bixiyay loo-shaqeeyayaasha iyada oo nisbo jaango’an oo 5% lagu saleynayo mushaarka guud (mushaarka/ujuurada) ee la siiyo dhammaan shaqaalaha . Sannad maaliyadeedkii 2018 lacag dhan $426,428 ($180,590 sannad-maaliyadeedkii 2017) ayaa laga helay ururro caalami ah iyo shirkado ganacsi oo ka hawlgalla Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya.

Qoraalka 4aad Canshuuraha Alaabada iyo Adeegyada

Kuwan waa canshuuro iskujir ah oo la saaro isticmaalka adeegyada ay bixiso JSS. Shaxdan soo socota waxay muujinaysaa kala-dhigdhigista, iyo meelaha laga helo canshuuraha la saaro alaabada iyo adeegyada lagu bixiyay gudaha degaamada ay ka taliso JSS.

	2018	Wasaaradda Beeraha	Wasaaradda Maaliyadda	Wasaaradda ICT	Wasaaradda Qorsheynta	Wasaaradda Ganacsiga	Maamulka Garoonka Diyaaradaha ee Kismaayo	Maamulka Dekedda Kismaayo	Wasaaradda Kalluumeysiga	Wasaaradda Gaadiidka	Wasaaradda Hawlaha Guud	2017
Canshuurta Macaashka Ganacsiga	743,489		743,489									900,532
Canshuurta Guryaha	88,323		88,323									6,394
Shatiyada Baabuurta iyo Darawalada	140,977									140,977		360
Shatiyada Ganacsiga & Xirfadaha	49,780					49,780						49,840
Shatiyada Telefishanka iyo Raadiyaha	570			570								17,250
Shatiyada iyo Ruqsadaha Reeraha	-											-
Ujuurrooyinka Kalluumeysiga	1,000								1,000			3,000
Ujuurrooyinka Ku Soo Xirashada Dekedda	530,930							530,930				233,000
Ujuurrooyinka Soo Degidda Diyaaradaha	344,577									344,577		265,314
Canshuurta Socdaalka/Bixidda Caalamiga a	200,161						200,161					-
Canshuurta Waddo-Marista	1,374,024		1,374,024									1,184,678
Diiwaangeinta NGO-yada Caalamiga ah	22,200				22,200							23,000
Diiwaangelinta NGO-yada Maxaliga ah	22,000				22,000							3,500
Diiwaangelinta Shirkadaha Maxaliga ah	11,100										11,100	24,900
Ujuurrooyinka Baabuur Meel Dhigashada	40,943						40,943					6,264
Ujuurrooyinka Beeraha	1,575	1,575										
Canshuuraha kale ee adeegsiga alaabo iyo fasaxa lagu adeegsanayo	-											18,240
Ujuurooyinka rakaabka gudaha	-											238,433
Wadarta Guud	**3,571,648**	**1,575**	**2,205,835**	**570**	**44,200**	**49,780**	**241,104**	**530,930**	**1,000**	**485,554**	**11,100**	**2,974,705**

Nisbooyinka lagu dabakhi karo adeegyada way kala duwan yihiin intooda bandanna waxay ku xiran yihiin waaxda ganacsiga iyo nooca adeegga waxaanna la oggolaaday iyada oo la adeegsanayo Xeerka Dakhliga.

Qoraalka 5aad Canshuuraha Ganacsiga iyo Macaamulaadka Caalamiga ah

Canshuuraha Ganacsiga Caalamiga ah waxay mideynayaan dhammaan canshuuraha lagu soo rogo alaabada iyo adeegyada loo soo dhoofiyo, ama laga dhoofiyo Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya. Inta lagu guda jirro sannad maaliyadeedkan, canshuuraha Kastamka/Furdada ee lagu soo rogo waxyaabaha dalka loo soo dhoofiyo waa canshuurta keliya ee lagu qaado dabakhadan. Maamulka Dekadda Kismaayo iyo Maamulka Garoonka Diyaaradaha Kismaayo waa ilaha ugu weyn ee canshuuraha lagu soo rogo ganacsiga caalamiga ah.

Intii lagu guda jiray sannadkii dhammaadey 31ka Disembar 2018, iyada oo lagu saleynayo sharci cusub, Wasaaradda Maaliyadda ayaa ka qaaday lacag dhan $1,693,248 canshuuraha Jaadka (oo eber ahayd 2017). Shaxda soo socota waa kala dhigdhigista faahfaahsan ee canshuuraha kastamka ee la qaaday iyo meelaha ay ka soo xaroodeen.

	2018				2017
	Wadarta	Wasaaradda Maaliyadda	Maamulka Dekedda Kismaayo	Maamulka Garoonka Diyaaradaha ee Kismaayo	
	USD	USD	USD	USD	USD
Canshuuraha kastamka - Alaabada la keenay	4,384,279		4,381,650	2629	8,927,373
Canshuuraha kastamka - JAADKA	1,693,248	1,693,248			
	6,077,527	**1,693,248**	**4,381,650**	**2,629**	**8,927,373**

Qoraalka 6aad Canshuuraha kale

Canshuuraha kale waxaa ku jira dakhliga ay soo ururiyaan dowladaha hoose. Intii lagu guda jiray sannadka Wasaaradda Maaliyadda waxay qabatey dakhli iyada oo ka wakiil ah Dowladda Hoose ee Kismaayo oo guud ahaan gaaraya $264,244 (($312,987 sannadkii 2017). Dowladda Hoose ee Kismaayo waa dowladda hoose ee keliya ka dhisan gobolka ee ka qaada dakhli ilaha sida canshuuridda dukaamada telefoonnada lagu iibiyo iyo gaadiidka dadweynaha ee degaanka. Iyadoo la adeegsanayo heshiis ay qorteen Wasaaradda Maaliyadda iyo Dowladda Hoose ee Kismaayo, dhammaan dakhliga ay qaado Dowladda Hoose ee Kismaayo waa in la dhigo Xisaabta Mideysan ee Waaxda Khasnadda (TSA) lacag-bixinnada xiggana waa in la bixiyo iyadoo la raacayo habraacyada jaango'an ee u degsan Wasaaradda Maaliyadda.

Qoraaka 7aad Deeqaha ka yimid Ururrada Caalamiga ah

Sannad maaliyadeedkii 2018, deeqo ayaa waxaa laga helay shan ururro caalami ah oo dhan $5,592,980. ($2,038,762 sannadkii 2017). Qaddarka laga helay ururrada caalamiga ah ayaa lagu faahfaahiyay kala-dhigdhigista hoos ku xusan.

Deeq-bixiyaha	**2018 USD**	**2017 USD**
Danish Refugee Committee (DRC)	668,738	-
GIZ	1,320,508	234,235
ADRA	6,760	-
Norwegian Church Aid	24,993	-
Norwegian Refugee Council	18,640	-
Save The Children	12,752	-
CARE INTERNATIONAL IN SOMALIA	33,831	-
American Refugee Committee (ARC)	3,782	-
Food and Agricuture organization	198,620	68,346
United Nation Developmental Programme	66,696	45,830
UNHCR	994,412	204,936
UNHABITAT	31,410	-
UN-WOMEN	16,960	-
International Organization for Migration	195,830	243,450
RCRFII	1,864,151	1,166,552
Adam Smith International	140,866	7,128
Department for International Development(DFID)	-	-
United Nations Assistance Mission in Somalia	-	10,000
UNICEF	-	53,405
Somali Women's Studies Center (SWSC)	-	2,550
World Vission	-	1,380
Somali Stability Fund	-	950
	5,598,949	**2,038,762**

Qoraalka 8aad Deeqaha ka yimid Qaybaha Kale ee Dowladda Guud

Sannadkii 2018 Dowladda Federaalka ee Soomaaliya waxay ku deeqday lacag guud ahaan gaareysa $870,000($1,553,940 sannad-maaliyadeedkii 2017) Dowlad-goboleedka Jubbaland. Maaliyadda, oo loo helay sannadka oo dhan waxaa ka mid ahaa$ 500,000 oo loo adeegsaday mushaaraadka iyo loojistika Ciidamada Amniga Jubbaland (in kasta oo ay ahayd mid loogu talagalay taageero miisaaniyadeed oo guud) iyo sidoo kale $250,000 oo loogu talagalay dhismaha suuqa xoolaha oo laga helay barnaamijka taageerada SURGE, iyada inta harsanna ay ahayd $ 40,000 oo ahayd taageero baarlamaan, $ 30,000 loogu talagalay xasillin iyo $ 50,000 oo ahayd taageerada SURGE oo dheeri ah oo la helay 31ka Disembar 2018.(Sidoo kale tixraac ama u noqo Qoraalka 20aad)

Qoraalka 9aad Iibka Alaabada iyo Adeegyada

Iibka alaabada iyo adeegyada wuxuu ka kooban yahay dakhliga ka soo xarooda dokumeentiga sharciga ah ee ay JSS siiso muwaadiniinteeda. Sannad maaliyadeedkii 2018, Wasaaradaha iyo Hay'adaha waxay ururiyeen guud ahaan dakhli gaaraya $522,188 ($744,226 sannadkii 2017) oo ka soo xaarooday iibka alaabada iyo adeegyada. Hoos u dhaca ujuurrada dal-ku-galka/fiisaha ee laga qaadayay garoonka diyaaradaha ayaa sabab u ah hirgelinta siyaasad ah in Dowladda Federaalka ee Soomaaliya ay si sax ah mas'uul uga tahay bixinta dal-ku-galka/fiisaha iyo qaadista dhammaan ujuurrooyinka la xiriira. Shaxda soo socota waxay sharxaysaa kala dhigdhigista faahfaahsan ee waxyaabaha uu dakhliga ka soo xarooday.

	2018 USD	2017 USD
Ujuurrooyinka Dal-ku-galka	3,400	118,200
Diiwaangelinta Taargada Baabuurta	327,381	433,598
Diiwaangelinta Buugga Diiwaanka (logbook)	191,407	192,428
	522,188	**744,226**

Qoraalka 10aad Mushaaraadka iyo Ujuurooyinka

Xisaabta Mideysan ee Waaxda Khasnadda

Mushaaraadka iyo ujuurooyinka waa isku jirka dhammaan mushaaraadka, gunnooyinka iyo lacag-bixinnada nooc kale ah ee la siiyo shaqaalaha. Shaqaalaha waxaa ka mid ah shaqaalaha rayidka ah iyo kuwa haya xilalka siyaasadeed. Kala-dhigdhigista mushaaraadka iyo ujuurooyinka la soo koobay oo dhammeystiran ayaa hoos lagu muujiyay:

	2018	2017
Shaqaalaha joogtada ah	1,828,755	1,608,657
Shaqaalaha qandaraaska	822,840	405,200
Shaqaalaha ujrada ku shaqeeya	407,776	79,067
Lacagaha yar ee sida joogtada ah dadka loo siiyo	95,800	-
Ciidanka Ammaanka (Booliska, Nabadsugidda iyo Asluubta)	4,061,451	5,357,912
Mushaaraadka la siiyo Wasiirada iyo Magacaabisyada Sharciga ah	173,202	481,449
Mushaaraadka La Siiyo Siyaasiyiinta	701,500	718,250
Gunnada Hoyga	1,548,029	1,173,532
Gunnada Xirfadeed	41,670	2,260
Gunnada Gaadiidka	12,400	6,600
Gunnooyinka Kale	20,450	-
Gunnooyinka Hawlgallada Amniga	144,457	-
Bixinta Cuntada Joogtada ah	1,244,934	1,395,152
Raashiinka Maalinlaha	963,013	849,238
Qoondada Cuntada La Bixiyo	-	50,000
Shaqaalaha aan joogtada ahayn ee loo shaqaaleeyay diiwaangelinta dadka	-	3,000.00
Maykarafoonno loo soo iibiyay in dadweynaha lagula hadlo (Proj)	-	500.00
Gunnada kooxda maxkamadaha ee guurguura	-	6,900.00
	12,066,277	**12,137,717**

Mushaaraadka Siyaasiyiinta waxay la xiriiraan mushaaraadka la siiyo xildhibaannada baarlamaanka. Mushaaraadka la siiyo Wasiirada iyo magacaabista qaanuuniga ah ee ay ka mid yihiin mushaaraadka la siiyo Wasiirada iyo guddoomiyeyaasha madaxa ka ah hay'adaha qaanuuniga ah sida Guddiga shaqaalaha rayidka ah.

Gunnada hoyga ee la xiriira gunnooyinka sida gunnooyinka guriga iyo diyaafadinta hoteelka ee la siiyo Wasiirrada, xildhibaannada baarlamaanka, guddoomiyeyaasha iyo shaqaalaha rayidka ah ee Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya. Bixinta raashiinka joogtada ah ee lacag-bixinta nooc kale ahaanta loo siiyo Ciidamada Militeriga Jubbaland ee loo bixiyo qaab cunto iyo sahayda kale ee la xiriirta cuntada, halka raashiinka maalinlaha uu la xiriira raashiinka loo diyaariyo shaqaalaha ka shaqeeya Wasaaradda Madaxtooyada iyo waaxaha kala duwan ee ciidamada ammaanka ee waajibaadkoodu uu yahay sugidda amniga hay'adaha dowladda.

Qoraalka 11aad Safarrada iyo Shirarka iyo Xallinta Khilaafaadka

Kharashaadka safarrada iyo shirarka oo isku noqonaya ilaa $1,025,247 ayaa waxay ka kooban yihiin kharashaadka safarrada, kharashaadka shirarka iyo xallinta khilaafaadka ee lagu qabtay dibedda iyo gudaha dalka. Shaxdan soo socota waxay bixinaysaa kala-dhigdhigidda kharashaadka guud.

	2,018	**2,017**
Safarrada Gudaha	249,203	173,023
Safarrada Dibedda	319,722	315,322
Shirarka Gudaha	40,758	16,350
Kharashaadka Xallinta Khilaafaadka	415,564	-
	1,025,247	**504,695**
Dib-u-kala-soocidda Kharashaadka Xallinta Khilaafaadka	-	540,155
	1,481,569	**1,044,850**

11.1 Xallinta Khilaafaadka

Sannadkii 2018, waxaa dib loo kala soocay kharashaadkii ay ahayd in lagu hoos qoro Safarrada iyo Shirarka, sidaa darteed ma jiro haraa la barbardhigi karo kharashaadka 2017. Ka eego Qoraalka 11aad ee kor ku xusan dib-u-kala-sooca. Sannad maaliyadeedkii 2017, lacag tiradeeda dhan $540,155 ayaa lagu bixiyay xallinta khilaafaadka. Kharashaadka xallinta khilaafaadka waxaa loola jeedaa kharashaadka ku baxay xallinta khilaafaadka iyo xallalka nabadeed ee Jubbaland. Kharashaadka xallinta khilaafaadka wuxuu inta badan ku baxayay Wasaaradda Madaxtooyada, Baarlamaanka Jubbaland iyo Wasaaradda Amniga oo xallinayay khilaafaadka aan qorsheysnayn ee ka dasha degaanka jubbaland.

Qoraalka 12aad Kharashaadka Hawlaha La Xiriira

Kharashaadka Hawlaha La Xiriira waa isku jirka kharashaadka loo adeegsado fududeynta socodsiinta hawlaha xafiisyada Wasaaradda. Shaxda soo socota waxay bixinaysaa kala-dhigdhigidda kharashaadka hawlaha la xiriira ee ay bixisay Dowlad-goboleedka Jubbaland intii sannadka lagu guda jiray

	2018	2017
Biyo	131,422	76,825
Koronto	115,833	156,557
Shidaalka matoorka	15,500	10,000
Lacagaha telefoonka	20,109	3,095
Kharashaadka telefoonka gacanta	8,114	1,000
Internet-ka	137,531	174,074
Baasiin	42,844	243,757
Nafto	112,698	74,382
Ooliyo (mashiinnada)	3,955	450
Alaabta qoraalka	94,730	118,349
Buugaag	2,220	-
Ujuurrooyinka daabacaadda	1,999	-
Sahayda Kulanka	210,831	38,054
Cuntooyinka fudud ee xafiiska	101,936	74,914
Daabacaadaha	53,166	60,461
Sahayda Nadaafadda	10,130	14,959
Waxyaabaha uu Kombiyuutarka Adeegsado	2,400	59,595
Dayactirka qalabka	8,550	156,498
Dayactirka alaabada xafiiska iyo waxyaabaha lagu dhejiyo	16,116	1,560
Dayactirka Gaadiidka	26,877	31,575
Gacan-ku-haynta dhismayaasha iyo dayactirka	251,506	228,244
Qaybaha dayactirka iyo sahayda kale	12,842	17,209
Adeegyada Nadaafadda	3,430	-
Adeegyada Amniga	53,752	-
Kirada Gawaarida/Baabuurta	270,828	173,044
	-	3,640
	1,709,317	**1,718,141**

Qoraalka 13aad Kiro

Kharashaad kiro xafiiseed gaaraysa $24,640 ayaa baxay 2018 ($4,800, 2017). Kharashka ayaa la xiriira kirada xafiisyo ku yaalla degmooyinka Luuq, Dhoobley, Beled-Xaawo iyo Afmadow ee Wasaaradda Arrimaha Gudaha oo loogu talagalay *Hay'adda Qaxootiga iyo Dadka Gudaha Ku Barakacay ee Jubbaland* (JRIA).

Kiro kale oo la xiriirta hoteel, kirada hool iyo kiro kale oo isku noqonaya $70,675.

	2018	2017
Kiro Xafiiseed	24,640	4,800
Kiro Kale	70,675	800
	95,315	**5,600**

Qoraalka 14aad Kharashaadka Kale ee Hawlaha La Xiriira

Ujuurooyinka la-talinta, Tababarka iyo Kobcinta shaqaalaha, ujuurooyinka adeegyada la bixiyay iyo kharashaadka Telefisyoonka iyo Wargeyska waa qaybaha ugu muhiimsan ee kharashaadka kale ee hawlaha la xiriira. Ujuurooyinka la-talinta waxaa ay ka kooban yihiin adeegyada la-talinta ee loo qortay maareynta mashruuca RCRF, mashruuca GIZ ee loogu talagalay barnaamijka Caafimaadka iyo Kalluumeysiga ee Wasaaradaha Caafimaadka iyo Kalluumaysiga iyo maaliyadaha laga helay AIS ee loogu talagalay ujeeddooyinka hantidhowrka bayaamada maaliyadeed ee sannad maaliyadeedkii 2016. Si la mid ah, kharashaadka tababarka shaqaalaha wuxuu la xiriiraa tababarka farsamo ee gaarka ah ee ay bixiyeen mashaariic ay hirgeliyeen hay'adaha GIZ, Norwegian Refugee Council (NRC) iyo Save the Children.

Ujuurooyinka adeegyada la bixiyay waa lacag-bixinnada la siiyay SEMLEX, oo ah shirkad ay qandaraas kula gashey Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya in ay bixiso adeegyada diiwaangelinta taargada gaadiidka iyo buugga diiwaanka (logbook) iyo summadidda guryaha; tani waxaa ugu horrey lagu guuleystay iyada oo JSS bixinayso kharashaadka ka baxay SEMLEX marka ay bixinayso adeegyada kor ku xusan. Iyada oo kharashaadka telefisyoonka loogu talogalay kharashaadka ku baxa xayaysiinnada telefisyoonka iyo rukumashada joornaal, kharashaadka suuq-geynta iyo xayaysiiska ee ay bixiso JSS. Shaxdan soo socota waa kala-dhigdhigista kharashaadka kale ee hawlaha la xiriira.

	2018	2017
Ujuurooyinka La-talinta	147,037	100,180
Tababarka iyo Kobcinta Shaqaalaha	64,210	8,726
Ujuurooyinka Adeegyada La Bixiyay (Adeegga aan la-talinta ahayn)	331,995	219,979
Ujuurada qashin qaadista	-	8,100
Khidmadaha bankiga	57,017	-
Xayasiiska Telefisyoonka iyo Wargeyska	-	31,072
Rukumashada Wargeysyada iyo Joornaallada	35,898	3,000
Suuqgeynta iyo Xayaysiiska	65,000	1,800
Agabka xayaysiiska ee loo iibiyay mashruuca GIZ	-	755
	701,156	**373,612**

Qoraalka 15aad Deeqaha la siiyo qaybaha kale ee Dowladda Guud

Kuwan waa wareejinnada loo sameeyo heerka hoose ee dowladda ee Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya (JSS). Muddada ka warbixinta ee sannad maaliyadeedka 2018 lacag gaareysa of $74,970 ($58,940 sannadkii 2017) ayaa loo wareejiyay Dowladda Hoose ee Kismaayo si loo fududeeyo hawlgalladeeda iyo sidoo kale si loo siiyo adeegyada muhiimka ah magaalada Kismaayo. Xafiisyada dowladda hoose waxay hawlgaliyaan habraacyo jaango'an oo iyaga u gaar ah oo ay ku maareeyaan maaliyaddan oo ku xiran heshiis ay la galeen Wasaaradda Maaliyadda (MoF).

.

Qoraalka 16aad Dheefaha/Faa'iidooyinka Bulshada

Kharashaadka dheefaha/faa'iidooyinka bulshada waxay ka kooban yihiin daaweyn caafimaad oo ku kacaysa $236,804 ($332,571 sannadkii 2017) oo la bixiyay si loogu daaweeyo shaqaalaha Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya (JSS) dalka gudahiisa iyo dibeddiisa. Daaweyn caafimaad waxaa caadi ahaan la siiyaa hawlwadeennada amniga ee ku dhaawacmay gudashada waajibaadkooda shaqada qaran iyo siyaasiyiinta Dowladda.

Qoraalka 17aad Xawilaadaha aan meel kale lagu soocin

Xawilaadaha aan meel kale lagu soocin oo guud ahaan dhan ilaa $746,490 ayaa loo kala-dhig-dhigey sida soo socota

	2018				2017
	Wadarta USD	Wasaaradda Maaliyadda	Wasaaradda Arrimaha Gudaha	Wasaaradda Madaxtooyada	Wadarta USD
Deymaha JSS	106,590	101,890	-	4,700	152,521
Khidmadaha/Ujuurrooyinka Bankiga	-	-	-	-	73,086
Mashaariicda Horumarineed ee ay Bulshadu Hormuudka Ka Tahay	639,900	-	639,900	-	-
	746,490	**101,890**	**639,900**	**4,700**	**225,607**

Waajibaadka JSS waxaa loola jeedaa deymaha hore iyo lacagihii aan weli la bixin ee lagu leeyahay JSS tan iyo markii la aasaasay iyada oo Mashruuc Horumarineed oo ay Bulshadu Hormuud ka tahay ay maalgeliyaan SSF/DRC oo ay tahayna in laga hirgeliyo dhammaan degmooyinka la gaari karo ee Gobolka Gedo ee Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya. Mashruuca Horumarineed oo ay Bulshadu Hormuudka ka tahay wuxuu hiigsanayaa in lagu dhiso kalsoonida u dhaxeysa bulshada gobolka Gedo iyo maamullada dowladda iyada oo loo marayo abaabulka kheyraadka. Mashruuca, waxaa fulisa DRC, iyada oo maalgelisa mashruuc ay taageerto bulshada iyo mashruuc ay bilaabeen maamullada dowladda oo heer degmo ah iyo/ama kooxaha bulshada. Deeqo u dhigma oo gaaraya $639,900 ayaa lagu soo hagaajiyay Xisaabta Mideysan ee Waaxda Khasnadda Jubbaland, kuwaas oo loo gudbiyay qaatayaasha ku sugan gobolka Gedo.

Sannadkii 2013 JSS waxay ka qaadatey deymo aan dulsaar lahayn oo guud ahaan isku noqoneysa $1,262,769 ganacsiyada degaanka. Maaliyadaha waxaa loo adeegsadey in lagu dhiso maamulka JSS. Iyadoo sabab u ah caqabado xagga miinaasiyadda ah waxaa la isku afgartey in JSS ay dib-u-bixiso lacagaha deynta ah iyadoo u bixinaysa qaab lacag qawiman oo joogto ah (*instalments*) oo ku xiran helitaanka maaliyadaha. Shaxda hoose waxaa ku xusan jadwalka deyn bixinta.

Wadarta Guud ee La Helay		**1,262,769**
Dib-u-bixinnada		
FY2014	70,000	
FY2015	483,108	
FY2016	353,141	
FY2017	152,521	
FY2018	106,590	
Wadarta Dib-u-bixinnada		**1,165,360**
Baaqiga harsan		**97,409**

JSS ma helin wax deyn ah intii lagu guda jiray sannad maaliyadeedkii 2018 oo wax deymo ah kuma laha bankiyada, iyo hay'adaha kale ee ganacsi.

Qoraalka 18aad Hantida Aan Maaliyadda Ahayn

Wadarta guud ee Hantida Aan Maaliyadda Ahayn oo ah $431,265 oo ka kooban kharashaadka ku baxay iibsashada Dhismayaasha, Dhismaha Waddo, qalabka ICT, qalab xafiiseed, Qalab iyo Mashiinno oo aan meel kale lagu soocin iyo Alaabada xafiiska iyo Rakibaadaha iyo qalabka iyo adeegyada xirfadda gaarka ah.

Kala-dhigdhigista dhammeystiran ee kharashaadka Hantida Aan Maaliyadda Ahayn ee JSS waxaa loo faahfaahiyay sida soo socota.

	2018 USD	**2017 USD**
Dhismayaasha aan Guryaha Ahayn	191,715	67,812
Dhismaha Waddo	62,597	654,007
Baabuur	13,170	23,605
Qalabka macluumaadka, kombiyuutarada iyo isgaarsiinta (IC	44,512	107,408
Qalabka iyo Mashiinnana aan meel kale lagu soocin	75,230	114,535
Alaabada xafiiska iyo rakibaadaha	43,801	2,030
Qalabka iyo adeegyada xirfadda gaarka ah	150	-
Barnaamijyada kombiyuutarka iyo kayd-xogeedka	90	-
	431,265	**969,397**

Qoraalka 19aad Canshuuraha

Lacag wadarteeda guud gaaraysa $14,553,841 oo canshuur ururin ah ayaa la qiyaasay in la soo ururiyo sannad maaliyadeedkii 2018, si kastaba ah ahaatee ururin rumoowday oo ah $10,514,568 ayaa lagu guulaystey in la soo ururiyo. Tiro siyaado ah oo u dhiganta koror boqolkiiba 72% oo noqonaysa dakhliga canshuurta guud ee sannad maaliyadeedkii 2018.

Canshuuraha dakhliga ee ka yaraadey intii la filayay in la ururiyo intii lagu guda jiray sannadkii dhammaadey 31ka Disembar 2018 ayaa sabab u ahaa hoos u dhaca dakhliga Maamulka Dekedda Kismaayo iyada oo sabab u ah hoos u dhaca muuqda ee alaabooyinka la soo dhoofiyay, qiimo iyo mug ahaabna.

	2018			2017
	Qiyaasta Kama-dambeysta ah	Ururinta Rumoowday	Farqiga u Dhexeeya Qiyaasta Kama Dambeysta & Ta Rumoowday	Ururinta Rumoowday
Canshuurta Dakhliga Shakhsiyeed	86,521	174,721	(88,200)	106,197
Canshuurta Mushaarka - Dowladda	-	-	-	8,106
Canshuurta Mushaarka - Aan Dowladda Ahayn	110,292	426,427.99	(316,136)	172,484
Canshuurta Macaashka Ganacsi	1,000,000	743,489	256,511	900,532
Canshuurta Guryaha	500,000	88,323	411,677	6,394
Shatiyada Baabuurta & Darawalada	2,260	140,977	(138,717)	360
Shatiyada Ganacsiga & Xirfadda	46,920	49,780	(2,860)	49,840
Shatiyada Raadiyaha & Telefishanka	-	570	(570)	17,250
Canshuuraha kale ee adeegsiga alaabooyinaka iyo fasaxa ade	-	-	-	18,240
Ujuurrooyinka Kalluumeysiga	30,000	1,000	29,000	3,000
Ujuurrooyinka Ku Soo Xirashada Dekedda	300,000	530,930	(230,930)	233,000
Ujuurrooyinka Soo Degidda Diyaaradaha	231,212	344,577	(113,365)	265,314
Canshuurta Socdaalka/Bixidda Caalamiga ah	188,416	200,161	(11,745)	238,433
Canshuurta Waddo-Marista	1,302,762	1,374,024	(71,262)	1,184,678
Diiwaangeinta NGO-yada Caalamiga ah	30,000	22,200	7,800	23,000
Diiwaangelinta NGO-yada Maxaliga ah	16,500	22,000	(5,500)	-
Diiwaangelinta Shirkadaha Caalamiga ah	10,000		10,000	3,500
Diiwaangelinta Shirkadaha Maxaliga ah	15,000	11,100	3,900	24,900
Ujuurrooyinka Baabuur Meel Dhigashada	5,000	40,943	(35,943)	6,264
Ujuurrooyinka Beeraha	16,780	1,575	15,205	-
Canshuuraha Kastamha - Alaabada la keenay	10,389,568	4,384,279	6,005,289	8,927,373
Canshuuraha Kastamka - JAADKA	-	1,693,248	(1,693,248)	-
Dakhli Ururinnada laga helo Dowladda Hoose	272,610	264,244	8,366	312,987
	14,553,841	**10,514,568**	**(4,039,273)**	**12,501,852**

Qoraalka 20aad Deeqaha

Guud ahaan deeqo gaaraya $$6,468,949 ayaa la helay marka loo eego tirada miisaaniyadda loo dejiyay oo gaaraysa 11,584,196. Deeqaha ka imaanaya Dowladaha shisheeye iyo Ururrada Caalamiga ah looma helin sida lagu qiyaasay miisaaniyadda. Farqiga ayaa inta badan sabab u ah dib ugu noqoshada qiyaasta iyada oo rajo wanaagsan laga qabay in la helo intii lagu guda jiray sannadka iyada oo qiyaastii asalka ah ay ahayd $6,645,836. Shaxda soo socota ayaa waxay soo bandhigaysaa kala-dhigdhigista faahfaahsan ee deeqaha kala duwan.

	2018			2017
	Qiyaasta Kama-dambeysta ah	Ururinta Rumoowday	Farqiga u Dhexeeya Qiyaasta Kama Dambeysta & Ta Rumoowday	Ururinta Rumoowday
Nooca Canshuurta				
Deeqaha Ka yimid Dowlado Shisheeye	412,713	-	412,713	-
Deeqaha Ka Yimid Ururrada Caalamiga ah	7,189,302	5,598,949	1,590,353	1,905,774
Deeqaha Ka Yimid Dowladda Federaalka ee Soomaaliya	3,982,181	870,000	3,112,181	1,710,790
Wadarta Guud	**11,584,196**	**6,468,949**	**5,115,247**	**3,616,564**

Farqiga u dhaxeeya inta ugu badan waxaa sabab u ah dib ugu noqoshada qiyaasta iyada oo rajo wanaagsan laga qabay in laga helo mashruuca RCRF II iyo DFS. Mashruuca RCRF II inta ugu badan wuxuu maalgeliyaa mushaaraadka shaqaalaha rayidka ah ee la shaqaaleeyay ka-dib markii la marsiiyay geeddi-socod aad u adag oo wakhti badan qaatay, oo la socda qaddar dhan $500,000 oo la xiriira kharashaadka soo noqnoqda ee aan mushahaarka la xiriirin (NSRC), JSS uma qorin shaqaale xawaarihii markii hore la qorsheeyay, JSS-na ma heli karin NSRC iyada oo sabab u ah xaqiiqda ah in si loo helo maaliyadda NSRC, JSS ay qasab ku tahay in ay dib uga bixiso kharashaadka ilaha dakhli iyada u gaarka ah. Dakhliyada ilaha iyada u gaarka ah ee 2018 waxay ahaayeen kuwo ciriiri ah sidaa darteedna khayraad kaash dheeraad ah kasta waxaa mudnaantooda koowaad la siinayay in lagu bixiyo kharashaadyo kale. Sidoo kale intii lagu guda jiray sannadkii dhammaadey 31ka Disembar 2018 waxaa jira mashaariic loo soo wareejiyay fulintooda 2019.

Shaxda soo socota ayaa waxay caddeynaysaa farqiga u dhaxeeya isbarbardhiga Miisaaniyadda iyo dakhli ururinta rumooway.

Deeqaha ka yimid Ururrada Caalamiga ah

Deeqaha	Miisaaniyadda	La Bixiyay	Harsan
Dialogue Goverment Mission Project	26,800	26,795	5
GIZ	1,725,251	1,320,508	404,742
Norwegian Refugee Council	32,080	18,640	13,440
Save The Children	19,000	12,752	6,248
CARE INTERNATIONAL IN SOMALIA	89,210	33,831	55,379
Food and Agricuture organization	412,876	198,620	214,256
United Nation Developmental Programme	77,456	66,696	10,760
UNHCR	1,030,413	994,412	36,001
UNHABITAT	38,200	31,410	6,790
UN-WOMEN	29,820	16,960	12,860
International Organization for Migration	243,055	195,830	47,225
RCRF11	2,574,954	1,864,151	710,804
PREMIS	206,822	134,979	65,956
Wadarta Guud	**6,505,937**	**4,921,472**	**1,584,465**

Deeqaha ka yimid Dowladda Federaalka ee Soomaaliya

Deeqda guud ahaan gaareysa $3,982,181 oo ka timid Dowladda Federaalka ee Soomaaliya ayaa la qiyaasayay in la helo sannadka 2018; haseyeeshee deeqda rumoowday ee la helay waxay ahayd $870,000.

Qoraalka 21aad Dakhliga Kale

Dakhliga kale ee la ururiyay waxaa uu ka kooban yahay iibka alaabada iyo adeegyada oo dhan $522,188 marka loo eego bartilmaameedka oo dhan $892,410. Hoos u dhaca ku yimid bartilmaameedka ayay sabab u ahaa sadaal xad-dhaaf ah oo la sameeyay intii sannadka lagu guda jiray. Hoos u dhaca kiradii laga qaaday garoonka diyaaradaha ayaa inta badan sabab u ah in ganacsiyadu ay xirmeen waxaanna macluumaadka degganaha soo xaqiijiyay waaxda dakhliga ee Wasaaradda Maaliyadda. Ururin la'aanta lacagaha fiisaha dal-ku-galka iyo aqoonsiga shakhsiga waxaa sabab u ahaa isbeddelka hirgelin siyaasadeed. Lacag ururinnada sannadka ayaa waxay ahaayeen:

	2018			2017
	Qiyaasta Kama-dambeysta ah	Ururinta Rumoowday	Farqiga u Dhexeeya Qiyaasta Kama Dambeysta & Ta Rumoowday	Ururinta Rumoowday
Nooca Canshuurta				
Dakhliga kirada ka soo xaroota garoonka	70,560	-	70,560	35,000
Ujuurrooyinka dal-ku-galka/fiisaha	102,500	3,400	99,100	118,200
Ujuurrada Aqoonsiga Shakhsiga	142,322		142,322	-
Diiwaangelinta Taargada Gaadiidka	329,540	327,381	2,159	433,598
Diiwaangelinga Buugga Diiwaanka Gaadiidka	184,380	191,407	(7,027)	192,428
Qanaaxyada/Ciqaabta	3,200	-	3,200	3,000
Ujuurrooyinka Qabashada Dacwada ee Maxkamadda	59,908	-	59,908	29,954
Wadarta Guud	**892,410**	**522,188**	**370,222**	**812,180**

Qoraalka 22aad Gunnooyinka La Siiyo Shaqaalaha

Guud ahaan lacag gaareysa $ 12,066,277 ayaa lagu bixiyay gunnooyinka la siiyo shaqaalaha marka loo eego miisaaniyadda kama dambeyska ah ee loo dejiyay oo gaareysa $16,134,726. Hoos u dhaca kharashka aan la bixin oo gaaraya (Ciidamada ammaanka$1,461,903, Gunnada hoyga $435,998 iyo Siyaasiyiinta $556,368) ayaa waxaa sabab u ah dib-u-dhac ku yimid soo wareejinta maaliyadaha ka imaanayay DFS ee loogu talagalay amniga, hoyga iyo mushaaraadka siyaasiyiinta ee aan la soo wareejin ilaa iyo sannad maaliyadeedkii xigay. Hoos u dhaca kharash gareynta mashruuca RCRF II $203,604 ayaa sabab u ahayd dib u dhaca qorista shaqaalaha rayidka ah.

Qoraalka 23aad Isticmaalka Alaabada iyo Adeegyada

Awoodda kharashaadka Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya waxay ku kooban tahay dakhliga soo gala muddo cayiman. Xaaladda alaabada iyo adeegyada, JSS waxay ku bixisay lacag guud ahaan gaareysa $3,531,035 oo u dhiganta boqolkiiba 45 ee miisaaniyadda kama dambeyska ah ee la qiyaasay. Kala duwanaanshaha loo qaybiyay hay'adaha oo dhan waxaa inta badan loo aaneynayaa caqabadaha ka jira dakhliga la heli karo ee rumooway.

Qoraalka 24aad Deeqaha La Siiyo Dowladaha Kale

Iyadoo loo marayo heshiis u dhaxeeya Wasaaradda Maaliyadda iyo Dowladda Hoose ee Kismaayo oo ku taariikheysan 2014, dowladda hoose waa in ay dhigtaa dakhligeeda canshuur ururinta Xisaabta Mideysan ee Waaxda Khasnadda ka-dibna waa in ay codsataa kharashaadkeeda hawlgallada iyadoo mareysa habraacyada jaango'an ee u degsan Wasaaradda.

U siideynta maaliyadaha dowladda hoose ee Kismaayo ayaa waxay ku saleysan tahay baahiyada loo qabo.

Qoraalka 25aad Dheefaha/Faa'iidooyinka Bulshada ee shaqada

Daaweynta caafimaad ee dalka gudahiisa iyo ta dibediisa waa dheefta bulshada ee aasaasiga ah ee hadda la siiyo shaqaalaha JSS. Hawlwadeennada ciidanka amniga Jubbaland waa dadka inta badan ka faa'iideysta dheeftan iyadoo inta badan sabab u ah khataraha amni ee soo wajaha. Kharashaadka rumooway wuxuu ahaa 55% ee guud ahaan qiyaasta miisaaniyadda . Si kastaba, dheefaha daaweyntaas caafimaad waxay dabiici ahaan ku xiran tahay dalabka, helitaanka khayraadka iyo tirada dhacdooyinka inta lagu guda jirro sannadka.

Qoraalka 26aad Kharashaadka kale ee Xawilaadaha aan meel kale lagu soocin

Xawilaadaha aan meel kale lagu soocin waxaa ay ka kooban yihiin waajibaadka JSS ($106,590) iyo Mashruuc Horumarineed oo ay Bulshadu Hormuud ($669,900). Mashruuca Horumarineed ee ay Bulshadu Hormuud ka tahay waxaa maalgeliyay SSF/DRC waxaanna laga hirgeliyay dhammaan degmooyinka la gaari karo ee Gobolka Gedo ee Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya.

Mashruuca Horumarineed oo ay Bulshadu Hormuudka ka tahay wuxuu hiigsanayaa in lagu dhiso kalsoonida u dhaxeysa bulshada gobolka Gedo iyo maamullada dowladda iyada oo loo marayo abaabulka kheyraadka. Mashruuca, waxaa fulisa DRC, iyada oo maalgelisa mashruuc ay taageerto bulshada iyo mashruuc ay bilaabeen maamullada dowladda oo heer degmo ah iyo/ama kooxaha bulshada. Deeqo u dhigma oo gaaraya $639,900 ayaa lagu soo hagaajiyay Xisaabta Mideysan ee Waaxda Khasnadda Jubbaland, kuwaas oo loo gudbiyay qaatayaasha ku sugan gobolka Gedo.

Shaxda soo socota waa kala-dhigdhigista kala duwanaanshaha.

	2018			**2017**
	Qiyaasta Kama-dambeysta ah	Ururinta Rumoowday	Farqiga u Dhexeeya Qiyaasta Kama Dambeysta & Ta Rumoowday	Ururinta Rumoowday
Nooca Kharashka				
Deymaha JSS	161,970	106,590	55,380	152,521
Khidmadaha/Ujuurrooyinka Bankiga	-	-	-	73,086
Mashaariicda Horumarineed ee ay Bulshadu Hormuudka Ka Tahay	641,933	639,900	2,033	-
Wadarta	**803,903**	**746,490**	**55,380**	**225,607**

Qoraalka 27aad Hantida Aan Maaliyadda Ahayn

Intii lagu guda jiray sannadka 25% ee miisaaniyadda hantida aan maaliyadda ahayn ayaa lagu bixiyay hantida aan maaliyadda ahayn sannadka. Kala duwanaanshaha waxaa sabab u ahaa hay'adaha qaar oo dhowaan la aasaasay oo aan awoodin in ay ka faa'iideystaan qoondeynta miisaaniyadda oo sabab u ah in aannu jirin kheyraad kaash ah oo la heli karo. Faahfaahinnada waxaa lagu muujiyay qoraalka 18aad waxayna la xiriiraan iibka baabuur, Qalab iyo Mashiinno aan meel kale lagu soocin, Alaab-xafiiseed iyo rakibaadaha, qalabka macluumaadka, kombiyuutar iyo isgaarsiinta (ICT), Dhismaha Waddo iyo dhismayaal aan degaan ahayn ee loogu talagalay Wasaaradaha la dhisay.

Qoraalka 28aad Lacag-bixinnada Dhinacyada Saddexaad, Kaalmooyinka Dibedda, Kale iyo Tan Aan Lala Soo Bixin

28.1 Lacag-bixinnada Dhinacyada Saddexaad

JSS waxay sidoo kale ka faa'iiday alaabo iyo adeegyo loo soo iibiyay iyadoo sabab u ah lacag-bixinno kaash ah oo ay bixiyeen dhinacyo saddexaad inta muddadan lagu guda jiray. Lacag-bixinnadan ay bixiyeen dhinacyada saddexaad laguma xisaabo qabashada kaashka ah ama lacag-bixinnada ay bixiso balse waxay faa'iido u yihiin dowladda. Waxaa ka mid ah lacag-bixinnada ay bixiyaan hay'adaha gargaarka geesaha badan iyo kuwa laba-geesoodka ah iyo ururrada aan dowliga ahayn. Waxaa ay qayb ka yihiin taageerada loogu talagalay barnaamijyada dowladda sida kaalmo dibeddeed ama kaalmo kale. Maclumaad dheeri ah oo ku saabsan kaalmada dibedda ama kaalmada kale ayaa hoos lagu bixiyay. Dowladda waxaa si rasmi ah loogu sheegay in lacag-bixinnadan soo socda ay bixiyeen dhinacyo saddexaad si loogu soo iibiyo alaabo iyo adeegyo intii lagu guda jiray 2018 iyo 2017 waxaanna ka faa'iiday JSS. Qaddarka lagu sheegay lacag-bixinnada dhinac saddexaad muhiim ma aha in uu tilmaamo kani in uu yahay liiska dhammeystiran ee wax-ku-biirrinta, waa keliya qaddarka JSS sida rasmiga ah loogu sheegay.

Lacag-bixinno dhinac saddexaad ah oo guud ahaan dhan $4,779,208 ayaa waxaa bixiyay UNDP, PREMIS iyo SSF iyagga oo ka wakiil ah JSS. Kharashaadkan waxaa uu ka kooban yahay $ 467,068 oo ah taageero la siiyo dowlad-goboleedyada soo baxay (StEFS), Barnaamijka wadajirka ah ee sarreynta sharciga iyo Mashruuca taageerada dib-u-eegista dastuurka (CRSP) ee ay bixiso UNDP, $717,744 oo ah kaalmo farsamo, tababarka iyo taageero ICT oo ay bixisay PREMIS oo lagu daray kharashaad la xiriira dhismaha, horumar dhaqaale, wadahadal, horumarka ay bulshadu hormuudka ka tahay iyo kaalmada abaarta oo dhan $3,594,396 oo ay bixisay SSF.

Intii sannadka lagu guda jiray UNDP waxay maalgelisay mashaariic guud ahaan ku kacaya $ 467,068 oo ka kooban Taageerada la siiyo dowlad-goboleedyada soo baxaya (StEFS) $264,408, Barnaamijka wadajirka ah ee sarreynta sharciga $ 188,310 iyo Mashruuca taageerada dib-u-eegista dastuurka (CRSP) $ 14,350.

Mashruuca PREMIS, oo ay maalgeliso Waaxda Horumarinta Caalamiga ah ee Ingiriiska (DFID) iyo taageerada ku meelgaarka ah Midowga Yurub (EU) oo laga helay Sanduuqa Xasillinta Soomaaliya (SSF), si loo oggolaado in taageero sii socota la siiyo Dowlad-goboleedyada ee hannaanada PFM iyo PA.

Hoos waxaa ku xusan kala-dhigdhigista deeqaha oo kooban ee la helay sannadkii 2018 iyo hay'adahii ka faa'iidey.

	Wasaaradda Maaliyadda		Guddiga Shaqaalaha Rayidka ah		Baarlamaanka Jubbaland		Xafiiska Hantidhowr Guud		Wadarta
	Soo-noqnoqda	Raasumaal	Soo-noqnoqda	Raasumaal	Soo-noqnoqda	Raasumaal	Soo-noqnoqda	Raasumaal	
Kaalmo Farsamo	119587		24494		4,800		17,649		166575
Tababar	365335		74828		4,160				44323
Taageero ICT	106846								106846
	591,768	**-**	**99,322**	**-**	**8,960**		**17,649**		**317,744**

Intii lagu guda jiray 2018, SFF waxay bixisay taageero dhinac 3aad oo gaar ah oo la xiriirta dhisidda dhismayaal loogu talagalay wasaaradaha kala duwan waxayna si toos ah gacan uga heysatay yareynta saameynta abaarta. Marka la eego Wasaaradda Arrimaha Gudaha, iyada oo la eegayo taageerada gargaarka abaarta, SSF waxay la shaqeysay ADESO si ay u bixiso dayactirka war-biyood, ceelasha riigga iyo nidaamyada cunto qaybinta iyada oo sabab u ah dhowr abaarood oo ka dhacay gobolka Gedo. Wasaaradda Dhallinyarada iyo Isboortiga iyo iyo Wasaaradaha Xanaanadaha Xoolaha, Beeraha iyo Kalluumeysiga, SSF waxay Kismaayo ka dhistay xafiisyada wasaaradda iyo xarunta dhallinyarada.

	Wasaaradda Arrimaha Gudaha		Wasaaradda Dhalinyarada & Isboortiga		Wasaaradda Kalluumeysiga		Xafiiska Madaxweynaha		Wasaaradda Beeraha		Wadarta
	Soo-noqnoqda	Raasumaal	Soo-noqnoqda	Raasumaal	Soo-noqnoqda	Raasumaal	Soo-noqnoqda	Raasumaal	Soo-noqnoqda	Raasumaal	
Kharashka Dhismaha iyo Dhisidda				345348						805,811	1,151,159
Kaalmada Abaarta	413085										413,085
Horumarinta Dhaqaale			346197		852,555		49,041				1,247,793
Wadahadalka Horumarka ay Bulshadu Wado	782359										782,359
	1,195,444	-	**346,197**	**345,348**	**852,555**		**49,041**		-	**805,811**	**3,594,396**

28.2 Kaalmada Dibedda iyo Kaalmo Kale

Kaalmada dibedda laga helo waxaa loo helay qaab ah deeqo ka yimid hay'ado deeq-bixiyeyaal laba-geesood ah iyo kuwo dhinacyo badan oo hoos imaanaya heshiisyo qeexaya ujeeddada kaalmada loo adeegsan doono. Kaalmada kale ayaa waxaa ujeeddooyin gaar ah u bixiyay NGO-yada iyo deeq-bixiyeyaasha kale. Qaddaradan lacagaha ee soo socda ayaa la helay sannad maaliyadeedka 2018.

	2018 USD	2017 USD
Kaalmo Dibedeed		
Wadarta guud ee kaashka la qabtay	6,468,949	3,753,912
Wadarta guud ee lacag-bixinnada dhinaca saddexaad	4,779,208	3,995,602
Wadarta Guud ee Kaalmada Dibedeed	**11,248,157**	**7,749,514**
Hay'adaha Gargaarka ee Geesaha-badan		
Wadarta guud ee kaashka la qabtay	-	950
Wadarta guud ee lacag-bixinnada dhinaca saddexaad	-	-
Wadarta guud ee hay'adaha gargaarka ee geesaha-badan	-	**950**
Hay'adaha Gargaarka ee laba-geesoodka ah		
Wadarta guud ee kaashka la qabtay	870,000	1,714,200
Wadarta guud ee lacag-bixinnada dhinaca saddexaad	-	396,290
Wadarta guud ee hay'adaha gargaarka ee laba-geesoodka ah	**870,000**	**2,110,490**
Ururrada Aan Dowliga Ahayn		
Wadarta guud ee kaashka la qabtay	5,598,949	2,038,762
Wadarta guud ee lacag-bixinnada dhinaca saddexaad	4,779,208	3,599,312
Wadarta guud ee NGO-yada	**10,378,157**	**5,638,074**

28.3 Kaalmada Dibedda ee Aan Lala Soo Bixin

Intii lagu guda jiray sannad maaliyadeedkii 2015, mashruuc cusub oo loo yaqaano Kharashaadka Soo Noqnoqda iyo Maalgelinta Dib-u-habeynta (*Recurrent Cost and Reform Financing* (RCRF II) ayaa la bilaabey. Mashruucan wuxuu socon doonaa muddo shan sano ah, haseyeeshee iyada oo sabab u ah maaliyadsiin dheeraad ah (AF) ayaa muddada la kordhiyay (ilaa 30ka Juunyo 2022) waxaana dib loo eegi karaa si sannadle ah. Mashruuca RCRF II waa sanduuqa multi-partner fund oo uu maamulo Ururka Horumarinta Caalamiga ah ee loo yaqaano *International Development Association* (IDA) iyada oo maaliyadaha JSS loo soo marsiiyo Dowladda Federaalka ee Soomaaliya. Hadafka mashruuca waa in lagu taageero qaataha in uu bixiyo mushahaar joogto ah oo la isku haleyn karo, iyo in la dhiso aasaaska fulinta miisaaniyadda iyo nidaamyo lacag-bixin hufan oo loogu talogalay qaybaha/waaxaha aan amniga ahayn ee Dowladda Federaalka, Dowlad-goboleedyada xaqa u leh.

Sida ku xusan heshiiska waajibka ah ama isku haya ee *Lambarkiisu yahay* TFOA0534 *Ku Taariikheysan* 29ka *Juunyo* 2015 ee u dhaxeeya Dowladda Federaalke ee Soomaaliya (DFS), iyadoo ka wakiil ah dhammaan dowlad-goboleedyada kale ee dhisan & kuwa hadda la dhisaya, iyo Ururka Horumarinta Caalamiga ah ee loo yaqaano *International Development Association* (IDA), Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya iyadoo sabab u ah heshiis-hoosaad ay la gashey Dowladda Federaalka ee Soomaaliya (DFS) waxay mashruuc socda la gashey IDA oo socon doonaa ilaa 30ka Juunyo 2022.

Kaalmada dibedda ee aan lala soo bixin ee la xiriirta mashruuca RCRF II waxay ku xiran tahay in JSS ay ka soo baxdo shuruudaha aasaasiga ah ee mashruuca; haseyeeshee, deeqda ayaa sida soo socota u tilmaameysa kala-dhigdhigista miisaaniyadda dejisan ee loogu talogalay JSS muddadan oo ah sidan soo socota. Qaddarka lacagta deeqda waxay ku xiran tahay dib-u-eegis sannadle ah iyo ansaxinta ururka IDA.

Sannadka	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Qaddarka Miisaaniyadda (USD)	1,780,000	2,980,000	2,580,000	3,430,000	2,598,432	2,598,432	2,598,432	180,000

Qoondeynta kore waa qoondeyn tilmaan ah oo ku waajibta dib-u-eegista min sannadka 2019 ilaa 2022 (maalgelinta shaqooyinka dowladda ee muhiimka ah $1,880,769, maalgelinta bixinta adeegga waxbarasho $537,663 iyo isuduwidda iyo maareynta mashruuca $180,000). Qoondada adeegga caafimaadka weli lama go'aamin.

Sannadkii dhammaaday 31ka Disembar 2018, JSS waxay heshay guud ahaan lacag dhan 1,832,807($1,190,447 sannadkii 2017) oo ah maaliyadaha mashruuca RCRF II. Mashruuca waxaa la filayaa in uu sii socdo ilaa uu ka dhammaado.

Marka ay taariikhdu ahayd 31ka Disembar, 2018, waxaa jiray haraaga aan lala soo bixin ee maaliyadda mashruuca ee loogu talagalay mashriicda hadda socda. Waxaa la filayaa in shuruudaha la sii buuxin doono mashaariicdana waxaa la filayaa in ay u sii socdaan si waafaqsan shuruudaha heshiiska u dhaxeeya deeq-bixiyaha iyo JSS.

Ma jirin xaalado loo hoggaansami waayey shuruudo kuwaas oo ka dhashey in la baajiyo deeqaha kaalmada dibedda ah.

Qoraalka 29aad Bayaamada Hawlgallada

Warbixinta Bayaanka Hawlgallada waa mid waafaqsan Buugga Istaatistika Maaliyadda Dowladda ee loo yaqaano *Government Finance Statistics Manual* 2014 (GFSM 2014). Istaatistika Maaliyadda Dowladda *Government Finance Statistics* (GFS) waa qaabka-guud ee xisaabaad oo ay diyaarisay Hay'adda Lacagaha Adduunka *International Monetary Fund (*IMF) si ay u bixiso dhabbe-tuseyaasha loogu talogalay isugeynta xisaabaadka maaliyadeed. Qaabka-guud ee GFS waxaa loo qaabeeyay in uu bixiyo istaatistik u saamaxaya kuwa siyaasadda dejiya iyo falanqeeyayaasha in ay daraasadeeyaan horumarada hawlgallada maaliyadeed iyo booska dhaqaale ee dowladda. Waxaa sidoo kale loo adeegsadaa in lagu falanqeeyo hawlgallada heerka gaarka ah ee dowladda, macaamulaadka u dhaxeeya heerarka dowladda, iyo waaxaha dowladda.

Bayaanka Hawlgallada waxaa uu soosaarayaa macluumaad kooban oo ku saabsan waxqabadka guud iyo booska dhaqaale ee guud ahaan dowladda. Bayaankan waxaa loo qaybiyaa saddex qaybood oo soo bandhiga: macaamulaadka dakhliga iyo kharashaadka; macaamulaadka hantida aan maaliyadda ahayn; iyo macaamulaadka hantida maaliyadda ah iyo deymaha. Bayaankan waa shaacin khiyaari ah iyo in aan laga warbixin shuruudaha waafaqsan Jaangooyada Caalamiga ah ee Xisaabaadka Waaxda Dowladda, Warbixinta Maaliyadeed ee waafaqsan Jaangooyada Xisaabaadka ee Kaashka Ku Saleysan, oo ah jaangooyada la qaatey markii la diyaarinayay bayaamadan maaliyadeed.

WARQADDA MAAMULKA EE KAMA DAMBEYSTA AH

MAARSO 2020

WARBIXINTA HANTIDHOWRKA MADAXA-BANNAAN EE KU SAABSAN BAARITAANKA
DOWLAD-GOBOLEEDKA JUBBALAND EE SOOMAALIYA (JSS)
SANNADKII DHAMMAADEY 31KA DISMEBAR 2018

TUSMADA

EREYO LA SOO GAABIYEY

Ereyo La Soo Gaabiyey	Ereyga oo Dhammaystiran
ADRA	Hay'adda Caalamiga ah ee Horumarinta iyo Gargaarka ee Adventist
ASI	Shirkadda Caalamiga ah ee *Adam Smith International*
BCP	Qorshaha Shaqo Sii Socoshada
CPO	Amarka Bixinta Lacagta La Ballanqaadey
DRC	Hay'adda Golaha Qaxootiga ee Denmark
DRP	Qorshaha Ka Soo Kabashada Musiibooyinka
DSA	Gunnada Nolol Maalmeedka
FMIS	Nidaamka Macluumaadka ee Maareynta Maaliyadda Maamulka
FMS	Dowlad-goboleedka Xubinta ka ah Dowladda Federaalka
FS	Bayaannada Maaliyadeed
GFS	Tirakoobyada Maaliyadeed ee Dowladda
GIZ	Hay'adda Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit
ICT	Tiknoolajiyadda Macluumaadka iyo War-isgaarsiinta
IPSAS	Jaangooyada Caalamiga ah ee Xisaabaadka Waaxda Dowladda
IRP	Qorshaha Wax-ka-qabashada Dhacdooyinka
JSS	Dowlad-Goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya
MDA	Wasaaradaha, Waaxaha iyo Hay'adaha
MOF - JSS	Wasaaradda Maaliyadda ee Dowlad-Goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya
MPs	Xildhibaano
PFM	Maareynta Maaliyadda Maamulka/Dadweynaha
PV	Fawjar Lacag-bixineed
RCC	Xarunta Dakhli Ururinta
RCRF	Mashruuca Maalgelinta Kharashaadka Soo Noqnoqda iyo Dib-u-habeynta
REG	Xeer-nidaamiye
RMS	Hannaanka Maareynta Dakhliga
RV	Fawjarka Dakhliga
SSF	Sanduuqa Xasillinta Soomaaliya (*Somali Stability Fund*)
TSA	Xisaabta Mideysan ee Waaxda Khasnadda
USD	Doolarka Mareykanka

Mundane Maxamed Kaamil Yuusuf,
Agaasimaha-Guud,
Wasaaradda Maaliyadda,
Dowlad-Goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya (JSS)
Kismaayo.

Madane,

ARRIMAHA SOO IFBAXAY INTII LAGU GUDO JIRAY HANTIDHOWRKA SANNADKII DHAMMAADEY 31KA DISMEBAR 2018

Wasaaradda Maaliyadda ayaa ka mas'uul ah dhisidda iyo joogteynta qaab-dhismeedka kantaroolka gudaha. Iyada oo gudaneysa waajibkan, ayaa waxaa loo baahan yahay in ay Wasaaraddu sameyso qiyaaso iyo go'aanno si loo qiimeeyo dheefaha la filayay iyo kharashaadka la xiriira qaab-dhismeedka kantaroolka gudaha, siyaasadaha iyo habraacyada. Ujeeddooyinka qaab-dhismeedka kantaroolka gudaha loo sameeyay waa in Wasaaraddu ay ka hesho hubanti macquul ah, balse aan ahayn mid boqolkiiba boqol ah, in hantida laga ilaaliyay lumitaan iyo adeegsiga aan la ogolayn, iyo in macaamulaadka loo fuliyo si waafaqsan oggolaanshaha Wasaaradda, loona diiwaangeliyo si ku habboon oo oggolaanaysa in Bayaannada Maaliyadeed loo diyaariyo qaab waafaqsan Jaangooyada Caalamiga ah ee Xisaabaadka Waaxda Dowladda, Warbixinnada Maaliyadeed ee Xisaabaadka ku Saleysan Kaashka ee 2017 iyo Qaybta 30aad ee Xeerka Maamulka Maaliyadda Dowladda (PFM) ee 2017.

Sababo la xiriira xaddidaadaha soo jireenka ah ee uu leeyahay qaab-dhismeed kasta ee kantaroolka gudaha ah, qaladaad ama ilduuf ayaa si kastaba dhici kara iyada oo aan la ogaanin.

Warbixinta halkan lagu soo gudbinayaa waxaa ay ku saleysan tahay xogta aan helnay iyo indho-indhaynta aanu samaynay intii aanu ku guda jirnay baarista/hantidhowrka Dowlad-Goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya (JSS). Dib-u-eegista aan ku sameynay hannaanada kantaroolka gudaha ee JSS ayaa waxaa aanu u sameynay in uu naga caawiyo aragti ka dhiibashada Bayaannada Maaliyadeed ee muddadan ee mashruuca oo si guud la isugu wada qaaday. Shaqadan mudnaan uma ahayn helista waxyaabaha lagu liito, oggaanshaha ama qabashada khiyaamo ama qaladaad iyo wax-isdabamarinno kale (marka laga reebo arrimahaasi ee saamaynta ku yeelanaya gaarista aragtiyadeenna), sidaa darteedna waa in aan warbixintan loo adeegsan muujinta in aaney jirin daldalloollo kale ama dhinacyo kale oo u baahan fiiro. Arrimaha lagu soo qaadey warqaddani waa kuwa aannu aragnay inta aanu ku gudo jirnay baaritaankan oo aanu qabno in loo baahan yahay in la idinku baraarujiyo. Lama soo koobi karo dhammaan arrimaha u baahan u fiirsashada ee ku soo baxay hantidhowrkan, sidaa darteedna mas'uul kama noqon karno in aanu ka warbixinno dhammaan halisaha ku gedaaman mashaariicdiinna ama dhammaan daldaloollada kantaroolka gudaha. Warbixintan waxaa keliya loo diyaariyey adeegsigiinna, waana in aan la soo xigan dhammaanteeda ama qayb ka mid ah iyada oo aan ogolaansho qoran marka hore nalaga helin. Wax mas'uuliyad ahi nagama saarna dhinac saddexaad, maadaama aan warbixintan loo diyaarin, looguna talogelin ujeeddo kale.

Sidaa darteed, farxad ayay noo tahay in aanu soo gudbinno warbixintan iyo talooyinka la soo jeediyay ee khuseeya kantaroolada gudaha, habraacyada xisaabaadka iyo arrimaha kale ee aanu aragnay intii aanu ku gudo jirnay baaritaankan.

Fursaddan waxaa aanu uga faa'idaysanaynaa in aan idinkaga mahad celino idinka iyo howlwadeennadiinna wada-shaqaynta aanu idinka helnay intii uu socday baaritaankani. Waxa aanu idiinkaaga mahad celinaynaa haddii aad nala wadaagtaan aragtiyadiinna ku saabsan arrimaha aannu aragnay iyo talooyinka aanu ku soo gudbinnay warqaddan maamulka oo ay la socdaan faahfaahinta wax-ka-bedellada la hirgelin doono ama la bilaabey ee khuseeya arrimaha aannu sheegnay.

CPA John Mucheru
Partner
Baker Tilly Merali's
Practicing Certificate No. 1854
Date ..06..Nov..2020.....

First Floor, New Rehema House
Rhapta Road, Westlands
P. O. Box 67486 – 00200
Nairobi, Kenya

1 HORDHAC

Waxaannu dhammeynay baarista/hantidhowrka Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya (JSS) ee sannadkii dhammaadey 31ka dismebar 2018. Waxaannu soo bandhignay arrimaha aanu aragnay muddadii ay socotay shaqadeenna baarista ee caadiga ahayd, iskuma aanan dayin in aanu soo bandhigno dhammaan sii-wanaajinta suuragalka ah ee la sameyn karo oo qiimayn gaar ahi soo bandhigi karto.

1.1 Kala-soocidda Mudnaanta

Waxyaabihii lagu ogaadey hantidhawrka waxaanu mudnaan u kala siinnay sidan soo socota:

Mudnaanta 1aad – Tallaabo sixid degdeg ah ayaa loo baahan yahay.

Waxaa maqan qaar ka mid ah kantaroollada gudaha ee muhiimka ah ama si joogto ah looma raacin. Liidasho aasaasi ah ama kala-dhinnaan ayuu leeyahay mid ka mid ah ama dhawr ka mid ah kantaroollada gudaha, taas oo keenaysa halis sare oo khatar weyn leh, wax nidaamka ka baxsan, ama khiyaamo in ay ku timaaddo kharashaadka ama dakhliga lagu Xusay Warbixinta Maaliyadeed ee Mashruuca. Waxaa jira halis weyn oo ah in laga gaabiyo ka dhabaynta ujeeddooyinka kantaroolka ee Mashruuca ee ku saabsan ku kalsoonaanta warbixinta maaliyadeed, hufnaanta iyo wax-ku-oolnimada hawlgallada iyo u hoggaansamidda sharciyada iyo xeer-nidaamiyayaasha la xiriira gaar ahaan Shuruudaha Qandaraaska ee Mashruuca. Khatarahani waxay saameyn xun ku yeelan karaan warbixinta maaliyadeed ee Dowladda. Waa in si degdeg ah loo qaado tallaabo sixitaan ah.

Mudnaanta 2aad - Tallaabo cayiman oo degdeg ayaa loo baahan yahay.

Liidasho ama kala-dhinnaan ayuu leeyahay mid ka mid ah ama dhawr ka mid ah kantaroollada gudaha, kuwaas oo ayna lafjab ahayn ama aasaasi ahayn, xiriir la leh gaabis ku yimaada dhinacyo cayiman oo kantaroollada gudaha ah (sida maareynta kaashka iyo bankiga ama kantaroolka miisaaniyadda iyo kharashaadka). Arrintani waxaa ka dhalanaysa halista ah in uu dhaco gef, arrin nidaamka ka baxsan ama khiyaamo tii hore ka yar. Khatartaasi oo kale waxaa ay saameyn kartaa wax-ku-oolnimada ama taabogalimada kantaroollada gudaha iyo ujeeddooyinkii laga lahaa kantaroolka gudaha. Maamulka Hay’addu waa in uu xil iska saaraa. Tallaabo cayiman oo degdeg ah waa in laga qaadaa.

Mudnaanta 3aad - Waxaa fiican in la qaado tallaabo cayiman oo sixid ah.

Liidasho ama kala-dhinnaan ayuu leeyahay kantaroolka gudaha kaas oo aan gaar ahaantiisa saameyn weyn lahayn, balse Mashruuca ayaa ka faa’ideya sii wanaajinta kantaroollada gudaha iyo/ama marka Hay'addu ay ku gaarayso sii wanaajintaasi hufnaan iyo/ama wax-ku-oolnimo dheeraad ah. Waxaa suurtagal ah in ay ka jirto saameyn aan la doonaynin heerka geeddi-socodka, taas oo marka ay isbiirsadaan liidashooyinka kale, keeni karta arrimo walaac leh.

2 WARQADDA MAAMULKA OO FAAHFAAHSAN

2.1 Waxyaabahii La Soo Ogaadey Oo Kooban

Tix	Waxyaabahii la soo ogaadey oo kooban	Mudnaanta	Tirad Lacagta oo Dolarka Mareykanka ah (USD)
1.	Maareynta dakhliga oo u baahan in la sii wanaajiyo	1	1,871,614.98
2.	In aannu jirin hab tiknoolooji ah oo lagu maareeyo dakhliga	1	-
3.	Daldaloollo ka jira wada-shaqeynta lala leeyahay wakiillada dakhli ururinta	1	-
4.	Daldaloollo ka jira Xarunta Dakhli Ururinta	1	-
5.	Sii wanaajinta habraacyada iswaafajinta bankiyada.	1	-
6.	Kala-duwanaansho u dhaxeeya xaqiijinta bankiga iyo bayaannada bankiga kuwaas oo aan la iswaafajin	1	-
7.	Dhabbetusayaasha Xisaabaadka iyo Maaliyadda oo Aan Dad Ku Filnayn	1	-
8.	Lacag-bixinno aan la taageerin iyo kuwo aan si ku filan loo taageerin	1	2,469,726.30
9.	Liidashooyinka geeddi-socodka wax-soo-iibsiga	1	-
10.	Hantidhowrka Guud oo goor dambe loo soo bandhigey Bayaannada Maaliyadeed si uu u Baaro	1	-
11.	Maamulka IT-ga (Ma jiraan jaangooyooyinka iyo siyaasadaha IT-ga oo rasmi ah)	1	-
12.	Daldaloollo ka jira maareynta gelidda adeegsadaha	2	-
13.	Furitaanka xisaabo banki cusub oo aan la oggolaan	2	-
14.	Kala-duwanaansho aan la iswaafajin oo u dhaxeeya haraaga dakhliga sida ay sheegeen deeq-bixiyeyaasha iyo tirada lacagaha lagu diiwaangeliyay Bayaannada Maaliyadeed	2	843,213
15.	Ka-gaabinta u hoggaansamidda Warbixinta Maaliyadeed ee Saddexdii Biloodba loo baahnaa in mar la sameeyo	2	-
16.	Hiigsiga qiyaaso miisaaniyad sannadeed xad-dhaaf ah	2	-
17.	Daldaloollo ka jira Waajibaadka Shaqo ee Hantidhowka Gudaha	2	-
18.	Kala-soocidda qabashada iyo kharashaadka oo khaldan	2	-

19.	Ka gaabinta dokumentiyada taageeraya in lagu shaabadeeyo “LA BIXIYEY”	2	-
20.	Liidashooyin ka jira maareynta hantida iyo Hannaanka Maareynta Hantida	2	-
21.	Liidasho ka jirta Kantaroolada aqoonsashada, xaqiijinta iyo oggolaanshaha gelidda ee IT-ga	2	-
Wadarta Guud			**5,184,554.28**

2.2 Waxyaabahii Lagu Ogaadey Hantidhowrka Iyo Soo-Jeedimada Oo Faahfaahsan

Waxyaabihii la ogaadey Ir°: 1aad	**Cinwaanka:** Sii wanaajinta maamulka canshuurta

Shuruudaha:

Waxyaabaha ugu muhiimsan ee loo baahan yahay si loo hubiyo in la helo faylal maaliyadeed sax ah oo dhammeystiran waa siyaasado iyo habraacyo kantarool maaliyadeed oo taabogal ah. Hab kantarool maaliyadeed oo muhiim ah waa hubinta in dhammaan dakhliyada la ururiyay si degdeg ah gebi ahaanba loogu dhigo bankiga iyo in kharashaadka si toos ah looga bixiyo bankiga iyada oo la adeegsanayo jeeggag iyo dokumentiyada kale ee bankiyada.

Hannaanka Dakhliga ayaa muujinaya qaybo ka mid ah Buugga Habraacyada Dakhliga/Kharashaadka iyo Maareynta Maaliyadeed ee Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya oo Dhigaya "Dakhli ururinta sida ku cad sharciga/wareegtada dakhliga waxaa sameeya midkood canshuurqaadayaal dowladda u shaqeeya ama wakiilo canshuur ururinta awood buuxda u leh oo ka wakiil ah dowladda, ama canshuur-bixiyaha ayaa si toos ah uga bixin kara xisaabta bankiga ee Xisaabta Mideysan ee Khasnadda (TSA) ama Daaqadda lacag bixinta ee Wasaaradda Maaliyadda. Canshuurta ay qaadaan canshuur-qaadayaasha ama wakiilada ayaa had iyo jeer waxaa taageera canshuur qaadaha/wakiilka oo bixinaya rasiidka dakhliga ee la oggol yahay, oo tiro ahaanna la kantoroolo. Canshuur-qaadayaasha waa in ay lacagta dhigaan ama ku shubaan xisaabta bankiga. Dakhliga waxaa lagu diiwaangeliyaa hannaanka FMIS iyada oo la adeegsanayo summadaha dakhliga ee ku habboon.

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

Waxaannu dhab ahaan oggaaney, in saraakiisha waaxda dakhliga ee Wasaaradda Maaliyadda ay raacaan habraacan soo socda marka ay ururinayaan oo ay diiwaangelinayaan dakhliga;

- Wakiillada canshuur ururinta ayaa waxay buugaagta rasiidka ka soo qaataan Xafiiska Dakhliga ee ku dhex yaalla gudaha dhismaha Wasaaradda Maaliyadda (MoF) subaxdii waxaa ayna ku soo celiyaan fiidkii buugaagta iyo kaashkii la qabtay. Canshuur ururinta inteeda badan waxaa lagu sameeyaa Summada Xaqiijinta Elektarooniga ah (EVC) oo ah nidaamka xawilaadaha lacagaha ee telefoonka, sidaa awgeed, lacagaha ayaa waxaa lagu hayaa telefoonka (*sim card*) saraakiisha canshuuraha qaadaya. Canshuuraha kaashka ah ee sida maalinlaha ah loogu ururiyo Xarunta Dakhli Ururinta (RCC) ayaa waxaa galabtii ama maalinta xigta la geeyaa bankiga ka-dib marka laga reebo lacag-bixinnada ay qaataan wakiillada ururinta ama qaadaya.
- Sarkaalka ururinta ama qaadista ee jooga waaxda dakhliga ayaa wuxuu iswaafajiyaa kaashka la qabtay iyo tirada lacagaha lagu diiwaangeliyay buugaagta rasiidka.
- Lacagta Kaashka ah ee maalin walba la ururiyo ayaa waxaa maalinta shaqo ee xigta bankiga geeya ama ku soo shuba isla sarkaalka iswaafajiyay buugaagta rasiidka Kaashka waxaanna lagu soo shubaa Xisaabta Mideysan ee Waaxda Khasnadda oo ka furan Bankiga Salaam Somali Bank.
- Sarkaalka ururinta ama qaadaya waxaa uu adeegsadaa waraaqaha lacagaha bankiga lagu shubay beddelkii buugaagta rasiidka marka uu hannaanka FMIS ku diiwaangelinayo noocyada kala duwan ee canshuuraha.
- Shaqaalaha waaxda dakhliga ayaa ka-dib xogta ka wareejinaya FMIS una wareejinaya RMS, inkasta oo aan sidaa lagu sameyn inta badan canshuuraha la ururiyay.

Waxaan ogaaney liidashooyinkan soo socda:

a) Nuqullada rasiidyada asalka ah canshuurta JSS ee canshuur bixiyeyaasha la siiyay ayaa la heli waayay si aan dib-u-eegis ugu sameyno canshuurro lagu diiwaangeliyay bayaannada maaliyadeed oo dhan USD 1,871,614.98 kuwaas oo u dhigma 10.69% ee guud ahaan qabashada lagu muujiyay bayaannada maaliyadeed. Qaddarkan lacagaha canshuuraha ah, ayaa waxaa keliya loo bixiyay rasiidyada uu hannaanka soo saaro, kuwan waxaa laga soo daabacay hannaanka FMIS ee BISAN ee lagu diiwaangelinayay qaddarka lacagta ee waraaqaha muujinaya lacagaha bankiga lagu shubay. Rasiidyada asalka ah ee lagu bixiyay baraha lacagaha kaashka ama telefoonka (EVC) lagu qabto ee dhab ahaantii loo ururiyay lama heli karin. Jadwal ayaa lagu bixiyay Lifaaqa 1aad.

b) Xaaladaha qaarkood, rasiidyada macmiilka looma eegin waraaqaha muujinaya lacagaha bankiga lagu shubay iyo rasiidka FMIS ee BISAN, kaas oo asal ahaan loo adeegsado in lagu diiwaangeliyo hannaanka xisaabaadka. Iyada oo lagu saleynayo falanqaynteenna ku saabsan wadarta guud ee rasiidyada loo bixiyay dib-u-eegisteenna, waxaan oggaaney kala duwanaansho u dhaxeeya qaddarada iyada oo la raacayo nuqullada rasiidyada dakhliga JSS ee asalka ah iyo qaddarka lagu diiwaangeliyay barnaamijka (*software*) xisaabaadka BISAN.

c) Waxaan codsanay liiska dhammaan ganacsiyada, guryaha, NGO-yada caalamiga ah iyo kuwa maxaliga ah iyo shirkadaha ee la diiwaangeliyay sannadkii 2018 si aan u oggaano haddii dhammaan qabashada lacagaha laga filayay ilaha kala duwan in la diiwaangeliyay. Liisaska aannu ka helnay Wasaaradda Qorshaynta waxaa loogu talagalay; keliya qaybaha dakhliga ee NGO-yada caalamiga ah iyo kuwa maxalliga ah ee diiwaangashan iyo ganacsiyada diiwaangashan. Liisaska guryaha iyo shirkadaha diiwaangashan looma helin dib-u-eegisteenna. Iyada oo lagu saleynayo falanqaynteenna ee saddexdan qaybood ee dakhliga ah, waxaan oggaaney in uu jiro kala duwanaansho aan la iswaafajin oo u dhaxeeya dakhliga la diiwaangeliyay iyada oo la raacayo hannaanka xisaabaadka iyo liisaska la bixiyay oo ah sida hoos ku faahfaahsan;

Qaybta Dakhliga	Qaddarka sida ku cadi Diiwaanka Gaargaarka ah	Qaddarka sida ku cad liiska taageeraya ee laga helay Wasaaradda Qorsheynta	Farqiga u Dhaxeeya
	USD	USD	USD
Shatiyada ganacsiga	49,780	47,780	2,000
Diiwaangelinta NGO-yada Caalamiga ah	22,200	18,000	4,200
Diiwaangelinta NGO-yada Maxalliga ah	22,000	23,000	(1,000)

Waxyaabaha ka dhalan kara

a) Liidashada habraacyada dakhli ururinta ayaa keeni karta in ay wax ka lumaan maaliyadaha, xisaabaadka canshuurta la ururiyey oo aan dad ku filnayn iyo sidoo kale warbixin maaliyadeed oo aan sax ahayn.

b) Wareegga diiwaangelinta canshuurta ma raaco wareegga dakhliga taas oo kordhisa halista bixidda dakhliga la ururiyay iyo dhibaatada xagga iswaafajinta canshuurta ah.

c) Waxaa la lumiyay fursad ah in la kordhiyo canshuur ururinta oo sabab u ah ka gaabin in dakhliga laga soo ururiyo dhammaan ilaha laga heli karo sannad maaliyadeedka oo dhan.

d) In aanan la heli karin dokumentiyo taageeraya cashuurta ayaa yareysa awoodda xaqiijinta saxsanaanta tirada lacagaha dakhliga iyo qiimeynta wax-ku-oolnimada habraacyada kantaroolka ee ku dabaqma macaamulaadka.

Saameynta Maaliyadeed: USD 1,871,614.98

Mudnaanta Soo-jeedinta

Mudnaanta 1aad – Tallaabo sixid degdeg ah ayaa loo baahan yahay.

Soo-jeedimo:

a) Nidaamyada canshuur ururinta waa in si buuxda loogu dhafaa ama loo dhexgeliyaa nidaamyada xisaabaadka. Canshuurta la ururiyay waa in marka hore lagu diiwaangeliyaa hannaanka RMS ka-dibna diiwaannada gaargaarka ah ee xisaabaadka waa in si otomaatik ah loo cusbooneysiiyaa.

b) JSS waa in ay sahamisaa qaababka lagu balaarinayo ilaha canshuur ururinta oo ay hubisaa in canshuur ururintu ay dhacdo sannadka oo dhan.

c) Dhammaan diiwaangelinnada buugaagta la geliyo marxaladaha kala duwan ee wareegyada dakhliga iyo xisaabaadka waa in lagu saleeyaa tixraacyo gaar ah oo laga soo qaato dokumenyiyada ku habboon ee lagu adeegsaday marxaladaha kala duwan. Canshuur qaadayaasha waa in ay adeegsadaan lambarka tixraaca ee uu soo saaro hannaanka (*system*) ka dibna waa in ay ku daraan kooxda rasiidyada gaarka ah ee isku noqonaya qaddarka guud ee lacagta bankiga lagu shubey maalintii. Fawjarrada rasiidka loo yeelay lambarrada taxanaha ah ee loogu talogalay dakhli ururinta ka sokow, buugaagtan rasiidka waa in la soo saaro iyaga oo raacaya tiro xisaabeed isku xigxigta si loo sii wanaajiyo la-xisaabtamka.

d) Canshuurta la qaadey waa in bankiga si degdeg ah loo geeyaa iyada oo kaamil ah waana in iswaafajin joogto ah lagu sameeyaa.

e) Wasaaradda Maaliyadda waa in ay hubisaa dakhliga la diiwaangeliyay in la waafajiyo diiwaannada diiwaangelinta aasaaska ah ee ay gacanta ku hayaan hay'adaha kala duwan sida Wasaaradda Qorsheynta iyo Wasaaradda Ganacsiga.

Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Waafaqsanahay

Faallooyinkii ay ka bixisey MOF - JSS:

Waaxda dakhliga ayaa waxaa ay sii wanaajin doontaa geeddi-socodyada lagu xaqiijinayo hannaanka qabashada iyo banki dhigidda in la xoojiyo oo si ku filan loo xaqiijiyo. Anagga oo kaashanayna PREMIS ayaa waxaa la dejin doonaa sharci la xiriira geeddi-socodyada qabashada iyo banki dhigidda iyada oo hannaanka RMS kor loo qaadi doono si loo helo rasiid ku xardhan baaqa QR oo uu hannaanka soosaaro.

Buugaagta rasiidka dakhliga iyo bankiga ayaa si maalinle ah la isu waafajin karaa haddii hannaanka RMS la dhigo xarun dakhli ururin kasta. Waxaan hadda ka shaqeynaynaa sidii aan hab tiknoolooji ah ama otomaatik ah uga dhigi lahayn ururinta.

Qorshe hawleedka:

Sii wanaajinta Maamulka dakhliga iyo dhaqangelinta dhabbetusayaasha Siyaasadda si loo saxo iswaafaqsanaan la'aanta ka jirta dakhliga. Iyada oo la hirgelinayo Xeer-nidaamiyayaasha iyo Tilmaamaha bixiya geeddi-socodyada qabashada iyo banki dhigidda. Kor-u-qaadidda tayada RMS si loogu daro rasiid ku xardhan baaqa QR oo noqonaya Rasiidka Rasmiga ah ee Dowladda JSS.

Cidda ka mas’uulka ah iyo taariikhda:

Maamulka dakhli ururinta waanna muddo dhexe

<table>
<tr><td>Waxyaabihii la ogaadey Ir°: 2aad</td><td>Cinwaanka: In Aannu Jirin Hab Tiknoolooji Ah Oo Lagu Maareeyo Dakhliga</td></tr>
<tr><td colspan="2">Shuruudaha:

Kantarool muhiim ah oo lagu gaaro hannaanka habboon ee maareynta dakhliga waa xaqiijinta in hannaanka dakhliga gebi ahaanba laga dhigo mid otomaatik ah iyada oo la adeegsanayo mashiin ama barnaamij (software) diiwaangeliya dakhliga oo soosaara rasiidyo isla waqtiga dakhliga la qabanayo laga bixiyo baraha dakhli ururinta oo lagu xiriirin karo qaybaha BISAN RMS iyo BISAN FMIS.

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

Waxaan dib u eegnay rasiidyada canshuurta ee lagu diiwaangeliyay Bayaannada Maaliyadeed waxaanna oggaaney in ay jiraan liidashooyinkan soo socda:

a) Dakhli ururintu waa hannaan gacanta lagu sameeyo isla markaana xarunta dakhli ururinta, garoonka diyaaradaha, iyo dekedda ma lahan hab lagu hago kombiyuutar/aalad la adeegsado. Ma jiro barnaamijka macaamulaadka adeegga la isku dhaafsado goobta iibka (point of sale system) oo ku xiran Hannaanka Maareynta Dakhliga, taa beddelkeeda, fawjarrada rasiidyo la taaban karo (dhab ah) ayaa la bixiyaa.

b) Hannaanka BISAN RMS oo aan si buuxda loo wada adeegsan; waxaan oggaaney in hannaanka RMS aanan loo wada adeegsan dhammaan qaybaha kala duwan ee canshuuraha. Kaliya canshuuraha macaashka, shatiyada, liiska mushaaraadka, ujuurrooyinka soo degitaanka diyaaradaha iyo soo xirashada maraakiibta, ujuurooyinka rakaabka, canshuuraha kastamka, iyo canshuuraha guryaha ayaa waxaa la diiwaangeliyay sannad maaliyadeedkii 2018, dhammaan canshuuraha kale, ujuurooyinka, shatiyada ee ay Dowladda ama Dowlaha Hoose ku soo rogeen dadka sida ku cad Xeerka Dakhliga 2018, laguma diiwaangelin hannaanka RMS. Waxaa intaa dheer, in qaybaha kala duwan ee la diiwaangeliyay, aan oggaaney in uu jiro kala duwanaansho u dhaxeeya qaddarada la diiwaangeliyay sida ku cad hannaanada RMS iyo BISAN FMIS ee lagu faahfaahiyay Lifaaqa 2aad; Sidoo kale, hannaanada RMS iyo BISAN FMIS iskuma xirna mana laha bar kulan u dhaxeeya barta ururinta iyo diiwaangelinta barnaamijka (software) xisaabaadka.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Waxyaabaha ka dhalan kara

Haddaanan la dhaqangelin hab lagu hago kombiyuutar/aalad oo lagu adeegsado baraha dakhli ururinta oo si buuxdana aan loo adeegsan qaybta BISAN RMS, waxaa jiraya habraacyo halis ah oo dadka u horseedi kara in maaliyadaha la lunsado, wax isdabamarin in lagu sameeyo xogta ku jirta hannaanka RMS, xisaabaadka canshuuraha la ururiyay oo aan dad ku filnayn iyo sidoo kale warbixin maaliyadeed aan sax ahayn.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Mudnaanta Soo-jeedinta

Mudnaanta 1aad – Tallaabo sixid degdeg ah ayaa loo baahan yahay.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Soo-jeedimo:

a) JSS waa in ay baraha dakhli ururinta ka dhaqangelisaa hab lagu hago kombiyuutar/aalad oo si buuxda otomaatik u ah.

b) Hannaanada dakhli ururinta waa in si buuxda loogu dhafo ama loo dhexgeliyo hannaanada xisaabaadka.

c) JSS waa in ay xaqiijisaa in hannaanka BISAN RMS si buuxda loo adeegsado iyo in la waafajiyo qaddarada lagu diiwaangeliyay hannaanka BISAN FMIS. Waxaa intaa dheer, in Wasaaradda Maaliyadda ay tixgeliso isku xirka labada qaybood ee BISAN.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Waafaqsanahay</td></tr>
<tr><td colspan="2">Faallooyinkii ay ka bixisey JSS:

Waxaa socda in hannaanka dakhli ururinta laga dhigo hab lagu hago kombiyuutar/aalad oo otomaatik ah. Iswaafajinta hannaanada FMIS iyo RMS ayaa la dhaqangelin doonaa iyada oo la</td></tr>
</table>

iswaafajinayo dakhliga lagu diiwaangeliyay BISAN FMIS iyo RMS. Kor-u-qaadidda tayada hannaanka RMS ayaa xoojin doonta hannaanka dakhli qabashada.
Qorshe hawleedka: In hannaanka RMS la dhigo ama laga dhaqangeliyo dhammaan xarumaha dakhli ururinta iyo in qaabta lacag-bixinta uu noqdo qaab uu canshuur-bixiyaha si toos ah lacagaha ugu bixinayo Bankiga si looga fogaado kala badnaansho. Xoojinta dakhli ururinta iyo hannaanka qabashada iyada oo la hirgelinayo Xeer-nidaamiyayaasha iyo Tilmaamaha taageeraya.
Cidda ka mas'uulka ah iyo taariikhda: Maamulka dakhli ururinta waanna mid muddo dhexe iyo muddo fog ah

Waxyaabihii la ogaadey Ir°: 3aad	**Cinwaanka:** Daldaloollo Ka Jira Wada-Shaqeynta Lala Leeyahay Wakiillada Dakhli Ururinta

Shuruudaha:

Iyada oo la raacayo Xeerka Maareynta Maaliyadda Maamulka/Dadweynaha (PFM) JSS ee 2017, bayaannada maaliyadeed ee iskudhafan ee Dowladda waa in loo diyaariyaa si waafaqsan Jaangooyada Caalamiga ah ee Xisaabaadka Waaxda Dowladda (IPSAS) - Warbixinnada Maaliyadeed ee Xisaabaadka ku Saleysan Kaashka.

Qaybta 25aad Faqrada 64aad ee Xeerka Dakhliga ayaa Sheegaya "64. Waa dembi in dadweynaha laga qaado ama la isku dayo in laga qaado lacag iyada oo laga wakiil yahay, ama la sheeganayo in wakiil looga yahay dowlad ka jirta degaanka Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya iyada oo aan si sax ah qofkaas loogu diiwaangelin in uu yahay Wakiil Dakhli-Ururin oo La Aqoonsan Yahay ama ahayn qof waqtigaasi shaqadiisu tahay Dakhli-Ururiye u shaqeeya Wasaaradda Maaliyadda ee Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya. Ciqaabaha ka dhalanaya waxaa ay ku qoran yihiin Jadwalka 5aad".

Waxaa intaasi dheer, waxyaabaha ugu muhiimsan ee loo baahan yahay si loo hubiyo in la helo faylal maaliyadeed sax ah oo dhammeystiran in ay yihiin siyaasado iyo habraacyo kantarool maaliyadeed oo taabogal ah. Hab kantarool maaliyadeed oo muhiim ah waa hubinta in dhammaan dakhliyada la ururiyay si degdeg ah gebi ahaanba loo dhigo bankiga iyo in kharashaadka si toos ah looga bixiyo bankiga iyada oo la adeegsanayo jeeggag iyo dokumentiyada kale ee bankiyada.

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

Waxaan oggaaney laba shirkadood; Smart Technologies Limited iyo SAS in ay sida soo socota ugu shaqaaleysiisay ama ugu qortay JSS hannaanka dakhli ururinta;

- Shirkadda Smart Technologies limited waxay wakiil ka ahayd shirkadda Semlex International Company waxayna JSS kala saxiixdeen qandaraaska bixinta adeegyada sida diiwaangelinta baabuurta, bixinta buugaagta ku qoran diiwaannada baabuurta, bixinta shatiyada darawalka, bixinta waraaqaha canshuurta waddo-marista ee baabuurta lagu dhejiyo, beddelaadda lahaanshaha baabuurta iyo bixinta warqadaha dhalashada.
- Safari Aviation Service Limited (SAS) ayaa JSS kala shaqeynaysay bixinta adeegyada shixnadaha iyo maareynta ujuurooyinka laga qaado rakaabka garoonka diyaaradaha ee Kismaayo. Shirkadda waxay ururinaysaa dakhliga iyada oo ka wakiil ah Maamulka Garoonka Diyaaradaha ee Kismaayo waxayna diyaarisaa warbixinno maalinle, toddobaadle, iyo bille ah.

Dib-u-eegistii aannu sameynay, waxaannu ku oggaaney daldaloolladan soo socda;

a) In kasta oo JSS ay qandaraasyo la saxiixatay mid kasta oo ka mid ah shirkadaha, haddana ma jirin wax caddeymo ah oo la bixiyay oo ku saabsan sida loo bixiyay qandaraasyada labada shirkadood. Waxaan kaloo heli waynay caddeynta in shaqaaleysiinta shirkadaha loo maray hannaan lagu tartamo, qiimaha la sheegay ay ahaayeen kuwo dhexdhexaad ah iyo in JSS ay heshay qiimaha lacagta ee adeegyada la bixiyay.

b) Lacagaha sida maalinlaha ah loo ururiyo bankiga lama geyn jirin iyagga oo dhan ama kaamil ah; waxaan oggaaney in labada shirkadoodba ay khidmadaha dakhli ururinta ay sida soo socota uga reeban jireen ka hor inta aan bankiga la geyn lacagaha sida maalinlaha ah loo ururiyo;

- Shirkadda Smart Technologies Limited waxay khidmadahooga (*commissions*) si maalinle ah uga qaadan jireen Xarunta Dakhli Ururinta (RCC) iyada oo laga siin jiray dakhliga maalintii la ururiyay ka hor inta RCC aysan ku shubin qaddarada lacagta xisaabta TSA laga soo bilaabo Maajo 2018. Ma jirin diiwaanno gacanta lagu hayay oo muujinaya lacag ururinnada maalinlaha ah iyo qaddarada lacagta laga jaray ee la siiyay shirkadda Smart Technologies. Waxaannu warbixinnada dakhliga ee 2018 ka helnay Smart technologies ka-dibna waxaan iswaafajinay dakhliga lagu diiwaangeliyay BISAN FMIS waxaanna kala duwanaanshaha u faahfaahinay sida soo socota:

Qaybta Dakhliga	Qaddarka sida ku cad Warbixinta Dakhliga ee laga helay	Qaddarka sida ku cad Bayaannada	Farqiga u Dhaxeeya

	shirkadda Smart Technologies Limited	Maaliyadeed	
	USD	**USD**	**USD**
Shatiyada darawalka iyo gawaarida	219,600	140,977	78,623
Canshuurta waddo-marista - waraaqaha canshuurta waddo-marista ee baabuurta lagu dhejiyo ee sannadlaha ah	461,200	466,033	- 4,833
Diiwaangelinta taarikada	444,200	327,381	116,819
Diiwaangelinta buugga ku qoran diiwaannada baabuurta	326,880	191,407	135,473
Wadarta Guud			**326,082**

- Waxaannu codsanay warbixinnada bilaha ee uu diyaariyay Maamulka Garoonka intii lagu guda jiray sannadka 2018, hase-yeeshee, kuwani lama bixin. Sidaa darteed, ma aanan caddeyn karin wadarta guud ee canshuuraha la ururiyay ee ku xusan diiwaanadiisa.
- Qandaraaska u dhaxeeya Wasaaradda Maaliyadda iyo SAS looma bixin dib-u-eegisteenna sidaa darteedna ma xaqiijin karno shuruudaha wada-shaqeynta oo ay ku jiraan ujuurooyinka la bixin karo ee la siiyo SAS.

Waxyaabaha ka dhalan kara

a) Haddaan la helin hab habboon oo lagu qiimeeyo laguna shaqaaleeyo shirkadaha ka shaqeeya hannaanka dakhli ururinta, waxaa jirta halis ah in Wasaaradda Maaliyadda laga yaabo in aysan ku helin qiimaha lacagta.

b) In ujuurrooyinka laga bixiyo dakhliga sida maalinlaha ah loo ururiyo ka hor inta aanan bankiga la geyn ayaa keenaysa in dakhliga uu wax ka dhinnaado taasoo ka dhalata kaamilnaan la'aanta wadarta guud ee dakhliga la qabtay ee la shaaciyo. Waxaa kaloo jirta halis ah in lacagaha caddaan ah la lunsado oo sabab u ah ujuurooyinka aan la diiwaangelin ee laga bixiyo lacagaha kaashka ah ee sida maalinlaha ah loo ururiyo.

c) In aan loogu hoggaansamin xisaabaadka kaashka ku saleysan ee IPSAS dakhli aqoonsashada iyo khaladka la taaban karo ee Bayaanka Maaliyadda Iskudhafan ee Dowladda.

d) Bixin la'aanta qandaraaska lala galay shirkadda Safari Aviation Service Limited (SAS) si aan dib-u-eegis ugu sameyno waxay muujin kartaa in aannu qandararaas jirin tanina waxay adkaynaysaa in dib loo eego shuruudaha wada-shaqeynta shirkadda sida wakiilka dakhli ururinta ee Dowladda ahaan. Waxaa intaa dheer, in aysan suuragal ahayn in la go'aamiyo aasaaska lagu saleeyay saami qaybsiga dakhliga iyo lahaanshaha Shirkadda.

Mudnaanta Soo-jeedinta

Mudnaanta 1aad – Tallaabo sixid degdeg ah ayaa loo baahan yahay.

Soo-jeedimo:

a) Wasaaradda Maaliyada waa in ay xaqiijisaa dakhli ururintu in ay sameeyaan hawlwadeennada Waaxda Dakhliga. Haddii ay dhacdo in hannaanka dakhli ururinta ay ku lug yeeshaan adeeg-bixiyeyaal dibedda ka ah wasaaradda, hab lagu tartamo oo habboon, qiimeyn iyo u-kuurgelid waa in la sameeyaa oo la diiwaangeliyaa.

b) Dakhliyada gudaha laga soo uruuriyay waa in iyagga oo kaamil ah si dhakhso ah bankiga loo geeyaa isla markaana loo aqoonsadaa in uu yahay dakhliga Wasaaradda Maaliyadda ee JSS Uruurooyinka ururinta ee adeeg bixiyayaasha waa in ka-dib qaansheegadkooda si gaar ah loo soo gudbiyaa oo kharashaad ahaan loogu aqoonsadaa Bayaannada Maaliyadeed.

c) Qandaraasyada lala galo wakaaladaha dakhli ururinta ee ay Dowladdu magacaawdo waa in loo faylgareeyaa qaab si fudud lagu heli karo, la hayaa caddayn anisixinta magacaabista ee Wasiirka Maaliyadda isla markaana si ku filan loo soo turxaan bixiyaa. Qandaraasyada noocasi ah waa in lagu bixiyaa hannaan lagu tartamo isla markaana waa in si fudud loo heli karo si dib-u-eegis loogu sameeyo.

Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Qayb ahaan ma waafaqsanin

Faallooyinkii ay ka bixisey MOF - JSS:

Maamulka Dakhli Ururinta (RCA) ayaa tababaray oo diiwaangeliyay lix wakiil oo la aqoonsan yahay kuwaas oo ka kala socda Wasaaradaha Gaadiidka, Ganacsiga, Qorsheynta, Dowladda Hoose, Maamulada Garoonka Diyaaradaha iyo Dekedda balse weli ma hawlgellin iyada oo sabab u ah arrimo loojistik.

Qandaraaska wakaaladaha dakhli ururinta diyaar ayuu ahaa wakhtigii baarista, tirooyinka qandaraaska ee laga helay shirkadda Smart technology laguma kalsoonaan karo haddii Agaasimaha Dakhliga uusan xaqiijin macluumaadka intii lagu guda jiray dib-u-eegista hantidhowrka anaganna ma nagala tashan sida macluumaadka lagu helay.

Xeer-nidaamiyayaal iyo Tilmaamo ayaa la qorayaa kuwaas oo sharxaya habraaca la dhaqan gelin doono.

Qorshe hawleedka:

Maamulka Dakhli Ururinta (RCA) wuxuu ku tala jiraa in uu kombiyuutarro lagu isticmaalo hannaanka RMS dhigo Wasaaradaha Dakhliga Soosaara.

Cidda ka mas'uulka ah iyo taariikhda:

Agaasimaha dakhliga waanna muddo dheer

Faallooyinka dheeraadka ah ee Hanti-dhowraha:

Diiwaannada maaliyadeed ee laga helay lagana xaqiijiyay shirkadda Smart Technologies waxaa iimayl ahaan nuqulkooda nagula wadaagay Saraakiisha Dakhliga ee nala socday intii aan ku guda jirnay booqashadii aan ku tagnay xafiiska goobta shaqada. Waxaan aqoonsanay kala duwanaanshaha u dhaxeeya diiwaannada Wasaaradda Maaliyadda iyo kuwa shirkadda Smart Technologies waxaanna codsanay iswaafajin u dhaxeysa laba diiwaaanno, hase-yeeshee, Wasaaradda Maaliyadda waxay bixisay iswaafajinta taariikhda warbixintan.

Qandaraaska lala galay shirkadda Aviation Service Limited (SAS) looma helin dib-u-eegisteenna ilaa waqtiga warbixintan.

Waxyaabihii la ogaadey Ir°: 4aad	**Cinwaanka:** Daldaloollo ka jira Xarunta Dakhli Ururinta

Shuruudaha:

Xarunta Dakhli Ururinta (RCC) waa qayb hoos timaada Waaxda Dakhliga ee Wasaaradda Maaliyadda ee JSS oo ku lug leh ururinta qaar ka mid ah dakhliyada gudaha ka soo xarooda sida Canshuuraha dakhliga ganacsiyada, canshuuraha guryaha, diiwaangelinta baabuurta, shatiga darawalka, canshuuraha waddo-marista, iyo canshuuraha kastamka – jaadka. Qaybta waxaa madax u ah maamulaha bankiga kaas oo hoostaga Agaasimaha Dakhliga – MOF JSS, iyo dhowr shaqaale; oo ka kooban saraakiisha cashuur bixiyaha iyo lacag-hayayaasha.

Muwaadiniinta doonaysa in ay helaan adeegyada Dowladda ayaa lacagaha ku bixiya xarunta dakhli ururinta (RCC) iyagga oo bixiya khaash ama u marinaya habka xawilaadda lacagta ee telefoonka, EVC. Waxaa ka-dib la siiyaa rasiid gacanta lagu qoro oo saddex nuqul laga sameeyo. Rasiidkan waxaa bixiya (daaqadda lacag-bixinta) lacag-hayaha ugu horreeya, kaas oo haynaya kaashka la ururiyay wuxuunna ku diiwaangeliyaa warqad gacanta lagu qoro diiwaannada dhammaan lacagaha lagu soo diray EVC.

Canshuuraha lagu diiwaangeliyay RMS sida canshuuraha dakhliga ganacsiyada, canshuur-bixiyaha wuxuu u sii gudbayaa lacag-hayaha (daaqadda lacag-bixinta) labaad, kaas oo ka-dib marka uu xaqiijiyo qaddarka lacagta ku diiwaangelinaya qaddarka lacagta qaybta BISAN RMS wuxuunna bixinayaa rasiidka RMS isaga oo la haraya hal nuqul. Canshuuraha aan weli lagu diiwaangelin RMS, rasiidka hore ee uu macmiilka siiyo lacag-hayaha 1aad ayaa had iyo heer ah kama dambeys.

Dhammaan lacagaha maalintii la ururiyo ayaa maalinta xigta bankiga la geeyaa ka-dib marka laga bixiyo khidmadaha ururinta ee shirkadda Smart technologies limited.

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

Dib-u-eegistii aannu sameynay, waxaannu ku oggaaney daldaloolladan soo socda;

a) Ma jiraan caddeymo ah qaab qaan-sheeg ama foom canshuur-bixiyaha buuxiya muujiyanna faahfaahinta canshuuraha la rabo in laga qaado canshuur-bixiyaha sida canshuuraha guryaha, kastamka – jaadka. Sidaa daraadeed, ma aanan oggaan karin shuruudaha lagu saleeyay qaddarada lacagta ay bixiyeen macaamiisha.

b) Ma jirin iswaafajin maalinle ah oo lagu sameeyo wadarta guud ee kaashka la ururiyay iyada oo loo eegayo rasiidyada taageeraya iyo qaddarada bankiga la dhigay. Waxaa intaa dheer, in aannu codsanay Bayaanka EVC ee lambarka rasmiga ah ee lacagaha lagu ururiyo si aan dib-u-eegis ugu sameyno, hase-yeeshee, kani lama bixin.

c) Ma jirin khasnad lagu kaydiyo lacagaha kaashka ah ee maalin walba la ururiyo si loogu hayo ilaa laga gaarayo maalinta xigta ee bankiga la geeyo. Qaddarka lacagaha waxaa lagu hayay qaanadaha miiska Lacag-hayayaasha.

d) Ma jirin xadka ugu badan ee qaddarka kaasha ee laga bixin karo RCC, qaddaro badan oo lacag caddaan ah oo ka badan USD 1,000 ayaa macaamiishu waxay ka bixin kareen RCC, halkii ay ka sameyn lahaayeen lacag-bixinno jeeg ah.

e) Kama jirin fayl-gelin habboon xarunta dakhli ururinta (RCC) Nuqullada rasiidyada macaamiisha ee la hayay iskuma ekayn warqadaha muujinaya kaashka la dhigay mana loo nidaamin qaab habaysan oo loogu talagalay dib-u-helid fudud.

Waxyaabaha ka dhalan kara:

a) La'aanta shaxo ay ku qoran yihiin qiimaha go'an ee canshuurta oo taageeraya iyo foomamka canshuur-bixiyaha buuxiya muujiyanna faahfaahinta canshuuraha la rabo in laga qaado, waxaa jirta halis ah in canshuuraha la qaadin iyada oo la raacayo qiimaha canshuurta lagu sheegay Xeerka Dakhliga iyo wadarta guud ee dakhliga la qaado karo ayaa laga yaabaa in aanan la ururin.

b) Liidashada habraacyada dakhli ururinta ee Xarunta Dakhli Ururinta (RCC) ayaa keeni karta in ay wax ka lumaan maaliyadaha, xisaabaadka canshuurta la ururiyey oo aan dad ku filnayn iyo sidoo kale warbixin maaliyadeed oo aan sax ahayn.

Mudnaanta Soo-jeedinta

Mudnaanta 1aad – Tallaabo sixid degdeg ah ayaa loo baahan yahay.

Soo-jeedimo:

a) Wasaaradda Maaliyadda waa in ay xaqiijisaa shaxo ay ku qoran yihiin qiimaha go'an ee canshuurta oo taageeraya iyo qaansheegadka laga qaaday macaamiisha in la diiwaangeliyo oo lagu lifaaqo rasiidyada macaamiisha.

b) Sarkaal aan ku lug lahayn dakhli ururinta waa in uu si joogto ah oo maalinle ama toddobaadle ah u sameeyaa iswaafajinta dakhliga la ururiyay iyo lacagaha bankiga la geeyay. Iswaafajinta waa in ay dib-u-eegaan saraakiil sarsare iyada oo dib-u-eegistaasina qoraal lagu muujinayo.

c) Wasaaradda Maliyadda waa in ay sidoo kale tixgelisaa in ay xarunta ku dhigto khasnadda lacagaha caddaanka ah iyo sidoo kale in ay diyaariso tilmaamo ku saabsan tirada lacagaha ugu badan ee kaash ahaan xarunta loogu bixin karo.

d) Wasaaradda Maaliyadda waa in ay xaqiijisaa in diiwaan hayn habboon uu ka jiro xarunta RCC. Nuqulka rasiidyada macmiilka waa in ay u ekaadaan rasiidyada RMS iyo warqadaha bankiga ee ay isku midka yihiin waanna in fayl loo geliyaa sida ay isugu xigxigaan si ay u fududaato in dib loo helo.

Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Waafaqsanahay

Faallooyinkii ay ka bixisey MOF - JSS:

RCA waxay qorsheynaysaa in ay dakhli ururinta ka dhigto qaab casri ah iyada oo si buuxda loo adeegsanayo hannaanka RMS iyo in ay joojiso rasiidyada gacanta lagu qoro. Canshuur-bixiyayaasha waxaa la siin doonaa rasiidyo uu hannaanka soo saaro oo u suuragalinaya RCA in ay sameyso diiwaangelin habboon iyo iswaafajin fudud.

Wasaaraddu waxay xoojin doontaa in si maalinle ah loo sameeyo iswaafajinta dakhliyada la ururiyay iyo tirada lacagaha bankiga la dhigay iyo in dib loo eego lana ansixiyo.

Qorshe Hawleedka:

Dib-u-habeyn lagu sameynayo dakhliga ayaa la hirgelin doonaa si la isugu soo dhoweeyo kala duwanaanshaha ka jira dakhli ururinta waxaanna kor loo qaadi doonaa tayada hannaanka RMS si loo xoojiyo hannaanka qabashada dakhliga.

Cidda ka mas’uulka ah iyo taariikhda:

Maamulka dakhli ururinta waanna muddo dhexe.

Waxyaabihii la ogaadey Ir°: 5aad	**Cinwaanka:** Sii wanaajinta habraacyada iswaafajinta bankiyada

Shuruudaha:

Iyada oo la raacayo Xeerka PFM iyo gaar ahaan Xeer-nidaamiyaha 5_Iswaafaqsanaanta Kaashka iyo Bankiyada, 3.1.1 ayaa wuxuu Dhigayaa ,"Xisaabta Mideysan ee Waaxda Khasnadda iyo xisaab banki kasta oo kale oo ay yeelaneyso [Dowlad-goboleedka] waa in la is-waafajiyaa sida wanaagsanna waa in is-waafajintaa la sameeyaa maalin kasta ama ugu yaraan toddobaadkiiba mar 2 maalmood gudahood marka uu dhammaado toddobaadka ayna is-waafajintaas sameeyso Waaxda Khasnadda, Wasaaradda Maaliyadda iyada oo la adeegsanayo nidaamka maareynta maaliyadda maamulka (FMIS). '3.1.2. Is-waafajin kasta waa in uu eegaa uu ugu dambeyntii ansaxiyaa mid ka mid ah saxiixayaasha loo oggol yahay xisaabta bankiga ama sarkaal sare oo loo magacaabay' "3.1.3. Is-waafajinta bankiga iyo dokumentiyada taageeraya waa in la hayaa si loogu adeegsado kantarool dhinaca maareynta ah iyo ahdaaf la xiriira hantidhowrka, waana in la fayl-gareeyaa iyaga oo fayl kombuyutar ah iyo iyaga oo daabacanba."

Qodobka 8.1. ee Buugga Habraacyada Maareynta Xisaabaha Bankiga, ayaa wuxuu Dhigyaa: "Bisha Disembar ee sanad walba, Unugga Maareynta Lacagta Caddaanka ah ayaa dib-u-eegis ku sameyn doona diiwaanka bankiga iyo dhammaan xisaabaha banki ee dowladda. Dib-u-eegista waxaa ay koobeysaa arrimahan muhiimka ah ee soo socda:

Habka xilgudashada ugu wanaagsan ee xisaabaadka ayaa u baahan in hay'adda lagu joogteeyo habraacyo kantarool maaliyadeed sax ah oo dhammeystiran. Mid ka mid ah kantaroolada noocaas ahi waa sameynta iswaafajinno banki oo u dhaxeeya bayaannada bankiga iyo buugga kaashka ee hay'adda si loo iftiimiyo khaladaad kasta.

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

a) Iswaafajinta bankiga waxaa loo sameeyay si bille ah halkii loo sameyn lahaa si toddobaadle ah.

b) Iyada oo lagu saleynayo dib-u-eegisteenna ku saabsan iswaafajinta bankiga, waxaan ogaanney oo noo muuqdey waxyaabahan soo socda:

- Iswaafajinta bankiga ee uu BISAN FMIS soosaaro ee bilaha qaar lama bixin sida lagu faahfaahiyay Lifaaqa 2(a). Sidaa daraaddeedna, ma jirin caddeymo muujinaya in bilahaasi la diyaariyay iswaafajinta bankiga.
- Inkasta oo iswaafajinta bankiga la diyaariyo bil walba ma jirin muddo waqti go'an ah oo loogu talagalay diyaarinta iswaafajinta bankiga.
- Bayaannada iswaafajinta bankiga ma lahayn caddeyn muujinaysa dib-u-eegista Agaasimaha Waaxda Khasnadda iyo ansixinta Agaasimaha-Guud ee Wasaaradda Maaliyadda - JSS.
- Ma jirin wax caddeymo ah oo la soo bandhigay oo muujinaya in Waaxda Khasnadda ee hoos imaanaysa Wasaaradda Maaliyadda in ay xaqiijinta sannadlaha ah ka sameysay bankiyada si loo xaqiijiyo in magacyada iyo lambarada xisaabta ee dhammaan xisaabaha bankiga ee diiwaangashan in ay ku qoran yihiin magaca Wasaaradda Maaliyadda.
- Bayaanka maaliyadeed ee dib-u-eegista loo soo bandhigay ayaa waxaa ku qornaa in JSS ay bilaawday in ay ka hawlgasho Bankiga Salaam Somali Bank iyo in 28 xisaabaha bankiga ah la diiwaangeliyay iyada oo oggolaansho qoraal ah laga helay Wasaaradda Maaliyadda. Si kastaba ha ahaate, xaqiijinta Bankiga Salaam Somali Bank ayaa shaaca ka qaaday 49 xisaab. Waxaa intaa dheer, in aan oggaaney saddex xisaabaha bankiga ah oo ka furan Bankiga Dahabshiil in aan la shaacin in kasta oo hal xisaab ay ku jireen lacago badan oo ku harsanaa. Xisaabaadka aan la shaacin waxaa lagu bayaamiyay Lifaaqa 2(b)

Waxyaabaha ka dhalan kara:

a) Diyaarinta iyo dib-u-eegista iswaafajin banki oo muddo ka-dibba mar la sameeyo la'aan ayaa kordhisa halista dib-u-dhaca oggaanshaha khaladaadka ku jira macaamulaadka bankiga.

b) Waxaa jiray u hoggaansamid la'aanta xaqiijinta faahfaahinnada xisaabta bankiga ee loo baahan yahay taas oo kordhisa halista in xisaabaadka banki qaarkood in aan la shaacin ama la oggaado iyo in la dhinac maro kantaroolka lacag-bixinta iyo qabashada ee Dowladda.

c) Ka gaabinta in la shaaciyo dhammaan akoonnada bankiga ka furan ayaa kordhinaysa halisaha in aan si buuxda loo sheegin lacagaha bankiga yaalla waxayna caqabad ku noqotaa isla-xisaabtanka dakhliga soo xarooday intii lagu guda jiray muddada.

Mudnaanta Soo-jeedinta:

Mudnaanta 1aad – Tallaabo sixid degdeg ah ayaa loo baahan yahay.

Soo-jeedimo:

Waxaan ku talinaynaa:

a) Wasaaradda Maaliyadda waa in ay xaqiijiso u hoggaansamida diyaarinta iswaafajinnada bankiga ee sida toddobaadlaha ah loo sameeyo. Taa beddelkeeda, waxay tixgelin kartaa in ay dib-ugu-noqoto oo ay naqtiimiso Buugga Habraacyada Deeqaha si ay u diyaariso iswaafajinta bankiga oo bille ah halkii ay si toddobaadle ah u diyaarin lahayd.

b) In Bayaamada iswaafajinta bankiga loo diyaariyo, loo eego oo loo ansixiyo si waafaqsan shuruudaha Xeer-nidaamiyaha 5aad ee Xeerka PFM. Caddaynta dib-u-eegista iyo ansaxinta waa in lagu muujiyaa sida ay u muuqato iswaafajinta bankiga. Tani waxaa ka mid ah sheegidda taariikhda iyo xilalka dib-u-eegayaasha iyo ansixiyeyaasha.

c) Wasaaradda Maaliyadda waa in ay xaqiijinnada faahfaahinta akoonnada bankiga ugu dartaa sida qayb ka mid ah habraacyada dhammaadka sannadka ee waafaqsan buugaagta habraaca.

d) Waa in ay hubisaa in kantaroolo ku filan maareynta bankiga in la meel dhigo iyo in la shaaciyo akoonnada bankiga oo dhan.

Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Waafaqsanahay

Faallooyinkii ay ka bixisey MOF - JSS:

Wasaaraddu waxay xaqiijin doontaa in xeer-nidaamiyaha wax laga beddelo si loo sameeyo iswaafajin banki bille ah beddelkii iswaafajinta loo sameyn lahaa si toddobaadle ah. Waxaa la dhammeystiri doonaa dhammaan iswaafajinnada bankiga. Waaxda Khasnadda waxay xaqiijin doontaa in iswaafajinnada bankiga lagu hayo fayl ku saxiixan dib-u-eegaha iyo ansixiyaha muujinayana xilalkooda iyo taariikhda la ansaxiyey.

Xaqiijinta bankiga ee sannadlaha ah waxaa loo sameyn doonaa sida qayb ka mid ah hannaanka sannadka dhammaadkiisa iyada oo Wasaaradda Maaliyadda ay xaqiijin doonto in ay dib-u-eegto dhammaan akoonnada bankiga iyo in ay xirto akoonno kasta ee aannu dhaqdhaqaaq lahayn.

Qorshe hawleedka:

Akoonnada bankiga oo dhan waxaa lagu sameyn doonaa iswaafajin banki bil walba la sameeyo iyada oo ay jiraan dib-u-eege iyo ansixiye.

Diiwaanka xisaabta bankiga ayaa si sannadle ah loo cusboonaysiin doonaa.

Wax-ka-beddelka xeer-nidaamiyaha 5aad ee ku saabsan waqtiyada la diyaarinayo iswaafajinnada bankiga.

Cidda ka mas’uulka ah iyo taariikhda:

Agaasimaha Waaxda Khasnadda waanna degdeg.

Waxyaabihii la ogaadey Ir°: 7aad	**Cinwaanka:** Dhabbetusayaasha Xisaabaadka iyo Maaliyadda oo Aan Dad Ku Filnayn

Shuruudaha:

Madaxa VII qaybta 30 (1) ee Xeerka PFM 2017 ee Dowlad-Goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya (JSS) wuxuu Dhigayaa "xeerarka iyo Jaangooyooyinka Xisaabaadka ee Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya waa in ay waafaqsanaadaan mabaa'diida caalami ahaan la isla oggol yahay, waana in si joogto ah ay u adeegsadaan dhammaan hay'adaha dowladda, oo ay ka mid yihiin hay'adaha haysta madax-bannaanida hoose, ama qayb-hoosaad kasta oo hoos tagta Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya oo heer degaan ah, haddii ay tahay midda hadda jirta ama mid mustaqbalka la dhisi doonaba."

Qaybta 30 (2) ayaa sii sheegaysa, "Wasiirka ayaa mas'uul ka ah sameynta Xeer-nidaamiyeyaasha iyo Jaangooyooyinka Xisaabaadka ee Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya. Kuwani waxaa lagu dhigayaa xeer-nidaamiyeyaasha xisaabaadka ee uu dejin doono Xeerkan, waxaana lagu sii faahfaahin doonaa tilmaan-bixinno iyo dhabbe-tuseyaal uu soo saarayo Wasiirka."

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

Waxaan oggaaney in wasaaraddu ay u diyaarisay xeer-nidaamiyayaasha sidii loogu baahnaa Xeerka PFM. Si kastaba ha ahaate, Liidashooyinkan soo socda ayaa la arkay;

a) Dhabbetusayaasha hadda la adeegsado wali waa kuwo qabyo ah oo aan la saxiixin lana ansixin. Buugaagtan qabyada ah ma taariikhaysna sidaa awgeedna ma awoodin in aan xaqiijinno muddada ay buugaagtu ahaayeen qaabkan qabyada ah.

b) Buugaagta ma bixiyaan tilmaamo ku saabsan inta ay dhan yihiin gunnooyinka la siiyo saraakiisha ammaanka iyo sidoo kale shaqaalaha kale ee Dowladda. Waxaan oggaaney dhab ahaan in qaddarada gunnooyinka la bixiyay iyo waqtiyada lacag-bixinnada la bixiyay in aysan ahayn kuwo iswaafaqsan. Saraakiisha waxay heleen qaddaro lacageed oo kala duwan waxaana la siiyay waqtiyo kala duwan.

c) Buugaagta ma lahan dhabbetusayaal ku saabsan gunnooyinka (DS) la siiyo shaqaalaha aan rayidka ahayn.

Waxyaabaha ka dhalan kara:

Habraacyada iyo siyaasadaha maaliyadeed ee aan dadku ku filnayn ayaa kordhiya suuragalnimada adeegsiga aan isku midka ahayn ee hab-dhaqannada xisaabaadka.

Mudnaanta Soo-jeedinta:

Mudnaanta 1aad - Tallaabo sixid degdeg ah ayaa loo baahan yahay

Soo-jeedimo:

Maamulka Wasaaradda Maaliyadda waa in uu wax ka beddelaa siyaasadaha maaliyadda iyo xisaabaadka iyada oo lagu darayo dhabbetusayaasha ka maqan waanna in la ansixiyo si loo adeegsado.

Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Waafaqsanahay

Faallooyinkii ay ka bixisey MOF JSS:

Buugaagta waxaa la saxiixay ka-db markii hantidhowrka/baarista la dammaaeyay, Wasaaraddana waxay xaqiijin doontaa in la dhaqangeliyo siyaasaha gunnooyinka (DSA) iyada oo caawimaad ka helaysa PREMIS.

Qorshe hawleedka:

Qorista xeer-nidaamiye ku saabsan gunnooyinka (DSA).

Cidda ka mas'uulka ah iyo taariikhda:

Agaasimaha Guud waanna Muddo Dhexe.

Waxyaabihii la ogaadey Ir°: 8aad	**Cinwaanka:** Lacag-bixinno Aan Loo Taageerin Si Ku Filan

Shuruudaha:

Waxyaabaha ugu muhiimsan ee loo baahan yahay si loo hubiyo in la helo faylal maaliyadeed sax ah oo dhammeystiran waa siyaasado iyo habraacyo kantarool maaliyadeed oo taabogal ah. Kantarool maaliyadeed oo muhiim ah waa xaqiijinta in dhammaan lacag-bixinnada lagu taageero dokumentiyo ku filan sida qaansheeg, rasiidyo, heshiisyo, tigidyo, waraaqda koridda diyaaraha, warqadaha guddoonka alaabta, iwm.

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

Waxaan oggaanney lacag-bixinno midkood aan lahayn dokumentiyo taageeraya ama si ku filan loo taageerin sida lagu faahfaahiyay Lifaaqa 3aad lagunna soo koobay hoos:

Filnaansho la'aan	**Faahfaahinta**	**Saameynta maaliyadeed**	**Tixraaca**
		USD	
Lacag-bixin aan la taageerin	Dokumentiyo taageeraya lama bixin	505,638.50	Lifaaqa 3 (A)
Lacag-bixinno aan la taageerin	Dokumentiyo taageeraya lama bixin si loo sababeeyo gunnooyinkii la bixiyay.	1,307,997.30	Lifaaqa 3 (B)
Lacag-bixinno aan loo taageerin si ku filan	Dokumentiyada la bixiyay si ku filan uma taageerin macaamulaadka. Waxaa ka maqnaa dokumentiyada taageeraya sida qaansheegyo, rasiidyo warqadda guddoonka alaabta, warqadaha lagu xaqiijinayo in alaabooyinka oo dhan la helay. Waxaan oggaaney in sii xaqiijinta hubinta kantaroolka ay u baahan tahay in la sii wanaajiyo.	656,090.50	Lifaaqa 3 (C)
Wadarta Guud		**2,469,726.30**	

Waxyaabaha ka dhalan kara:

Caddeynta in uu macaamulaadka jiro oo aan dad ku filnayn ayaa yareysa ku kalsoonaanta bayaannada maaliyadeed maadaama aan si ku filan loo xaqiijin karin qiimaha loo qoondeeyay macaamulaadka, kala-soocidda saxda ah ee lacag-bixinnada iyo habraacyada kantaroolka ee lagu dabaqo macaamulaadka.

Saameynta Maaliyadeed: USD 2,469,726.30

Mudnaanta Soo-jeedinta:

Mudnaanta 1aad - Tallaabo sixid degdeg ah ayaa loo baahan yahay

Soo-jeedimo:

a) Waxaan ku talinaynaa diiwaanno xisaabeed dad ku filan in la diyaariyo oo la joogteeyo si loo taageero dhammaan kharashaadka baxay.

b) JSS waa in ay diyaariso jadwalka dokumentiyada la filayo in loo helo qaybaha kala duwan ee macaamulaadka.

c) Ku saabsan gunnooyinka la siiyo saraakiisha amniga, liis ay ku qoran yihiin waa in sidoo kale gacanta lagu hayo oo la socda liiska lacag-bixinta loo adeegsan doono in lagu hubiyo saraakiisha amniga ka hor inta aanan lacagaha la bixin. Dowladdu waxay ka faa'iidaysan kartaa ikhtiyaarada sida in ay soosaarto nidaam lagu diiwaangelinayo oo elektaroonig ah.

d) Wasaaradda Maaliyadda waa in ay lacag-bixinnada si toos ah ugu dirto xisaabaadka bankiga ee saraakiisha kala duwan ama waa in ay isticmaasho adeegyada xawilaadaha lacagta.

e) Lacag-bixinnada saadka cuntada ah waa in lagu taageeraa dokumentiyada iibka sida dalabka iibka, qaansheegadka, rasiidyo, warqadaha guddoonka alaabta iyo warqadaha alaabooyinka la helay. Caddaynta ku saabsan qaybin saadka ee ku xigta sida liisaska qaybinta alaabooyinka waa in sidoo kale gacanta lagu hayaa.

f) Dhabbe-tusayaasha ku saabsan bixinta gunnooyinka hawlwadeennada waa in la diiwaangeliyaa oo la soo bandhigaa si loo ansixiyo. Intaa waxaa dheer, in dhammaan gunnooyinka gaadiidka, hoyga iyo kuwa xirfadeed ee la bixiyay si ku filan loogu taageero dokumentiyada taageerada dhinac saddexaad sida qaansheegyada, rasiidyada iyo warbixinnada isla-xisaabtanka.

Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Waafaqsanahay

Faallooyinkii ay ka bixisey MOF - JSS:

Dhammaan dokumentiyada taageerada ayaa loo diyaarin doonaa hantidhowrka, waxaanna xaqiijin doonaa in lacag-bixinnada oo dhan loo taageero sidii la doonayay.

Qorshe hawleedka:

Waaxda khasnadda ayaa waxay diyaarin doontaa dhammaan dokumentiyada taageeraya ee loo bixiyay in lagu taageero lacag-bixinnada waxayna gelin doontaa fayl loogu talagalay baarista hantidhowrka.

Cidda ka mas’uulka ah iyo taariikhda:

Agaasimaha Khasnadda waanna Muddo Dhexe.

Waxyaabihii la ogaadey Ir°: 9aad	**Cinwaanka:** Liidashooyinka geeddi-socodka wax-soo-iibsiga

Shuruudaha:

Waxyaabaha ugu muhiimsan ee loo baahan yahay si loo hubiyo in la helo faylal maaliyadeed sax ah oo dhammeystiran waa siyaasado iyo habraacyo kantarool maaliyadeed oo taabogal ah. Kantarool maaliyadeed oo muhiimka waa xaqiijinta in dhammaan alaabooyinka iyo adeegyada ay soo iibsatay hay'adda in loo soo iibiyo si lagu tartamo.

Qaybta 4aad ee buugga siyaasadda wax-soo-iibsiga waxaa uu dhigayaa dhabbetusayaasha lagu dabaqi karo soo-iibsiga alaabooyinka, shaqooyinka, iyo adeegyada aan la-talinta ahayn ee la bixiyay iyo/ama ay maalgeliso Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya (JSS) oo ay ka mid yihiin maaliyadaha ay bixiyaan Deeq-bixiyeyaasha caalamiga ah ee laga baraandego iyada oo loo marayo Xisaabta Midaysan ee Waaxda Khasnadda JSS.

Waxay dhigaysaa hababka wax-soo-iibsiga ee soo socda;

a) Qandaraas qiime sheegid lagu tartamo leh – u baahan xayaysiin furan oo caalami ah. Wax xaddidaad ah lama bixin.

b) Hababka kale; waa in lagu adeegsadaa halka qandaraaska lagu tartamo uusan noqon habka wax-soo-iibsiga ugu hufan ee dhaqaale ahaanna ugu habboon sida hoos ku cad;

- Tartanka qandaraaska ee xaddidan; leh casumaad toos ah oo aan lahayn xayaysiin furan Wax xaddidaad ah lama bixin.
- Habka adeegashada ee loogu talagalay alaabooyinka iyo adeegyada ku kacaya lacag dhan USD $10,000 ama ka yar - u baahan ugu yaraan saddex (3) qiimo sheeg.
- Ka-helidda Hal Meel oo Keliya ee loogu talagalay alaabooyinka iyo adeegyada ku kacaya lacag dhan USD $1,000 ama ka yar.

Waxaa intaa dheer, in qodobka 4.2.1 ee Siyaasadda wax-soo-iibsiga uu dhigayo in Dowlad-Goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya (JSS) ay mas'uul ka tahay hirgelinta Mashaariicda sidaa darteedna ay mas'uul ka tahay xulashada qandaraaslayaasha iyo sharikadaha iibiya alaabta iyo qandaraas bixinta marka damebana maamulidda qandaraasyada. Iyada oo lagu dhaqmayo sharciyada iyo habraacyada gaarka ah ee wax-soo-iibsiga ay tahay in la raaco marka la hirgelinayo Mashruuca wuxuu ku xiran yahay xaaladaha kiis gaar ah, shantan tixgelin ee soo socda ayaa guud ahaan hagaya adeegsiga Buuggan Habraacyada Wax-soo-iibsiga - kuwan waxaa hoggaamiya qodobka (a) ee hoos ku xusan - "mabda'a hagaya" ee loogu talogalay Dowlad-goboleedka JSS.

a. Waa in la qabto dhammaan hawlaha iyada oo la adeegsanayo heerarka ugu sarreeya ee daacadnimo, hab hufnaan iyo cadaalad ku dheehan oo aan lahayn wax habdhaqano musuqmaasuq ah oo muuqda. Kani waa in uu noqdaa mabda'a hagaya dhammaan hawlaha wax-soo-iibsiga ee JSS.

b. Waa in habraacyo cadaalad ah, lagu tartami karo, oo furan lagu adeegsado hab daahfuran si loo soo dalbado, loo bixiyo, oo loo maamulo qandaraasyada lagu soo iibinayo alaabo, shaqooyin, iyo adeegyada aan la-talinta ahayn;

c. Soo-iibsiga alaabada, shaqooyinka, iyo adeegyada aan la-talinta ahayn waa in lagu saleeyo sharaxaadda saxa ah ee alaabada, shaqooyinka, ama adeegyada aan la-talinta ahayn ee la helayo;

d. Qandaraasyada waa in lagu abaalmariyo ama la siiyo keliya qandaraaslayaasha iyo shirkadaha kartida iyo aqoonta u leh kuwaas oo leh awood iyo rabitaan ay ugu qabanayaan qandaraasyada si waafaqsan shuruudaha qandaraasyada lagu dabaqi karo iyo/ama Dalabka Iibsiga Maxaliga ah (*Local Purchase Or*der) iyo si ku saleysan kharash wax-ku-ool ah iyo waqti ku habboon; iyo;

e. Waa in aanan la bixin in ka badan qiimo ganacsi ahaan macquul ah (sida la go'aamiyay, tusaale ahaan, iyada oo la isbarbardhigayo qiime sheegidda iyo qiimaha suuqa) si loo soo iibiyo alaabo, shaqooyin, iyo adeegyada aan la-talinta ahayn.

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

Waxaan oggaaney liidashooyinkan soo socda in ay ka jiraan hannaanka wax-soo-iibsiga:

- Xaalado shirkado gaar ah oo keliya la adeegsaday oo aan lahayn sabab fiican oo la diiwaangeliyay iyo ansixinno. Shirkadahani kama soo bixin shuruudaha lagu dhigay buugga Siyaasadaha iyo Habraacyada Wax-soo-iibsiga ee JSS. Sidoo kale, waxaa jiray in si aad ah loogu tiirsanaa keliya dhowr shirkadood oo bixiya alaabooyin iyo adeegyo. Tusaalooyinka ayaa lagu iftiimiyay Lifaaqa 4aad.
- La'aanta qorshaha wax-soo-iibisga la ansixiyay ee sannadka 2018.
- Wasaaradda Maaliyadda gacanta kuma hayso liiska shirkadaha ama kuwa wax laga soo iibsado ee ka soo baxay shuruudaha Hore ee laga rabo qandaraaslayaasha.
- Ka gaabinta in la dhiso guddiga wax-soo-iibsiga oo ku cad buugga Siyaasadaha iyo Habraacyada Wax-soo-iibsiga ee JSS. Buugga sidoo kale wuxuu ka aamusay muddada xilhaynta iyo cidda ka mid noqonaysa xubnaha guddiga wax-soo-iibsiga. Hadda la joogo, waaxda wax-soo-iibsiga ayaa dib-u-eegta qiimo-sheega ay heshay.
- Siyaasadda wax-soo-iibsiga ee dib-u-eegista loo adeegsaday ayaa wali ah mid qabyo ah tan iyo sannadka 2016 lamana ansixin.
- Siyaasadda ma lahan dhabbetusayaasha loogu talagalay qandaraaska lagu tartamo ee loogu talagalay iibka alaabooyinka iyo adeegyada ka badan USD 10,000.

Waxyaabaha ka dhalan kara:

Adeegsasho la'aanta habraacyada wax-soo-iibsiga ee lagu tartamo ayaa JSS ku haya halis ah in aysan ka faa'iidin qiimaha ugu wanaagsan ee lacagta canshuur bixiyeyaasha iyo lacagta deeq-bixiyeyaasha.

Waxaa intaa dheer, in u hoggaansamid la'aanta habraacyada wax-soo-iibsiga ee degsan ay keeni karto in lagu xadgudbo hannaanka wax-soo-iibsiga.

Mudnaanta Soo-jeedinta

Mudnaanta 1aad – Tallaabo sixid degdeg ah ayaa loo baahan yahay.

Soo-jeedimo:

a. In aan loo hoggaansamind habraacyada wax-soo-iibsiga ee lagu tartamo iyada oo la raacayo dhabbetusayaasha iyo Xeer-nidaamiyeyaasha Xeerka PFM.

b. Waaxda Wax-soo-iibsiga Wasaaradda Maaliyadda waa in ay diyaariso qorshayaasha wax-soo-iibsiga sannadlaha ah waana in si joogto ah qiimeynta shuruudaha hore ee laga rabo qandaraaslayaasha ugu sameysaa shirkadaha ay wax ka iibsato.

c. Waaxda Wax-soo-iibsiga ee Wasaaradda Maaliyadda in ay qaado tallaabooyin lagu xoojinayo kantaroolada iyada oo xaqiijinaysa u hoggaansamidda, kala qaybinta waajibaadka iyo dib-u-eegista adag oo lagu sameeyo macaamulaadka iyo dokumentiyada taageeraya ka hor inta aysan lacagaha bixin.

d. Hannaanka wax-soo-iibsiga waa in lagu daraa:
   - Foomamka qoondeynta maaliyadaha iyo codsiyada waaxda adeegsanaysa
   - Bayaannada asalka ah ee ilaalinta sirta iyo shaacinta dhexdhexaadnimada
   - Baarista agabka la helay iyada oo lala eegayo tilmaamaha
   - Caddeymaha go'aanka wax-soo-iibsiga ee la qaatay

e. Caddeymaha keenista waa in lagu daraa:
   - Dokumentiyo habboon oo muujinaya in agabka loo qaybiyay ka-faa'iideystayaashii loogu talagalay
   - Muuqashada habboon ee hantida iyo dhismeyaasha

Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Waafaqsanahay

Faallooyinkii ay ka bixisey MOF - JSS:

- Wasaaraddu waxay xaqiijin doontaa in siyaasadaha wax-soo-iibsiga wax laga beddelo oo la xoojiyo.
- Liiska dhammaan kuwa wax laga soo iibsado ee ka soo baxay shuruudaha hore ee laga rabo qandaraaslayaasha ayaa la diyaarin doonaa waana la ansixin doonaa.
- Habraacyada wax-soo-iibsiga ayaa loo raaci doonaa si waafaqsan siyaasadda iyo dhabbetusaha si loo helo caddaalad, qiimaha lacagta iyo hannaan lagu tartamo marka la soo iibinayo alaabooyin iyo adeegyo.

Qorshe hawleedka:

Dib-u-habeyn ayaa la sameyn doonaa si loo xaqiijiyo in la raaco dhabbetusayaasha wax-soo-iibsiga.

Cidda ka mas'uulka ah iyo taariikhda:

Agaasimaha Wax-soo-iibsiga iyo hirgelin waanna muddo dheer.

Waxyaabihii la ogaadey lr°: 10aad	**Cinwaanka:** Hantidhowrka Guud oo goor dambe loo soo bandhigey Bayaannada Maaliyadeed si uu u Baaro

Shuruudaha:

Qaybta 32aad ee Xeerka PFM ee 2017 (1) ayaa Dhigaysa, “Wasiirku waa in uu diyaariyaa Xisaabta Kama-dambeysta ah ee Miisaaniyadda Mideysan ee aan weli hantidhowr lagu sameyn waana in uu u gudbiyaa Hantidhowrka Guud ugu dambeyn afar (4) bilood ka dib marka uu dhammaado sanad-maaliyadeedka.”

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

Waxa aanu oggaaney in Wasiirka Maaliyadda uu bayaannada maaliyadeed ee JSS oo saxiixan hantidhowrka u gudbiyay 2dii Juun 2019, halkii uu uga gudbin lahaa ka hor 30 April 2019 oo ah taariikhda kama dambeysta ah.

Waxyaabaha ka dhalan kara

Waxaan loo hoggaansamin Xeerka PFM taas oo dib u dhigtay go’aan gaarista degdegga ah ee ku salaysnayd Bayaannada Maaliyadeed.

Intaas waxaa dheer, in dib u dhacani uu keenayo dib u dhac kale oo ku yimmaadda hantidhowrka Bayaannada Maaliyadeed iyo daabicista rasmiga ah ee Warbixinta Hantidhowrka ee Hantidhowrka Guud ee JSS.

Soo-jeedimo:

Wasaaradda Maaliyadda waa in ay dejisaa habab lagu hubinayo in diyaarinta Bayaamada Maaliyadeed lagu soo gebogebeeyo muddada waqtiga ee uu cayimey sharciga u habboon.

Mudnaanta Soo-jeedinta

Mudnaanta 1aad – Tallaabo sixid degdeg ah ayaa loo baahan yahay.

Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Waafaqsanahay

Faallooyinkii ay ka bixisey MOF - JSS:

Wasaaradda Maaliyadda waxay xaqiijin doontaa bayaannada maaliyadeed in la diyaariyo waqtigii loo baahnaa si ay ugu hoggaansamaan Qaybta 32aad ee Xeerka PFM.

Qorshe hawleedka:

In loo hoggaansamo waqtiga uu dhigay xeerka PFM in la diyaariyo bayaannada maaliyadeed iyo in loo gudbiyo Hantidhowrka Guud.

Cidda ka mas’uulka ah iyo taariikhda:

Agaasimaha Waaxda Khasnadda waanna degdeg ah

Waxyaabihii la ogaadey Ir°: 11aad	**Cinwaanka:** La’aanta jaangooyooyinka iyo siyaasadaha IT-ga oo rasmi ah

Shuruudaha:

Siyaasadaha iyo habraacyada waa qayb aasaasi ah oo ka mid ah hay'ad kasta ee loogu talagalay in hannaankeeda ICT iyo kaabayaasheedaba looga ilaaliyo gelidda aan la oggolayn. Iyada oo aan la eegayn inta ay le'eg tahay, waa muhiim in hay'ad kasta ay leedahay Siyaasad IT qeexan oo qoran si ay gacan uga geysato ilaalinta xogta hay'adda iyo hantida kale ee muhiimka ah.

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

Waxaan oggaaney liidashooyinkan soo socda;

a) Maamulka liita ee hawlgallada IT iyo la'aanta habraacyada iyo siyaasadaha IT oo ku saabsan waxyaabaha muhiimka ah sida maareynta halista IT, amniga macluumaadka, sii socoshada hawlaha hay'adda, iyo kantaroolka isbeddelka.

b) In aannu jirin siyaasadda dib-u-eegista iyo beddelka barnaamijka hannaanka. Kantaroolka beddelka barnaamijka waa hannaanka qofka qora barnaamijka kombiyuutarka isbeddel ugu sameynayo qaybaha hannaanka (*system*) oo ku saleysan codsiyada ugu imaanaya adeegsadayaasha ama iyada oo sabab u ah baahiyada guud ee dayactirka hannaanka. Geeddi-socodka beddelka wuxuu ku lug leeyahay habraacyada oggolaanshaha iyo ansixinta, codsiyada raadraaca hantidhowrka, tijaabinta barnaamijka, kala qaybinta waajibaadka iyo dokumentiyada geeddi-socodka. Yoolka Siyaasadaha Amniga IT-ga waa in wax laga qabto halisaha amniga iyo in la hirgeliyo istiraatiijiyado lagu yareynayo nuglaanshaha amniga IT-ga, iyo sidoo kale qeexidda sidii looga kabsan lahaa marka lagu soo xadgudbo hannaanka.

c) Waxaa maqan qorshaha sii socoshada shaqada (BCP) oo si fiican loo qeexay, la tijaabiyay lana ansixiyay, qorshaha ka soo kabashada musiibada (DRP) iyo qorshaha wax-ka-qabashada dhacdada (IRP). Waxaan oggaaney IT-ga gudaha in uusan ku lug lahayn hannaan taakuleynta ee Hannaanka BISAN sidaa darteedna, way adag tahay in la xaqiijiyo haddii run ahaantii taakuleynta loo sameynayo si otomaatik ah iyo haddii guusha ama guuldarrada taakuleynta maalinlaha ah lala socdo. BCP wuxuu qeexayaa oo mudnaan kala siinayaa hawlgallada muhiimka ah ee hay'adda wuxuunna go'aaminayaa kheyraadka iyo meelaha uu diiradda saarayo DRP. Qorshaha IRP wuxuu tixgelinayaa dhacdooyinka suuragalka ah wuxuunna faahfaahinayaa tallaabooyinka degdegga ah ee lagu xaqiijinayo wax-ka-qabasho taabogal ah, habboon oo waqtigii loo baahnaa la qabto.

Waxyaabaha ka dhalan kara

a) Haddaanu jiran habraacyo iyo siyaasado IT-ga ku habboon, kantaroolka hay'adda ee hannaanka IT-ga, saxnaanta iyo ku kalsoonaanta xogta hannaanka ayaa daciifaya.

b) Maqnaanshaha siyaasadda maareynta beddelka iyo oggolaanshaha, xaalad kastoo degdeg ah, isbeddelada barnaamijka ee aan la tijaabin ama aan habboonayn oo aan lahayn raadraac oggolaansho habboon iyo tijaabin si loo saxo ama si hagaajin degdeg ah loogu sameeyo hannaanka waxay keeni kartaa isbeddelo suuragal ah in ay saameeyaan xasiloonida hannaanka iyo saxnaanta xogta maaliyadeed. Iyada oo dhowr macaamulaad laga sii shaqeyn lahaa marka la aqoonsado isbeddelka aan habboonayn.

c) In aannu jirin qorshayaasha BCP, DRP, iyo IRP oo si fiican u qeexan oo la tijaabiyay ayaa waxay hay'adda u keeni kartaa khatarahan soo socda haday dhacdo Musiibo:

d) Awoodda hay'adda ay u leedahay in ay si buuxda dib ugu soo celiso hawlgalladeeda oo dhan waqtiga ugu horreeya ayaa la saameyn karaa si ay u yareyso khasaare maaliyadeed iyo mid xogeed. In dib loo helo oo la ilaaliyo macluumaadka lagu hayey hannaanada.

Qiimeynta Heerka Mudnaanta:

Mudnaanta 1aad – Tallaabo sixid degdeg ah ayaa loo baahan yahay

Soo-jeedimo:

Waxaan ku talinaynaa:

a) Dowladda waa in ay tixgelisaa in ay sameyo habraacyo iyo siyaasado dhammeystiran oo habboon oo ka jira meelaha muhiimka ah sida maareynta halista IT, amniga macluumaadka, sii

socoshada hawlaha hay'adda, iyo kantaroolka isbeddelka. Ujeeddooyinka iyo qorshayaasha istiraatiijiga ah ee IT-ga waxay taageeraan istiraatiijiyadaha iyo ujeeddooyinka hay'adda. b) Waxaan ku talinaynaa dokumentiyada iyo jaangooyooyinka loo adeegsado sida tixraacyada ku caawinaya Hay'adda hirgelinta hab-dhaqannada wanaagsan. c) Geeddi-socodyada kantaroolka waa in si fiican loo sameeyaa oo si joogto ahna loo raacaa marka isbeddelo lagu sameynayo Hannaanka BISAN (kaydadka-xogta (*databases*), barnaamijyada (*applications*) ama shaqooyinka (*batch jobs*)). Isbeddellada oo dhan waa in ay soo maraan qorshayn buuxda iyo qiimeynta saameynta si loo yareeyo suuragalnimada dhibaatooyinka. Waa in si rasmi ah loola socdaa dhammaan isbeddellada hannaanka ee sida habboon loo oggolaaday, loo tijaabiyay ka-dibna la ansixiyay. d) Codsiyada isbeddelka waa in la bilaabaa iyada oo la adeegsanayo Foomka Codsiga Isbeddelka oo la ansixiyay rasminna ah. e) Waxaan Dowladda kula talineynaa in ay meel dhigto tallaabooyin habboon marka ay dejiso qorshayaasha BCP, DRP, iyo IRP si loo yareeyo halisaha, sidoo kale qorshayaashan waa in la diiwaangeliyaa, muddo ka-dib waa in la tijaabiyaa oo loo cusboonaysiiyaa sidii loo baahdo. Qorshayaashan waa in muddo ka-dibba mar la tijaabiyaa. Taageerada Bisan ayaa uga digi karta Agaasimaha IT-ga JSS guusha ama sida kale iyagga oo iimayl u soo diraya Agaasimaha IT-ga.
Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Waafaqsanahay
Faallooyinkii ay ka bixisey MOF - JSS: Wasaaraddu waxay caawimaad ka codsan doontaa PREMIS oo ah diyaarinta siyaasadaha IT-ga iyo habraacyada dhammaan meelaha muhiimka ah. Xogta hannaanka BISAN waa mid meel fog lagu kaydiyo iyada oo la adeegsanayo internet-ka hannaanka BISAN wuxuu leeyahay qayb sugaysa amniga xogta JSS.
Qorshe hawleedka: In la diyaariyo dhabbetusyaal iyo siyaasad IT oo gacan ka geysanaysa hirgelinta habraacyada ICT-ga.
Cidda ka mas'uulka ah iyo taariikhda: Agaasimaha ICT-ga waana muddo dhexe.

Waxyaabihii la ogaadey lr°: 12aad	**Cinwaanka:** Daldaloollo ka jira maareynta gelidda adeegsadaha

Shuruudaha:

Sida ku cad buugga Kantaroollada Gelidda Adeegsadaha BISAN, buugga 8.1 Nuqulkiisa 1.0 oo ku taariikhaysan Luulyo 2017 ayaa wuxuu bixinayaa isku-xiriirsanaanta shaqada ee ku saabsan geeddi-socodka adeegsadayaal cusub loogu oggolaanayo hannaanka BISAN. Geeddi-socodka wuxuu u baahan yahay in oggolaansho rasmi ah laga helo madaxda waaxaha ay khusayso abuurista adeegsadayaasha cusub ee hannaanka BISAN.

Codsiyada gelidda hannaanka BISAN waxaa qabta Agaasimaha Waaxda ICT kaas oo u qoondeeya mudnaanaha hannaanka adeegsadaha cusub sida uu qeexay madaxa waaxda ay khuseyso waxaanna ansixiya Agaasimaha Waaxda Khasnadda. Waxaannu u-kuurgalnay muunadaha kuwa cusub ee ku soo biiray ee loo oggolaaday in ay galaan Hannaanka BISAN waxaanna oggaaney in geeddi-socodka la raacay, hase-yeeshee, war-isgaarsiinta u dhaxeysa ayaa badanaa ahayd mid afka ah oo ma ahayn mid iimayl la isku dhaafsanayo.

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

Dib-u-eegisteenna ku aaddan hirgelinta Hannaanka BISAN ayaa muujisay waxyaabahan soo socda:

a) La'aanta habraac rasmi ah oo lagu ogeysiinayo Agaasimaha waaxda IT in uu hawlgelinta ka joojiyo koontooyinka adeegsadaha waqtigii loo baahnaa ee shaqaalaha shaqada uga tagay midkood iscasilaad ama shaqo ka joojin. Waxaan oggaaney qaar ka mid ah xisaabaadka adeegsadaha ee shaqaalaha ka tagey hay'adda in ay weli ahaayeen kuwo hawlgal ah xisaabaadkoodana weli hawgelinta lagama joojin.

b) Waxaan kaloo oggaaney daldaloollo maadaama qaar ka mid ah Foomamka Gacan Ku Haynta Adeegsadaha in aan sidii la rabay ugu buuxin faahfaahinada lagama maarmaanka ah Madaxa Waaxda ay khuseyso oo loo baahnaa tusaale ahaan xuquuqaha gelidda ee ku qornaa foomamka muunada ahaa si ku habboon calaamad sax ah looma saarin.

c) La'aanta dib-u-eegista gelidda adeegsadaha ee muddo ka-dibba mar lagu sameeyo hawlaha ay qabteen adeegsadayaasha si loo oggaado haddii ay jiraan waxyaabo sharciga ka baxsan ama gelidda adeegsadaha ee aan habboonayn oo keeni karta diiwaangelinta macaamulaad maaliyadeed ee aan la oggolayn.

d) Waxaan oggaaney in summadaha iyo eray-sireedka lagu galo xisaabta adeegsadaha "Maamulaha" ee BISAN ay wadaagaan Agaasimaha Waaxda ICT iyo kaaliyihiisa, taas oo leh rukhsadaha heerka sare ah oo loogu baahan yahay maamulka hannaanka. Tani lagama joojin xitaa ka-dib markii Agaasimaha Waaxda ICT-ga uu ka soo noqday fasaxa taas oo keeni karta gelidda aan la oggolayn ee hannaanada muhiimka ah waxaanna dhacaysa isla-xisaabtan la'aan marka ay dhacdo in xogta hannaanka ay bannaanka u baxdo. Waxaan kaloo oggaaney in magaca iyo eray-sireedka lagu galo hannaanka ee Agaasimaha Waaxda ICT ee ku jira hannaanka maareynta hantida in meesha laga saaray isaga oo aan oggeyn. Hawlaha uu kaaliyaha ka qabanayay hannaanka dib looma eegin.

Summad	Magac oo Buuxa	La-hawlgeliyay	La-adeegsadey	Beddelidii Ugu Dembeysay ee Password-ka
ADMIN	Admin	RUN	RUN	28/09/2019 09:23:39
ICT	ICT Department	RUN	RUN	09/01/2019 08:25:01

e) Hannaanka RMS, waxaan oggaaney in ay jiraan LABA xisaabaha maamulka ah oo hawlgeli kara "ADMIN" iyo "ICT", iyada oo beddelidii ugu dembeysay ee password-ka ay ahayd "9/28/2019 9:23:39 subaxnimo" iyo "1/9/2019 8:25:01 subaxnimo" sida ay isugu xigaan. Waxaan kaloo oggaaney dhowr xisaabaad oo aan dhaqdhaqaaq lahayn in ay ka jiraan hannaanka kuwaas oo weli hawlgel kara tan iyo 2018.

f) Waxaan oggaaney in uu jiro dib-u-dhaca ka noqoshada gelidda hannaanada ICT iyo in aannu jirin habraac rasmi ah oo lagu ogeysiiyo agaasimaha IT in uu hawlgelinta ka joojiyo xisaabaadka adeegsadaha ee shaqaalaha shaqada iscasilay ama kuwa shaqada laga joojiyay. Waxaan oggaaney xaalado xisaabaha adeegsadaha Hanaanka BISAN oo Wasaaradda ka tagay balse xisaabahooda aan weli hawlgalka laga joojin.

Waxyaabaha ka dhalan kara:

a) Aqoonsiyada shaqaalaha shaqada laga joojiyay ayaa waxaa weli laga yaabaa in ay ku shaqeeyaan hannaanka/system-ka waxaanna loo adeegsan karaa in si qaldan loogu fuliyo macaamulaad maaliyadeed, macaamulaadka noocaas ahna kaliya ma noqon doonaan kuwo aanan la oggolaan balse waxaa kaloo dhici karta in aan la iskula xisaabtamin.

b) In aannu jirin dib-u-eegis habboon oo lagu sameeyo Foomamka Gacan-ku-haynta Adeegsadaha, si loo xaqiijiyo haddii sidii la rabay loo buuxiyay iyo in xuquuqaha adeegsadaha habboon in calaamad sax ah la saaray, waxaa jirta halis ah in la bixiyo mudnaano aan habboonayn, iska horimaanaya ama xad-dhaaf ah oo la siiyo adeegsadayaal, taas oo keeni karta gelidda hannaanka oo aan la oggolayn.

c) La'aanta dib-u-eegista gelidda adeegsadaha ee muddo ka-dibba mar la sameeyo, gelidda xad-dhaafka ah ee adeegsadayaasha ayaa sii jiri karta waxaanna laga yaabaa in aan goor hore la aqoonsan hawlgallada leexsan (aan caadiga ahayn) ee hannaanka. Tani waxay cawaaqib-xumo ku reebi kartaa hawlgallada sida in wax isdabamarin ah lagu sameeyo xogta muhiimka ah ee lagu kaydiyay hannaanka. Xisaabaadka adeegsadaha ayaa sidoo kale laga yaabaa in xuquuqo xad-dhaaf ah ay u qoondeeyeen maamulayaasha hannaanka, si ula-kac ah ama si aan ula-kac ahaynba, taas oo ka dhan ah mas'uuliyadaha shaqo ee adeegsadaha.

d) Marka la wadaago summadaha iyo eray-sireedka lagu galo xisaabta Admin-ka, waxaa jirta halis ah haday dhacdo in dhibaato loo geysto hannaanka ama lagu xadgudbo xogta in ay adkaato isla-xisaabtanka shaqsiyaadka ka shaqeeya waaxda ICT. Mas'uuliyadda fulinta kantaroolada lama daba-raaci karo maadaama aanan la cayimin fuliyaha kantaroolka.

e) Xisaabaha adeegsadaha ee aan dhaqdhaqaaqa lahayn waa bartilmaameedka sahlan ee weerarada maadaama burcadda internet-ka ay inta badan raadiyaan habka ugu fudud uguna dhaqsiyaha badan. Hal dariiq oo sidaa lagu sameeyo waa iyagga oo u maraya xisaabaha adeegga iyo adeegsadaha ee aanan la isticmaalin.

f) La'aanta kantaroollada oggaanshaha iyo dib-u-eegista muddo ka-dibba lagu sameeyo hawlaha ay qabtaan maamulayaasha IT-ga iyo adeegsadayaasha awoodda leh kuwaas oo doorar maamul ku leh dhammaan buugaagta muhiimka ah ayaa waxaa ay keeni kartaa xadgudub aan la oggaan ee xuquuqaha gelidda iyo wax isdabamarinta xogta ku kaydsan hannaanka.

Qiimeynta Heerka Mudnaanta:

Mudnaanta 1aad – Tallaabo sixid degdeg ah ayaa loo baahan yahay

Soo-jeedimo:

Waxaan ku talinaynaa:

a) Xisaabaha adeegsadaha ee la aqoonsaday ee uu iska lahaa shaqaalaha iscasilay ama shaqada laga joojiyay waa in si degdeg ah hawlgelinta looga joojiyaa waanna hannaanka hawl ka joojinta adeegsadaha oo rasmi ah la hirgeliyaa oo lala socda si loogala noqdo xuquuqaha gelidda adeedsadayaasha ee ka tagay hay'adda. Waxaa intaa dheer, in ay Dowladdu diyaariso, ansixiso oo diiwaangeliso habraac jaango'an oo lagu nidaaminayo hannaankan looga noqonayo gelidda adeegsadaha. Marka shaqaale uu hay'adda ka tago, Agaasimaha IT-ga waa in waqtigii loo baahnaa lagu wargeliyo si loo xaqiijiyo in xisaabta hawlgelinta si degdeg ah looga joojiyo

b) Foomamka Gacan ku haynta Adeegsadaha waa in sidii la rabay loo buuxiyaa ka-dibna la xaqiijiyaa iyada oo madaxa waaxda ay khuseyso calaamad sax ah saarayo qaybta xuquuqaha adeegsadaha ee ku habboon. Foomku waa in ay sidoo kale saxiixaan dhammaan shaqsiyaadka loo baahan yahay.

c) Dowladdu waa in ay tixgelisaa in ay sameyso Dib-u-eegista Gelidda Adeegsadaha (UAR) muddo ka-dibba mar la sameeyo ama Dib-u-xaqiijinta Xisaabta, oo ah tallaabo muhiim ah oo ka mid ah maareynta xisaabta adeegsadaha si loo qiimeeyo gelidda adeegsadaha iyo in la qiimeeyo xuquuqaha gelidda ee loo qoondeeyay.

d) Waxaan ku talinaynaa in laga noqdo summadaha iyo eray-sireedka lagu galo xisaabta admin-ka ee la wadaago iyo in kaaliyaha IT-ga loo abuuro xisaab ku meelgaar ah.

e) Xisaabaha adeegsadaha aan dhaqdhaaqa lahayn waa in hawlgelinta laga joojiyaa, tusaale ahaan ka-dib 30 maalmood oo dhaqdhaqaaq la'aan ah.

f) Waxaan ku talinaynaa in hawlaha Maamulaha Hannaanka uu kantaroolo, la socdo oo uu xaqiijiyo qof ku ku habboon, aqoon u leh oo ka tirsan Wasaaradda, kaas oo hubin kara sababaha uu ku sheegay Maamulaha Hannaanka wax-ka-beddel kasta ee lagu sameeyay hannaanka.

Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Waafaqsanahay

Faallooyinkii ay ka bixisey MOF - JSS:

Agaasimaha ICT-ga ayaa dib-u-eegi doona kantaroollada hadda wuxuunna xaqiijin doonaa dib-u-eegis joogto ah oo hannaanka lagu sameeyo in la hirgeliyo, in la cusboonaysiiyo xuquuqaha gelidda adeegsadaha, foomka gacan ku haynta adeegsadaha in la buuxiyo iyo xisaabaha adeegsadaha aan dhaqdhaqaaqa ka jirin in hawlgelinta laga joojiyo.

Qorshe Hawleedka Wasaaradda Maaliyadda:

Dib-u-eegista hannaanka oo muddo ka-dibba mar la sameeyo waa in la sameeyaa, aqoonsashada xisaabaha aan dhaqdhaqaaqa lahayn iyo tallaabada sixitaanka ee la qaadayo.

Cidda ka mas’uulka ah iyo taariikhda:

Agaasimaha ICT-ga waana muddo dhexe

Waxyaabihii la ogaadey Ir°: 13aad	**Cinwaanka:** Furitaanka xisaabaad banki cusub oo aan la oggolaan

Shuruudaha:

Qodobka 3.3 ee dhabbetusayaasha bankiga ayaa Sheegaya in aanan xisaab banki la furi karin ama la hawlgelin karin ama la sii wadi karin in loo hawlgeliyo iyada oo la dhigayo iyo/ama lagala soo baxayo lacagaha dowladda iyada oo aan Wasiirka laga haysan oggolaansho cad oo qoraal ah iyo in xaaladaha uu Wasiirku go'aamiyo. Waxay kaloo ay sii sheegayaan in aanan la oggolaan in la furo xisaab banki cusub haddii tas-hiilaadyo banki oo habboon ay horay u jireen oo Wasiirku u arko in ay ku filan yihiin ujeeddooyinka Wasaaradda/Waaxda.

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

Dib-u-eegisteenna, ayaa waxaan ku oggaaney xaalado xisaabo banki la fursay 2018, oo aan lagu taageerin warqado oggolaansho Wasiirka iyada oo la raacayo sida ku cad dhabbetusayaasha bankiga - Qodobka 3.3. Xaaladaha qaar taageeradu waxay ahayd nuqullo laga soo bixiyay warqadaha loogu talagalay xisaabta TSA.

Waxyaabaha ka dhalan kara:

Ka gaabinta in loo hoggaansamo Qodobka 3.3 ayaa waxay kordhinaysaa halista furitaanka xisaabo cusub iyada oo horey u jireen tas-hiilaadyo banki ku filan ujeeddooyinka Wasaaradda/Waaxda.

Waxaa intaa dheer, hawsha macaamulaadka lacag-bixinnada iyo qabashada ee Dowladda in la socodsiiyo iyada oo aannu jirin hannaanka kantaroolka caadiga ah ee jira sidaas darteedna aan lagu diiwaangelin bayaannada maaliyadeed ee iskudhafan ee Dowladda.

Qiimeynta Heerka Mudnaanta:

Mudnaanta 1aad – Tallaabo sixid degdeg ah ayaa loo baahan yahay

Soo-jeedimo:

JSS waa in ay haysaa foomka codsiga qoraalka ah ee furitaanka xisaabaha banki ee Wasiirka Wasaaradda Maaliyadda ay u soo gudbiyeen wasaaradda/hay'adda ay khuseyso oo bixinaya sababaha iyo ujeeddada loo furayo xisaabaha bankiga oo la ansixiyay, tilmaamaha qoraalka ay Khasnaddu u dirtay bankiga si uu u furo xisaabta iyo saxiixyada gaarka ah ee saraakiisha loo oggol yahay in ay saxiixaan jeeggaga la bixiyo iyada oo la raacayo buugga habraaycada xisaabaha bankiga.

Faallooyinkii ay ka bixisey MOF - JSS: Ma Waafaqsanin

Dhammaan xisaabaha bankiga ee JSS waxaa loo maareeyaa si waafaqsan Xeer-nidaamiyaha 5aad iyo Tilmaamaha waxaa ayna leeyihiin warqaddo oggolaansho oo uu bixiyay Wasiirka. Sidoo kale, bankiga ma aqbalayo codsi lagu furayo xisaab banki iyada oo aan la wadan warqad oggolaansho ka timid Wasiirka Maaliyadda iyo foomka taageerayda in la furo xisaabta bankiga.

Qorshe hawleedka:

Aan Ku Habboonayn

Cidda ka mas’uulka ah iyo taariikhda:

Aan Ku Habboonayn

Faallooyinka dheeraadka ah ee Hanti-dhowraha:

Waxaannu ku adkaysanyaa in ay jiraan waxyaabihii la ogaadey. Warqadaha oggolaanshaha asalka looma wadaagin dib u eegisteenna.

Waxyaabihii la ogaadey Ir°: 14aad	**Cinwaanka:** Lacagaha laga helay deeq-bixiyayaasha oo ka duwan tan ku xusan Bayaannada Maaliyadeed

Shuruudaha:

Waxyaabaha ugu muhiimsan ee loo baahan yahay si loo hubiyo in la helo faylal maaliyadeed sax ah oo dhammeystiran waa siyaasado iyo habraacyo kantarool maaliyadeed oo taabogal ah. Kantarool maaliyadeed oo muhiim ah waa xaqiijinta in dhammaan lacagaha laga helo deeq-bixiyeyaasha loo diiwaangeliyo si habboon iyo in muddo ka-dibba mar la iswaafajiyo diiwaannada deeq-bixiyeyaasha.

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

Iyada oo lagu saleynayo xaqiijinnada la helay, waxaan ogaaney kala duwanaansho u dhaxeeya kaashka sida tooska ah loogu xawilay Xisaabta Mideysan ee Waaxda Khasnadda (TSA) sida ku cad xaqiijinnada deeq-bixiyayaasha iyo qaddarada lacagaha lagu diiwaangeliyay Bayaannada Maaliyadeed oo ah sida soo socota;

Deeq-bixiyaha	**Qaddarka sida ku cad Bayanka Maaliyadeed USD**	**Qaddarka sida ku cad Xaqiijinta Deeq-bixiyaha USD**	**Kala-duwanaanshaha USD**
ASI Premis	140,866	135,709	5,157
SSF	-	669,000	(669,000)
DRC	668,738	673,758	(5,020)
GIZ	1,320,508	1,491,305	(170,797)
ADRA	6,760	-	6,760
Wadarta Guud	**2,136,872**	**2,969,772**	**(832,900)**

Waxyaabaha ka dhalan kara

Waxaa jira halis ah in dakhliga deeq-bixiyeyaasha la yareeyay/hoos loo dhigay sidaas darteedna looga been sheego bayaamada maaliyadeed ee iskudhafan.

Mudnaanta Soo-jeedinta:

Mudnaanta 2aad - Tallaabo cayiman oo degdeg ayaa loo baahan yahay.

Soo-jeedimo:

Wasaaradda Maaliyadda waa in ay had iyo jeer la xiriirtaa deeq-bixiyayaasha kala duwan ka hor inta aysan diyaarin Bayaamada maaliyadeed ee Iskudhafan ee Dowladda si ay u hesho xaqiijinta qaddarada lacagaha loo soo diray intii sannadka lagu guda jiray, waa in ay iswaafajiyaan kala-duwanaansho kasta ee ka dhallanaya waqti ku filan si ay u ballan-qaadaan saxnaanta macluumaadka ku xusan bayaamada maaliyadeed si looga fogaado khalad la taaban karo.

Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Ma Waafaqsanin:

Faallooyinkii ay ka bixisey MOF - JSS:

Wasaaradda waxay ugu warbixisay dhammaan maaliyadaha ay deeq-bixiyayaasha ka heshay ee hannaanka ku jira bayaanka maaliyadeed, si aad u hesho deeqaha DRC iyo SSF fadlan u noqo qoraalka 26aad ee Bayaanka Maaliyadeed, mashruuca waxaa si wadajir ah u fuliyay DRC/SSF. Waxaa kaloo jiray lacag-bixinno dhinac saddexaad oo ay sameysay SSF, u noqo qoraalka 28.1 ee bayaamada maaliyadeed.

JSS waxaa ay ADRA ka heshay lacag dhan USD$ 6,760 oo loo soo marsiiyay xisaabta Mideysan ee Waaxda Khasnadda, hase-yeeshee intii lagu guda jiray sannadka dhammaadey 31ka Disembar 2018, JSS waxaa ay dirtay xaqiijinta deeq-bixiyaha balse wax jawaab ah lagama helin. Kala-duwanaanshaha GIZ ayaa ka dhashay kharash dhinac saddexaad oo ay bixisay iyada oo ka wakiil ah JSS, sidoo kale wax jawaab ah lagama helin deeq-bixiyaha oo la xiriira warqadda xaqiijinta deeq-bixiyaha.
Qorshe Hawleedka: Aan Ku Habboonayn
Cidda ka mas'uulka ah iyo taariikhda: Aan Ku Habboonayn
Faallooyinka dheeraadka ah ee Hanti-dhowraha: Waxaannu ku adkaysanyaa in ay jiraan waxyaabihii la ogaadey. Wasaaradda maaliyadda Ma bixin iswaafajinnada kala-duwanaanshaha.

Waxyaabihii la ogaadey Ir°: 15aad	**Cinwaanka:** Ka-gaabinta u hoggaansamidda Warbixinta Maaliyadeed ee Saddexdii Biloodba loo baahnaa in mar la sameeyo

Shuruudaha:

Sida ku cad Xeerka PFM, 2017, qodobka 32(4) "Si ku fadhida macluumaadka laga helo Hay'ad/Wasaarad kasta oo kharash-gareyneysa miisaaniyad, Wasiirku waa in uu soo saaraa warbixin mideysan oo saddex-biloodle ah oo ka kooban macluumaadka fulinta miisaaniyadda iyo dakhli-ururinta ee qiyaasihii ku jirey Miisaaniyadda Dowlad-goboleedka Jubbaland ee Soomaaliya. Warbixintan waa in ay Madaxweynaha, Baarlamaanka iyo dadweynaha ku heli karaan muddo afartan iyo shan (45) maalmood ah ka dib marka ay dhammaato muddada saddexda bilood ah. Qaabka warbixinnadan billaha iyo kuwa saddex-biloodlaha ah ay yeelanayaan waxaa qori doona xeer-nidaamiyeyaal hoos yimaada Xeerkan"

Waxaa intaa dheer, Qodobka 6.4.4 ee Xeer-nidaamiyaha 6aad ee Xeerka PFM, 2017 ee ku saabsan Warbixinnada Saddex-biloodlaha ah in uu Dhigayo "6.4.4. Warbixinta saddex-biloodlaha ah ee mideysan ee dakhliga iyo kharashaadka ee loogu baahan yahay u gudbinta baarlamaanka iyo guud ahaan dadweynaha si waafaqsan Qaybta 31(4) ee Xeerka Maareynta Maaliyadda Maamulka/Dadweynaha, waana in loo diyaariyo si waafaqsan xisaabaadka kaashka ku dhisan ee IPSAS, iyada oo looga warbixinnayo miisaaniyadda iyo qiyaasaha isaga oo barbardhigaya lacagta dhab ahaantii la qaadey iyo kuwa la kharash-gareeyey, oo ay kaabayaan qoraallo la socda warbixinta oo tilmaamaya sababaha kala-duwanaanshaha ka badan amaka yar 10% qiyaasaha iyo miisaaniyadda. Waa in uu warbixinta ka dhigaa mid ay dadweynuhu heli karaan waana in ay ku jirto in ugu yaraan la geliyo barta internet-ka ee Wasaaradda Maaliyadda".

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

Waxaan oggaaney in JSS aysan bixin warbixinnada saddex-biloodlaha ah ee mideysan ee ku saabsan dakhliga iyo kharashaadka ee loo baahnaa in loo gudbiyo Baarlamaanka iyo guud ahaan dadweynaha ee dhammaan warbixinnada saddex-biloodlaha ah ee sannadka 2018.

Waxyaabaha ka dhalan kara

Waxaan loo hoggaansamin Xeerka PFM taas oo dib u dhac u geeni karta go'aan gaarista degdegga ah ee ku salaysan Bayaamada Maaliyadeed.

Soo-jeedimo:

Wasiirka Maaliyadda waa in uu dhaqangeliyaa habab lagu hubinayo diyaarinta iyo soo gudbinta Bayaamada Maaliyadeed ee saddex-biloodlaha ah iyada oo la raacayo dhabbetusayaasha u degsan.

Mudnaanta Soo-jeedinta:

Mudnaanta 2aad - Tallaabo cayiman oo degdeg ayaa loo baahan yahay.

Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Qayb Ahaan Ma Waafaqsanin

Faallooyinkii ay ka bixisey MOF - JSS:

Wasaaradda Maaliyadda waxay diyaarisay dhammaan warbixinnada saddex-biloodlaha ah waxayna ku daabacday barta internet-ka wasaaradda, hase-yeeshee looma gudbin baarlamaanka.

Qorshe Hawleedka:

In warbixinnada saddex-biloodlaha ah loo gudbiyo Baarlamaanka.

Cidda ka mas'uulka ah iyo taariikhda:

Agaasimaha Guud waanna Degdeg

Waxyaabihii la ogaadey Ir°: 16aad	**Cinwaanka:** Hiigsiga qiyaasaha miisaaniyad sannadeedka oo xad-dhaaf ah

Shuruudaha:

Xeerka PFM wuxuu Dhigayaa "Ka dib marka uu Baarlamaanku ansaxiyo Miisaaniyad-Sanadeedda, Wasiirku waa in uu: Marka wasaaradda, hay'adda ama wakaaladda ay mas'uul ka yihiin dakhli-ururin, ka dalbado in ay diyaariyaan qorshe-sanadeed dakhli ururin oo loo kala jejebiyey bil-bil (bil kasta)"

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

a) Waxaan oggaaney in qiyaasaha miisaaniyadda JSS ee sannadka dib loo eegayay in aysan caqligal ahayn, keliya 65% ee dakhliga miisaaniyadda la dejiyay ayaa la helay oo sidan ayay xaaladdu ahayd labadii sano ee la soo dhaafay sida lagu muujiyay shaxda hoose:

Sannadka	Lacag-qabashada	Qiyaasta Kama-dambeysta ee Qoondeynta	Qaddarada dhabta ah ee rumooway	Farqiga u Dhaxeeya	Boqolkiiba Inta La Xaqiijiyay
2018	Canshuuraha	14,553,841	10,514,568	4,039,273	72%
	Deeqaha	11,584,196	6,468,949	5,115,247	56%
	Dakhliga kale	892,410	522,188	370,222	59%
	Wadarta Guud	**27,030,447**	**17,505,705**	**9,524,742**	65%
2017	Canshuuraha	13,924,824	12,511,313	1,413,511	90%
	Deeqaha	5,712,763	3,753,912	1,958,851	66%
	Dakhliga kale	862,902	812,180	50,722	94%
	Wadarta Guud	**20,500,489**	**17,077,405**	**3,423,084**	83%
2016	Canshuuraha	4,496,188	4,739,466	594,349	105%
	Deeqaha	3,507,219	1,750,019	1,757,200	50%
	Dakhliga kale	241,089	248,163	1,074,500	103%
	Wadarta Guud	**8,244,496**	**6,737,648**	**3,426,049**	**82%**

b) Waxaan oggaaney in Dowladdu aysan diyaarin qorshayaasha dakhliga bilaha ee ah sida loo baahan yahay ee ku cad Xeerka PFM ee 2018.

Waxyaabaha ka dhalan kara:

a) Diiwaanno miisaaniyadeed sax ah iyo qiyaaso qoondo oo si fiican looga soo fikiray la'aan, Dowladda waxaa laga yaabaa in aysan awoodin in ay miisaaniyadda u adeegsato sida qalab qorsheyn oo wax-ku-ool ah ahaan.

b) Qorsheyn dakhli oo muddo ka-dibba mar la sameeyo la'aan waxay horseedi kartaa sunsunka lacagaha caddaanka ah oo hooseeya/dakhli yaraansho taas oo hakin karta hawlgallada muhiimka ah ee Dowladda.

Mudnaanta Soo-jeedinta:

Mudnaanta 2aad - Tallaabo cayiman oo degdeg ayaa loo baahan yahay.

Soo-jeedimo:

Wasaaradda Maaliyadda ee HSS waa in ay hubisaa;

a) Marka ay diyaarinayso miisaaniyadaha sannadka, qaddarada lacagaha qoondada la qiyaasay waa in laga soo xigtaa xogta isbeddeladii hore, qabashada lacago maskaxda laga sawirto oo ah qaab dakhli iyo waqtiyada dhaqaalaha ee lagu jira, wixii kala duwanaansho miisaaniyadeed ahna in la iswaafajiyayo waqtigii loo baahnaa.

b) Dowladdu waa in ay kordhisaa meelaha dakhliga ka soo galo si ay u xaqiijiso qiyaasaha miisaaniyadda in ay caqligal noqdaan oo badanaana lagu maalgaliyo dakhliyada maxalliga ah ee qaababka cashuuraha ah

c) Qorsheynta dakhliga bilaha ah waa in loo hirgeliyaa si waafaqsan Xeerka PFM si loo xaqiijiyo Dowladda in aysan dakhli yaraan ku dhicin.

Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Waafaqsanahay

Faallooyinkii ay ka bixisey MOF - JSS:

Hoos u dhaca dakhliga la soo ururiyay waxaa sabab u ahaa Hay'adaha, Wakaaladaha iyo Wasaaradaha ka mas'uulka ah dakhli ururinta waxayna diiradda saarayeen siyaasadaha la xiriira doorashooyinkii 2019 ee soo socday. Sidaa darteed, dakhliga dhabta ah ama rumooway waxaa uu ka yaraa dakhligii la qiyaasay. Sidoo kale, sannadkii 2018 wuxuu ahaa xilli siyaasadeed adag, jidadku way xirnaayeen taas oo gacan ka geysatay hoos u dhaca dakhli ururinta.

Si kastaba ha ahaate, Wasaaraddu waxay ka warqabtaa in arrimaha siyaasadeed aysan saameyn dakhli ururinta waxayna xaqiijin doontaa korjoogteyn joogto ah in ay ku sameyso dakhli ururinta iyo in ay sameyso dib-u-eegis lixdii biloodba mar la sameeyo si ay u go'aamiso haddii Miisaaniyad dheeri ah loo baahan yahay si loo xaqiijiyo in qiyaasaha dakhliga la gaari karo.

Waaxda dakhliga ayaa waxay diyaarin doontaa warbixinnada dakhliga oo bille ah waxaa ayna dib-u-eegi doontaa kala duwanaanshaha u dhaxeeya dakhliga la ururiyay iyo qiyaasaha.

Qorshe hawleedka:

Wasaaraddu waxay xaqiijin doontaa in ay si joogto ah ula-socoto dakhli ururinta iyada oo u eegaysa qiyaasaha haddii loo baahdana in ay soo gudbiso miisaaniyad dheeri ah.

Cidda ka mas’uulka ah iyo taariikhda:

Waaxda Miisaaniyadda iyo Waaxda Dakhliga. Muddo dhexe.

Waxyaabihii la ogaadey lr°: 17aad	**Cinwaanka:** Daldaloollo ka jira Waajibaadka Shaqo ee Hantidhowka Gudaha

Shuruudaha:

Waaxda hantidhowrka gudaha waxaa loogu talagalay in ay qiimo ku darto oo ay sii wanaajiso hawlgallada hay'adda. Waxay hay'adda ka caawisaa in ay gaarto ujeedooyinkeeda iyada oo keenaysa hannaan edboon oo habaysan si loo qiimeeyo oo loo sii wanaajiyo taabogalnimada maareynta khatarta, kantaroolka, iyo geeddi-socodyada maamulka.

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

Dib-u-eegistii aan sameynay, ayaa waxaan ku oggaaney liidashadan soo socda in ay ka jirto shaqada hantidhowrka gudaha.

a) Ka-gaabinta Waaxda Hantidhowrka Gudaha in ay Diiwaanka Khatarta u diyaariso Wasaaradda Maaliyadda in kasta oo xafiiska uu shaqeynayay muddo ka badan 10 bilood.

b) Shaqada hantidhowka gudaha kuma lug laha dib-u-eegista maalinlaha ah ee macaamulaadka s loo xaqiijiyo in waqti habboon xal loo helo ku filaansho kasta ama khaladaad kasta ee la arko.

c) Waaxda shaqaale ku filan ma joogaan waxaa keliya ay leedahay laba shaqaale kuwaas oo aan awoodin in ay bixiyaan dib-u-eegisyada hantidhowrka gudaha oo hufan.

Waxyaabaha ka dhalan kara:

Haddaan shaqada hantidhowrka gudaha loo qaban si hufan oo dad ku filan, Wasaaradda Maaliyadda waxaa ka maqnaanaya qalab maareyn muhiim u ah la-socoshada hawlgallada iyo go'aan qaadasho waqtigii loo baahnaa dhaca si loo xaqiijiyo ka hortagga iyo oggaanshaha hore ee wax-isdabamarin ama khaladaad kasta khayaamo ama ilduul mid uu ku yimaadaba.

Mudnaanta Soo-jeedinta:

Mudnaanta 2aad - Tallaabo cayiman oo degdeg ayaa loo baahan yahay.

Soo-jeedimo:

JSS waa in ay hubisaa in xafiiska hantidhowrka gudaha ay ka hawlgalaan shaqaale ku filan si loo helo hawlgallada wax-ku-oolka ah ee hantidhowrka gudaha.

Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Ma Waafaqsanin

Faallooyinkii ay ka bixisey MOF - JSS:

Dib-u-eegista macaamulaadka maalinlaha ah ma ahan shaqada hantidhowrka gudaha sida ku cad axdiga hantdhowrka gudaha iyo habka xilgudashada ugu wanaagsan, hase-yeeshee, baarayaasha hantidhowrka gudaha waxay dib-u-eegaan kantaroolada gudaha ee Wasaaradda Maaliyadda ee Jubbaland waxayna Wasiirka kala taliyaan arrimaha kantaroolka muhiimka ah.

Waxaa intaa dheer in diyaarinta Diiwaanka khatarta ay tahay doorka guud ee dhammaan waaxda, hase-yeeshee, hantidhowrka gudaha waxaa uu hormuud ka noqon doonaa hannaanka diyaarinta diiwaanka khatarta ee Wasaaradda.

Iyada oo sabab u ah helitaanka miisaaniyadda, Wasaaradda waxay raadin doontaa qaab ay ku qorayso shaqaale dheeraad ah oo ka shaqeeya waaxda hantidhowrka gudaha.

Cidda ka mas'uulka ah:

Xoghayaha Joogtada ah waanna Muddo Dhexe.

Qorshe hawleedka:

In la diyaariyo diiwaanka khatarta ee Wasaaradda Maaliyadda ee Jubbaland

Taariikhda La Qiyaasay in la Dhammeyn doono:
Xoghayaha Joogtada ah waanna Muddo Dhexe.

Waxyaabihii la ogaadey lr°: 18aad	**Cinwaanka:** Kala-soocidda qabashada iyo lacag-bixinnada oo khaldan

Shuruudaha:

Qaybta 8.2 (a & d) ee Xeerka Maareynta Maaliyadda Maamulka/Dadweynaha ee 2017 wuxuu Dhigayaa, "Dhammaan wax-is-dhaafsiyada maaliyadeed, dakhli iyo kharashaadba, waa in la qaabeeyaa lana kala soocaa iyada oo la adeegsanayo isla kala-sooca (baadi-sooca) loo adeegsano miisaaniyadda iyo xisaabaadkaba." Xeerarkan soo socda ayaana hagaya:

- Marka ay ku habboon tahay, kala-soocidahan waa in loo qaabeeyaa qaab ay ula jaanqaadi karaan jaangooyooyinka caalamiga ah ee la-isla oggol yahay ee ay qeexeen xeer-nidaamiyeyaasha la soo saarey iyada oo laga ambaqaadayo Xeerkan. Miisaaniyadda mideysan ama qoondeymaha dheeriga ah, kala-soocidda (baadi-soocyada) miisaaniyadda waxaa loo sameyn karaa kharashaadka sirta ah.
- Kharashaadka iyo lacagaha kale ee la bixiyo waxaa loo kala soocayaa iyada oo lagu saleynayo unugga maamul/hay'adeed ee mas'uulka ka ah bixintiisa, iyada oo loo qoondeynayo heerka hay'adda kharash-gareyneysa, waxaana loo sii kala sooci doonaa si waafaqsan kala-soocidda dhaqaale iyo kala-soocidda kale ee ay qeexi doonaan xeerarka hoos imaanaya Xeerkan.

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

Waxaan oggaaney xaalado qabashada iyo lacag-bixinnada si khaldan loo kala soocay sida lagu faahfaahiyay Lifaaqa 6aad.

Waxyaabaha ka dhalan kara:

Waxaa jira halis ah in bayaamada maaliyadeed ay khaladaad ku jiraan.

Mudnaanta Soo-jeedinta:

Mudnaanta 2aad - Tallaabo cayiman oo degdeg ayaa loo baahan yahay.

Soo-jeedimo:

Maamulka waa in uu xaqiijiyaa macaamulaadka in si sax ah loo kala sooco iyada oo la raacayo shaxda xisaabaha laguna saleynayo dabcigooda. Waa in ay baaraan dhammaan macaamulaadka sida khaldan loo kala soocay ka-dibna waa in ay u gudbiyaan diiwaannada guud (joornaalada) ee sixitaanka.

Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Waafaqsanahay

Faallooyinkii ay ka bixisey MOF - JSS:

Waaxda khasnadda waxay macaamulaadka ku diiwaangelin doontaa summadda kharashka saxda ah ee uu la xiriiro, Wasaaradda waxay xaqiijin doontaa in si sax ah loo diiwaangeliyo dhammaan qabashada iyo lacag-bixinnada.

Cidda ka mas'uulka ah:

Qorshe hawleedka:

In dib-u-eegis joogto ah lagu sameeyo dokumentiga iyo xaqiijinta macaamulaadka hannaanka in si sax ah loo diiwaangeliyo ka hor inta aanan lacag-bixinta la ansixin.

Taariikhda La Qiyaasay in la Dhammeyn doono:

Agaasimaha Khasnadda. Muddo dhexe

Waxyaabihii la ogaadey Ir°: 19aad	**Cinwaanka:** Ka gaabinta dokumentiyada taageeraya in lagu shaabadeeyo "LA BIXIYEY"
Shuruudaha: Waxyaabaha ugu muhiimsan ee loo baahan yahay si loo hubiyo in la helo faylal maaliyadeed sax ah oo dhammeystiran waa siyaasado iyo habraacyo kantarool maaliyadeed oo taabogal ah. Kantarool maaliyadeed oo muhiim ah waa in la baajiyo dhammaan dokumentiyada taageeraya lacag-bixinta la bixiyay iyada oo lagu shaabadaynayo "LA BIXIYEY" si looga sooco ama saaro kharashaadka aan la bixin iyo si loo yareeyo suuragalnimada lacag-bixinnada in dhowr jeer la bixiyo iyada oo lagu saleynayo isla dokumentiyada. **Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:** Waxaan oggaaney dhammaan fawjarrada Lacag-bixinta kharajka iyo dokumentiyada taageeraya in aan lagu shaabadeyn "LA BIXIYEY".	
Waxyaabaha ka dhalan kara Ka-gaabinta in lagu muujiyo dokumentiyada "LA BIXIYEY" ayaa kordhineysa suurtagalnimada in lacag-bixinno dhowr jeer la bixiyo oo lagu saleynayo isla dokumentiyada isku mid ah.	
Mudnaanta Soo-jeedinta: Mudnaanta 2aad - Tallaabo cayiman oo degdeg ayaa loo baahan yahay	
Soo-jeedimo: Wasaaradda Maaliyadda waa in ay hubiso in macaamulaadka isla goobta uu ka dhacay lagu geliyo barnaamijka xisaabaadka.	
Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Waafaqsanahay	
Faallooyinkii ay ka bixisey MOF - JSS: Waaxda Khasnadda waa in ay hubisaa dhammaan dokumentiyada lacag-bixinta in lagu shaabadeeyo "LA BIXIYEY" iyo in loo fayl-gareeyo hantidhowr/baaris.	
Qorshe hawleedka: Dhammaan dokumentiyada taageeraya in lagu shaabadeeyo "LA BIXIYEY"	
Cidda ka mas'uulka ah iyo taariikhda: Agaasimaha Khasnadda. Degdeg ah	

Waxyaabihii la ogaadey lr°: 20aad	**Cinwaanka:** Liidashooyinka maareynta hantida

Shuruudaha:

Qodobka 3.2 ee mas'uuliyadda hoos timaadda xeer-nidaamiyaha 9aad (Siyaasadda Hantida Raasamaalka ah) ee Xeerka PFM ee 2017 wuxuu Dhigayaa "Agaasimaha Guud (ama cidda u dhiganta) waxaa uu cid u wakiilan karaa waajibaadyada isuduwidda soo-tirinta hantida la taaban karo, sidoo kale hubinta soo-iibsashada/helidda, wareejinta, iyo ka-takhalusidda hantida raasamaalka ah u wakiilan karaa cid gelisa Diiwaanka Dhexe ee Hantida."

Intaa waxaa dheer, Qodobka 3.3 ee xeer-nidaamiyaha 9aad (Siyaasadda Hantida Raasamaalka ah) ee Xeerka PFM ee 2017 oo Dhigaya "Wasaaradda Maaliyadda waa in ay maamushaa Diiwaanka Dhexe ee Hantida Raasamaalka ah ee guud ahaan dowladda, kaas oo ay tahay in uu maamulo Agaasimaha Guud ee Wasaaradda Maaliyadda. Hay'adaha waxaa ay goonidooda u lahaan karaan Diiwaan Hantida Raasamaalka ah oo iyaga u gaar ah si ay ugu adeegsadaan maareynta hantida ee hay'adda dhexdeeda, hase-yeeshee, diiwaanka dhexe ee ay maamusho Wasaaradda Maaliyadda ayaa ah diiwaanka rasmiga ah ee dowladda waxaana guud ahaan hantidhowrka iyo waxbixinnada hantida raasamaalka ah loo fiirinayaa diiwaanka goobta dhexe laga maamulo."

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

a) Diiwaanka Hantida ee ku jira hannaanka AMS ma lahayn qiimaha hantida.

b) Diiwaanka hantida laguma diiwaangelin hantidii la soo iibiyay sannadka 2018. Waxaa intaa dheer, in hantida la soo iibiyay sannadka in aan lagu darin qorshaha wax-soo-iibsiga ee sannadlaha ah, lacag-bixinta la siiyay kuwa wax laga soo iibsadayna laguma taageerin warqadda guddoonka alaabta ee kuwa wax laga soo iibsaday.

c) Qaar ka mid ah macaamulaadka lagu diiwaangeliyay diiwaanka hantida ayaa la xiriira kharashaadka kale oo aan ahayn kan hantida.

d) Diiwaanka Hantida ma shaacin qaar ka mid ah hantida ay Dowladdu leedahay sida dhulka, dhismeyaasha iyo gawaarida.

e) Waxaannu sameynay xaqiijinnada dhabta ah ee hantida aan maaliyadda ahayn ee la soo iibiyay 2018 waxaanna oggaaney in hantida aanan la calaamadayn. Tusaalooyin ayaa shaxda hoose lagu muujiyay;

Sharraxaadda Shayga	Nooca	Lambarka Summadda	Qiimaha oo USD ah	Tacliiq
HP LAPTOP 14 bsOXX	Qalab & Mashiin	0039104LJS	650	Hantida lama summadin
QABOOJIYE/AIR CONDITION SGS_T2405L_B2000BTU	Qalab & Mashiin	0071604LJS	1030	Hantida lama summadin
AIR CONDITION SGS_T180S	Qalab & Mashiin	0072104LJS	990	Hantida lama summadin
LAPTOP HP 14-bsOXX	Qalab & Mashiin	0073504LJS	650	Hantida lama summadin
HP LAPTOP 14 bsOXX	Qalab & Mashiin	0040004LJS	450	Hantida lama summadin
LAPTOP HP 14-bsOXX	Qalab &	0073304LJS	650	Hantida lama

	Mashiin			summadin
LAPTOP HP 14-bsOXX	Qalab & Mashiin	0073404LJS	650	Hantida lama summadin
HP PRO BOOK 430G4	Qalab & Mashiin	0040204LJS	600	Hantida lama summadin
HP PRO BOOK 450G1	Qalab & Mashiin	0040404LJS	600	Hantida lama summadin
HP PRO BOOK 430G4	Qalab & Mashiin	0039204LJS	650	Hantida lama summadin

f) Daldaloolladan soo socda ayaa sidoo kale la oggaadey in ay jiraan oo la xiriira Hannaanka Maareynta Hantida:

- Hannaanka si habboon wax loogama beddelin maadaama uu muujinayay 136 waaxood, 132 Wasaaradood iyo 129 Xafiisyo taas oo aan sax ahayn.
- Waxaan oggaaney in ay jireen xisaabo maamule oo ka hawlgalaya hannaanka waxaanna maamulaha IT-ga laga saaray hannaanka. Kaaliyaha IT-ga waxaa loo qoondeeyay xuquuqaha maamule iyo karraani xogeed.
- Waxaan oggaaney in aysan jirrin codsiyada rasmiga ah ee iibka hantida oo la diiwaangeliyay inkasta oo kharashka hantida la geliyay hannaanka, meerto nololeedda hantida (heerarka isbeddelka ee ay hantidu marto) sidoo kale lama sheegin.
- Qorshaha meerto nololeedda hantida si wax-ku-ool ah looma hirgelin si loo maareeyo tirada hantida la hayo
- Hantida qaar waxaa lagu muujiyey hannaanka in ay go'aan suge tahay oo aan wali lagu ansaxin hannaanka.

Waxyaabaha ka dhalan kara:

- Waxaa jiray kantaroolada hantida lagu ilaaliyo oo aan dad ku filnayn taas oo kordhinaysa halista ah in lagu guuldareysto dabagalka hantida iyo iswaafajinta diiwaanka hantida iyo Bayaamada Maaliyadeed.
- Ma jiro hab nidaamsan oo lagula socdo hantida taas oo horseedi karta in hantida la lunsado oo wax-isdabamarin lagu sameeyo.
- Looma hoggaansamin Xeer-nidaamiyaha 9aad ee Xeerka PFM.

Mudnaanta Soo-jeedinta:

Mudnaanta 2aad - Tallaabo cayiman oo degdeg ayaa loo baahan yahay.

Soo-jeedimo:

- In la hubiyo in qiimaha hantida lagu diiwaangeliyo Bayaamada Maaliyadeed iyada oo la raacayo diiwaanka hantida ee sannadka soo iibsiga. Waxaa lagama maarmaan ah in la iswaafajiyo diiwaanka hantida maguurtada ah iyo Bayaamada Maaliyadeed.
- In la hubiyo in diiwaanka hantida la joogteeyo iyada oo lagu qorayo dhammaan macluumaadka muhiimka ah sida qiimaha hantida si loo hubiyo kantarool taabogal ah iyo dabagalka hantida. Tani waa in la sameeyaa iyada oo la qabanayo hawl si buuxda hantida loogu diiwaangalinayo.
- Dowladdu waa in ay xaqiijisaa saxnaashaha macluumaadka iyo xogta ku diiwaangashan Hannaanka Maareynta Hantida iyada oo hubinaysa lambarada summadda ah ee ku dhegan iyo lambarrada taxanaha ah ee ku yaalla hantida in ay isku mid yihiin kuwa ku jira Hannaanka Maareynta Hantida,
- Dowladda waa in ay wax ka beddel ku sameysaa diiwaanka hantida si ay u hubiso in

dhammaan hantida ay Dowladdu leedahay in ay ku jiraan diiwaanka hantida.

- Maamulku waa in uu xoojiyaa habraacyadiisa iyo hannaanada maareynta hantida.
- Qoondeynta xuquuqaha maamulka waa in la kantaroolaa oo dib loo eegaa.
- Dalabaadyada lagu weyddiisanayo soo iibinta hantida waa in la adeegsadaa iyada oo dib loo eegayo ka-dibna la ansixinayo marka hantida loo baahdo in la soo iibiyo.
- Meerto nololeedda hantida waa in ay ahaataa mid cad si ay dad uga caawiso gaarista go'aamo wax soo-iibsi wanaagsan oo xog-ogaal loo yahay.
- Ansixinnada hantida ku jirta Hannaanka Maareynta Hantida waa in la sameeyo waqti ku habboon.

Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Waafaqsanahay

Faallooyinkii ay ka bixisey MOF - JSS:

- Hannaanka maareynta hantida ayaa la xoojin doonaa si loo diiwaangeliyo waxa ay tahay hantida saxa ah, dib-u-eegista hannaanka iyo ansixinta shayga hantida ah ayaa si joogto ah loo sameyn doonaa waqti habboon. Tilmaanta L (tirinta hantida ee dhab ahaanta ah iyo warbixinta ku saabsan xaaladda hantida) ayaa loo soo saari doonaa sida qayb ka mid ah hannaanka sannadka dhammaadkiisa ahaan.
- Nusqaamaha siyaasadda hantida ayaa wax laga beddeli doonaa ama la cusboonaysiin doonaa.
- Diiwaanka hantida ayaa la cusboonaysiin doonaa waxaanna la diiwaangelin doonaa faahfaahinnada saxa ah ee hantida.

Qorshe hawleedka:

Dib-u-habeyn ayaa la dhaqangalin doonaa iyada oo la sameyn doono dabagalka iyo la-socoshada hantida ee habboon marka diiwaanka hantida la cusboonaysiiyo. Nidaamyada u dhaxeeya Waaxda Khasnadda iyo Waaxda Wax-soo-iibsiga ayaa la xoojin doonaa si loo hubiyo dib-u-eegista billaha ah iyo wax-ka-beddelka ama cusboonaysiinta Hannaanka maareynta hantida iyada oo la adeegsanayo xogta FMIS.

Hannaanka maareynta hantida waa in lala socdaa oo la cusboonaysiiyaa.

Cidda ka mas’uulka ah iyo taariikhda:

Agaasimaha Wax-soo-iibsiga waanna muddo dheer.

Waxyaabihii la ogaadey Ir°: 21aad	**Cinwaanka:** Liidasho ka jirta Kantaroolada aqoonsashada, xaqiijinta iyo oggolaanshaha gelidda IT-ga

Shuruudaha:

Gelidda aan la oggolayn ayaa keeni karta saameyn burbur leh. Hay'adaha ayaa noqon kara dhibbanayaasha balaayo loo maleegay sida, xatooyo aqoonsi, wax isdabamarin maaliyadeed, xatooyo xogeed iyo weerarro lagu soo qaado hannaannada (*system*-ka) (diidmada adeegga), kuwaas oo gaar ahaan wax u dhimi kara hannaanada internet-ka.

Xadidaadaha amniga ee lagu dejiyay heerka barnaamijka BISAN, ee loogu talagalay qaybaha RMS, FMIS iyo BPM, waxay u baahan yihiin Magac Adeegsade Gaar ah iyo eray-sireed (*password*) adag oo ka kooban ugu yaraan 5 summad. Taasi waxay ka dhigan tahay dhererka ku habboon oo ugu yaraan ah 5 lambar, summado kala duwan (lambarro, summado, xarfo yaryar iyo xarfo waaweyn) ayaa dhaqangeliya hannaanka. Isbeddellada *password*-ka waa in uu hannaanka dhaqangeliyaa 60 maalmood kasta ka-dib, 2da *password* ee ugu dambeeyay ayaa la xasuustaa oo mar kale lama adeegsan karo. Mabda'a kala qaybinta waajibaadka ayaa si hufan u shaqeeya.

Sharraxaadda waxyaabihii la ogaadey:

Waxaan ogaaney liidashooyinkan soo socda;

- In aannu jirin Heer Xaddidaya inta jeer ee la oggol yahay in si aan ansax ahayn (qalad ah) la isugu dayo in gudaha loo galo xisaabta (tusaale ahaan, waxaa la isku-dayi karaa in la geliyo *password* qalad ah ilaa 8 jeer.) iyo muddada ay ku xirmayso xisaabta (waxaa si otomaatik ah looga dhigi karaa in ay isfurto ka-dib muddo 5 ilaa 15-daqiiqo ah). Waxaa kaloo oggaaney in kombiyuutarada la wada adeegsado qaarkood in aannu lahayn *password* ku xiran si otomaatik ahna uma xirmaan, marka aan la isticmaalin muddo dheer, sidaa darteed qof kasta ayaa geli kara.
- Eray-sireedyada (*passwords*) lagu kaydiyo bogga internet-ka laga daalacdo ayaa dib loogala soo bixi karaa oo la akhrin karaa iyadoo oo Qoraal Kaliya (*Plain text*) ah. Waxaannu oggaaney in ay suuragal u tahay adeegsadayaasha in ay eray-sireedkooda ku kaydiyaan bogga internet-ka laga daalacdo ka-dib marka ay galaan, tani khatarteeda ayay leedahay maadaama eray-sireedka dib loola soo bixi karo isaga oo qoraal kaliya (*Plain text*) ah.
- In aannu jirin habraacyo lagu maareeyo dhibaatada iyo dhacdada oo rasmi ah si loo diiwaangeliyo, loo raadraaco oo loo oggaado dhibaatooyinka farsamo ee sii kordhaya, si loo xaqiijiyo in ay waqti habboon xalliyaan kooxaha taageerada ee BISAN.
- In aannu jirin isdhexgelin habsami la'aan ah oo u dhaxeeya qaybaha FMIS iyo RMS. Waxaann oggaaney in aannu si toos ah xogta RMS loogu wareejin karin hannaaka FMIS shaqaalaha k shaqeeya RMS-kana waxay gacantooda ku gelinayeen tirooyinka hannaanka FMIS.

Waxyaabaha ka dhalan kara:

- La'aanta siyaasad xadidaysa xiridda xisaabta adeegsadaha ayaa keenaysa in hab-dhaqan sharci-darro ah lagula kaco IT-ga.
- Adeegsade kasta waxaa u sahlan in uu ku kaydsado *password*-kiisa bogga uu internetka ka daalacdo, balse waxay leedahay khatar amni tusaale ahaan haddii kombiyuutarka adeegsadaha uu qof kale oo burcad ah meel fog ka soo galo isaga oo adeegsanaya internet-ka wuxuu si buuxda oo degdeg ah u geli karaa xisaabaha baraha internet-ka ee adeegsadaha haddii *password*-yada lagu keediyay kombiyuutarka.
- Daldaloollada hannaanka maareynta dhibaatada iyo dhacdada ayaa waxaa laga yaabaa in aysan damaanad qaadi karin in dhacdooyinka dhabta ah ay helaan feejignaan ku habboon iyo in lagu xalliyo muddadii lagu heshiiyay gudaheeda sida lagu qeexay heshiiska heerka adeegga ee lala galay adeeg bixiyaha.
- In aannu jirin isdhexgelin habsami la'aan ah oo u dhaxeeya qaybaha FMIS iyo RMS ayaa suuragal ah in ay keeni karto in wax laga beddelo xogta iyo tirooyin khalad ah kuwaas oo sabab u ah in ay ku yimaadaan il-duuf iyo qalad aadame.

Qiimeynta Heerka Mudnaanta:

Mudnaanta 2aad – Tallaabo degdeg ah oo lagu saxayo ayaa loo baahan yahay

Soo-jeedimo:

Waxaan dowladda kula talineynaa:

- Siyaasadda Ka-xiridda Xisaabta iyo isticmaalka CAPTCHA loo hirgelin karo sida hab kale oo difaac ahaan ah oo looga hortagayo qiyaasidda-password-ka ama weerarrada xoogga ah, oo macnaheedu yahay in xisaabta si ku meelgaar ah loo xiri doono/hawlaheedana loo joojin doono ka-dib marka dhowr jeer oo cayiman la isku-dayo in la galo laguna guuldareysto.
- Wixii hadda ka dambeeya la joojiyo kaydinta xogta lagu galo xisaabta ee lagu kaydiyo bogga internet-ka laga daalacdo.
- Dowladdu in ay tixgeliso in ay meel dhigto hannaanka dabagalka dhacdooyinka iyo taageerada oo sida ugu wanaagsanna loo dhexgeliyo hannaanka BISAN kaas oo gacan ka geysan doona bixinta raadka hantidhowrka iyo xaaladda loo baahan yahay si loola socda dhibaatooyinka, iyo sidoo kale xaqiijinta xal habboon iyo waqti habboon in go'aan adag laga qaato dhammaan su'aalaha taageerada.
- Dowladdu in ay tixgeliso in ay otomaatik ka dhigto xog wareejinta u dhaxeysa qaybaha muhiimka ah si loo xaqiijiyo macluumaad kaamil ah oo sax ah iyo sidoo kale in la sii wanaajiyo hufnaanta.

Waafaqsanahay/ Ma Waafaqsanin: Qayb Ahaan Ma Waafaqsanin

Faallooyinkii ay ka bixisey JSS:

- Qodobka koowaad, BISAN wuxuu leeyahay muddo ay xisaabtu si iskeeda ah isku xirto iyo galitaan guuldareysta. Sidoo kale PREMIS waxay leedahay la-taliye u qaabilsan taageerada hannaanka haddii ay dhibaato timaado.
- In mid iskiisa iswada ama otomaatik ah laga dhigo hannaanka muhiimka ah ayaa waxaan kala hadli doonaa kooxdeenna taageerada ee PREMIS waxaanna xaqiijin doonaa xog wadaagis iyo falanqeyn u dhaxeysa hannaanada jira.
- Waaxda ICT ayaa ka caawin doonta Wasaaradda shakhsiyaadka ku kaydiya summadaha iyo eray-sireedka lagu galo xisaabta bogga internet-ka laga dalaacdo waxayna uga digi doontaa in ay sidaa sameeyaan.

Qorshe hawleedka:

Waxaa la sameyn doonaa in hannaanka muhiimka ah laga dhigo mid iskiisa iswada ama otomaatik ah waxaanna si joogto ah loo sameyn doonaa falanqeynta iyo dib-u-eegista xogta.

Cidda ka mas'uulka ah iyo taariikhda:

Agaasimaha ICT, Agaasimaha Guud. Muddo-dhexe.

3 LA SOCOSHADA/ KA DABA TEGISTA NATIIJOOYINKA HANTIDHOWRKII HORE

Baaristii/hantidhowrkii sannadkii dhammaadey 31ka Disembar 2017 ayaa waxaa la sameeyay bishii Sibtembar 2018, warqaddii maamulka ee ka soo baxday baarista/hantidhowrka ayaa waxaa la soo gebogabeeyay oo la siiyay Wasaaradda Maaliyadda ee JSS bartamihii bishii Febraayo ee 2019. In kasta oo aannu garwaaqsan nahay in uu waqtiga xaddidnaa ama aannu jirinba waqti dhab ahaan lagu hirgelin karo soo-jeedimadii hantidhowka 2017 ee la xiriira hawlgallada 2018, xaaladda hoose waxay ku saabsan tahay sannad maaliyadeedkii dhammaaday bisha Disembar 2018.

Lr.	Cinwaanka Waxyaabihii la ogaadey	Soo-jeedimo	Xaaladda	Faallooyin kii ay ka bixisey JSS	Gebogebo
1.	Liidashada xakameeyaya asha dakhli ururinta	a) Kala-duwaanshaha waa in la simaa, sixitaanna loo sameeyaa sida loogu baahan yahay. Dowladdu waa inay maalgashataa nidaam dakhli ururin iyo diiwaangelin oo hubinaaya dhammaystirnaanta risiidhada dakhliga. b) JSS waa inay ku dedaasho sidii otomaatik looga dhigi lahaa dakhli ururinta, loona yarayn lahaa canshuuraha lagu bixiyo kaashka iyadoo la adeegsanayo arrimaha ay kamid yihiin lacagta lagu bixiyo moobilka iyo dhigaallada bankiga. c) Waa in xisaab simid lagu sameeyaa farqiyada/kala duwanaanshiiyaha soo baxay. d) Cidda ka mas'uulka ahi waa inay adeegsato buugaagta risiidhada marka ay dakhliga gelinayso nidaamka RMS si ay u hubiso dhammaystirnaanta dakhliga. Nuqul kamid ah risiidhka waa in la raaciyo foojarka dakhliga ee RMS iyo xaashida dhigaalka bankiga marka lagu diiwaangleinayo FMIS. e) Mas'uulka waaxda maaliyaddu waa inuu xisaab simid ku sameeyaa dhigaalka bankiga iyo nuqulka risiidhka iyo risiidhka foojarka RMS kahor inta aanu xogta	Lama hirgelinin. Xaalado la mid ah ayaa la oggaadey sannadkan hadda socda. U noqo waxyaabahii la ogaadey ee Lr. 1aad	Faallo lama helin.	Lama xirin,

		(data-da) ku diiwaanglein FMIS. f) vi. Dokumentiyada taageeraya waa in la raaciyaa foojarka lacag-bixinta FMIS, laguna xareeyaa taariikhda amarka.			
2.	Sii Wanaajinta Habraacyada Xisaab-simidda Bangiga	a) JSS ay ka fikirto inay wax ka bedesho Tusaha Habraacyada Daacadnimada si xisaab simidda bangiga looga dhigo bille halka ay ka tahay toddobaadle. b) Bayaannada xisaab simidda bangiga loo diyaariyo, hubiyo, loona ansixiyo sida ay dhigayaan shuruudda Xeerka PFM. Caddaynta dib-u-eegista iyo ansaxinta waa in lagu muujiyaa sida ay u muuqato iswaafajinta bankiga. Tani waxaa ka mid ah sheegidda taariikhda iyo xilalka dib-u-eegayaasha iyo ansixiyeyaasha. c) JSS waa in ay xaqiijinnada faahfaahinta akoonnada bankiga ugu darto sida qayb ka mid ah habraacyada dhammaadka sannadka ee waafaqsan buugaagta	Lama hirgelinin. Xaalado la mid ah ayaa la oggaadey sannadkan hadda socda. U noqo waxyaabahii la ogaadey ee Lr. 5	Faallo lama helin.	Lama xirin,
3.	Hagayaasha maaliyadda iyo xisaabaaka oo wax ka dhiman yihiin	Maamulka Wasaaradda Maaliyadda waa in uu wax ka beddelaa siyaasadaha maaliyadda iyo xisaabaadka iyada oo lagu darayo dhabbetusayaasha ka maqan waanna in la ansixiyo si loo adeegsado.	Lama hirgelinin. Xaalado la mid ah ayaa la oggaadey sannadkan hadda socda. U noqo waxyaabahii la ogaadey ee Lr. 7	Faallo lama helin.	Lama xirin,
4.	Lacag-bixinno aan la taageerin iyo kuwo aan si ku filan loo	a) Waxaanu soo jeedinaynaa in dhammaan mucaamalaadka si ku filan loogu taageero dokumentiyo, oo si adagna loo keydiyo dokumentiyadaas.	Lama hirgelinin. Xaalado la	Faallo lama helin.	Lama xirin,

	taageerin	b) JSS waa inay jadwal u dejiso dokumentiyada looga baahan yahay noocyada kala duwan ee mucaamalaadka. c) Lacag-bixinta gunnooyinka waa in uu la socdo liiska lacag-bixinta oo saxiixan oo muujinaya tirada saraakiisha amniga ee lacagaha qaatay. Liiska waa inay saxeexaan korjoogayaashu iyo ugu yaraan laba makhraati oo kale. d) Waa in la hayaa liistada asalka ah ee saraakiisha, laguna xaqiijiyo liiskan iyo ka lacag bixinta intaan lacagta la bixin. Dowladdu waxay adeegsan kartaa khiyaaraadka ay kamid yihiin inay adeegsato nidaam diiwaangelin oo elektroonig ah. Dowladdu waxay ka faa'iidaysan kartaa ikhtiyaarada sida in ay soosaarto nidaam lagu diiwaangelinayo oo elektaroonig ah. e) Wasaaradda maaliyadda waa in ay lacag-bixinnada si toos ah ugu dirto xisaabaadka bankiga ee saraakiisha kala duwan ama waa in ay isticmaasho adeegyada xawilaadaha lacagaha. f) Lacag-bixinnada saadka cuntada ah waa in lagu taageeraa dokumentiyada iibka sida dalabka iibka, qaansheegadka, rasiidyo, warqadaha guddoonka alaabta iyo warqadaha alaabooyinka la helay. Caddaynta ku saabsan qaybin saadka ee ku xigta sida liisaska qaybinta alaabooyinka waa in sidoo kale gacanta lagu hayaa. g) Dhabbe-tusayaasha ku saabsan bixinta gunnooyinka hawlwadeennada waa in la diiwaangeliyaa oo la soo bandhigaa si loo ansixiyo. Waxaa intaas dheer, dhammaan kharashaadka rarista, hoyga, iyo gunnooyinka xirfadlenimo ee la bixiyo waa in lagu taageeraa dokumentiyo dhinacyo saddexaad sida	mid ah ayaa la oggaadey sannadkan. U noqo waxyaabahii la ogaadey ee Lr. 8aad		

		qaan-sheegatooyin, risiidho, iyo warbixino isla-xisaabtan.			
5.	Liidashada diiwaan haynta/diiwaangelinta	Wasaaraddu waa inay hubiso in dhammaan dokumentiyada lacag bixinta sida CPO iyo Foojarrada lacag-bixinta BISAN la daabaco marka la sameeyo lacag-bixinta, si sax ah iyagoo la buuxbuuxiyay oo ay la socdaan dokumentiyada taageeraya ee dhinacyada saddexaad. Sidoo kale, waa inaan lacag-bixinta la sammaynin ka hor intaan la helin oo la qiimaynin dhammaan dokumentiyada taageeraya ee loo baahan yahay.	Qayb ahaan la hirgeliyay	Faallo lama helin.	Lama xirin,
6.	Galdaloollo ka jira Maamulka Shaqaalaha	a) Hab lagu diiwaangelinayo waqtiga la shaqeeyay oo otomaatik ah waa in la sameeyaa si loola socdo imaanshaha maalinlaha ah ee shaqaalaha. b) Maamulka wasaaradda waa in uu xaqiijisaa in kharashaadka mushaaraadka oo dhan in si ku filan loogu taageero liisaska mushaaraadka, qandaraasyo iyo warqadaha lagu qoro saacadaha la shaqeeyay oo bille ah. Waa in sidoo kale bil kasta la iswaafajiyaa liisaska mushaaraadka iyo diiwaannada, kala duwanaansho kastana waa in la baraa oo la qaadaa tallaabooyin lagu saxayo. c) Guddiga Shaqaalaha Rayidka ah waa in uu xaqiijiyaa in la joogteeyo faylasha shaqaalaha ee hawlwadeennada. Fayl kasta waa in uu leeyahay liisto-hubineed jaango'an oo sheegaysa dokumentiyada ugu yar ee loo baahan yahay in ay ku jiraan galka shaqaalaha. Dib-u-eegisyo joogto ah oo lagu sameynaya faylasha waa in la sameeyaa si loo	La hirgeliyay	Aan ku habboonayn.	La xiray.

		xaqiijiyo in dokumentiyada oo dhami la joogteeyo.			
7.	Liidashooyinka geeddi-socodka wax-soo-iibsiga	a) Si loo hubiyo in la helo qiimaha lacagta marka la bixinayo qandaraasyada, Maamulka Wasaaradda Maaliyadda ee JSS waa in uu hubiyaa in geeddi-socodka lagu tartamo la adeegsado marka la soo iibsanayo alaabooyin iyo adeegyo iyo in la helo dokumentiyo taageeraya si loo muujiyo habraacyadaas iyo go'aamada wax-soo-iibsiga ee la gaarey. b) Sidoo kale waxaanu soo jeedinaynaa in JSS ay tallaabooyin u qaaddo sidii loo cusboonaysiin lahaa buugaagta/tusayaasha wax iibsiga iyo inay ansixiso buugaagtaas si loo adeegsado, in la aasaaso guddi wax iibsi oo leh hagayaasheeda, iyo liiska dhinacyada wax laga iibsado oo diyaar ah.	Lama hirgelinin. Xaalado la mid ah ayaa la oggaadey sannadkan. U noqo waxyaabahii la ogaadey ee Lr. 9aad	Faallo lama helin.	Lama xirin,
8.	Hantidhowrka Guud oo goor dambe loo soo bandhigey Bayaannada Maaliyadeed si uu u Baaro	Wasaaradda Maaliyadda waa in ay dejisaa habab lagu hubinayo in diyaarinta Bayaamada Maaliyadeed lagu soo gebogebeeyo muddada waqtiga ee uu cayimey sharciga u habboon.	Lama hirgelinin. Xaalado la mid ah ayaa la oggaadey sannadkan. U noqo waxyaabahii la ogaadey ee Lr. 10aad	Faallo lama helin.	Lama xirin,
9.	Kala-soocidda khaldan ee kharashaadka	Maamulka waa in uu xaqiijiyaa macaamulaadka in si sax ah loo kala sooco iyada oo la raacayo shaxda xisaabaha laguna saleynayo dabcigooda. Waa in ay baaraan dhammaan macaamulaadka sida khaldan loo kala soocay ka-dibna waa in ay u gudbiyaan diiwaannada guud(joornaalada) ee sixitaanka.	Lama hirgelinin. Xaalado la mid ah ayaa la oggaadey sannadkan. U noqo waxyaabahii la ogaadey ee Lr. 18aad	Faallo lama helin.	Lama xirin,
10.	Ka gaabinta dokumentiyad	Waxaan ku talinaynaa maamulka khasnadda JSS in	Lama hirgelinin.	Faallo lama helin.	Lama xirin,

	a taageeraya in lagu shaabadeeyo "LA BIXIYEY"	uu xaqiijiyo in dhammaan dokumentiyada lacag-bixintooda la bixiyay lagu shaabadeeyo "LA BIXIYEY" si looga sooco kharashaadka aan la bixin. Maadaama JSS ay fuliso dhowr mashruuc, waxaa lagama maarmaan ah in la dejiyo habab lagu aqoonsado maaliyadaha lacag-bixinta laga bixiyay.	Xaalado la mid ah ayaa la oggaadey sannadkan. U noqo waxyaabahii la ogaadey ee Lr.19aad		
11.	Liidashada maareynta hantida	Hubi in qiimaha hantida lagu diiwaangeliyo Bayaamada Maaliyadeed iyada oo la raacayo diiwaanka hantida ee sannadka soo iibsiga. Waxaa lagama maarmaan ah in la iswaafajiyo diiwaanka hantida maguurtada ah iyo Bayaamada Maaliyadeed.	Lama hirgelinin. Xaalado la mid ah ayaa la oggaadey sannadkan. U noqo waxyaabahii la ogaadey ee Lr. 20aad	Faallo lama helin.	Lama xirin,